

POLITYKA RACHUNKOWOŚCI ZGODNA Z MSSF DLA SPÓŁEK GK PGE

REGL 00064/P

Sygn.: PGE/CENT/DSP/3.1.2

Obowiązuje od: 2025/03/10

I CEL I ZAKRES

- 1.1 Celem niniejszej Polityki jest w szczególności uregulowanie kwestii, co do których w ramach obowiązujących MSSF istnieje możliwość wyboru alternatywnych sposobów postępowania, jak również omówienie zagadnień najistotniejszych dla działalności GK PGE.
„Polityka Rachunkowości zgodna z MSSF dla Spółek GK PGE” („Polityka Rachunkowości”) została opracowana w oparciu o MSR wydane przez Komitet Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz MSSF i zaktualizowane MSR wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jak również interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji oraz interpretacje Komitetu ds. Międzynarodowych Interpretacji Sprawozdawczości Finansowej, które zostały przyjęte przez Unię Europejską.
Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości w zakresie nieuregulowanym przez MSSF Grupa stosuje przepisy tej ustawy. Dotyczy to w szczególności zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych i ochrony danych, inwentaryzacji, badania i ogłaszania sprawozdań finansowych oraz sporządzania sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i GK PGE.
- 1.2 Polityka Rachunkowości obejmuje swoim zakresem jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe Spółek GK PGE, dla których MSR są przepisami statutowymi oraz Spółki, które przygotowują pakiety sprawozdawcze wg MSR w celu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wg MSR przez PGE S.A.
- 1.3 Niniejsza Polityka Rachunkowości stanowi podstawę do sporządzania sprawozdań finansowych Spółek GK PGE począwszy od dnia 1 stycznia 2024 r.

II SKRÓTY I DEFINICJE*

CGU; IASB; KIMSF; MSR; MSSF; PGE S.A.:

Aktywa w portfelu HFS; Komórka organizacyjna/ komórka (KO); Pierwszy termin sprawozdawczy MSSF; Polskie Standardy Rachunkowości (PSR); Rok obrotowy

Skróty użyte na potrzeby niniejszego dokumentu:

CGU	(ang. cash generating unit) Jednostka generująca przepływy pieniężne (wg definicji MSR 36)
DSP	komórka właściwa ds. sprawozdawczości i podatków w PGE S.A.
EUA	uprawnienia do emisji CO2 (European Union Allowances)
IASB	(ang. International Accounting Standards Board) Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)
IASC	(ang. International Accounting Standards Committee) Komitet Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (KMSR)
KIMSF	(ang. IFRIC – International Financial Reporting Interpretations Committee) interpretacje ogłoszone przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej
KSE	Krajowy System Elektroenergetyczny
MSR	(ang. IAS – International Accounting Standards) Międzynarodowe Standardy Rachunkowości ogłoszone przez IASC
MSSF	(ang. IFRS International Financial Reporting Standards) Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej ogłoszone przez IASB
PGE S.A.	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
PGK	Podatkowa Grupa Kapitałowa
PWUG	prawo wieczystego użytkowania gruntu
WGPCD	aktywa wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
WGWF	aktywa wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy

Definicje pojęć użyte na potrzeby niniejszego dokumentu:

- 2.1 **Aktywa w portfelu HFS (ang. held for sale)** – aktywa przeznaczone do sprzedaży (wg definicji MSSF 5).
- 2.2 **Dzień sprawozdawczy** – data, na którą przygotowywane są sprawozdania finansowe Grupy (odpowiednio: koniec roku, koniec półrocza, koniec kwartału lub inna data).
- 2.3 **Dzień przejścia na stosowanie MSSF, Dzień przejścia (ang. transition date)** – data, na którą sporządzony został bilans otwarcia (sprawozdanie z sytuacji finansowej) zgodnie z MSSF, w przypadku GK PGE – 1 stycznia 2006 roku.

- 2.4 **Grupa Kapitałowa PGE, GK, GK PGE, Grupa PGE, Grupa** – grupa w rozumieniu MSSF, jednostka dominująca i jej jednostki zależne.
- 2.5 **Jednostka/ Spółka** – spółka stosująca niniejszą Politykę Rachunkowości zgodną z MSSF.
- 2.6 **Komórka organizacyjna/ komórka (KO)** – jedno lub wieloosobowe ciało powołane do wykonywania określonych części zadań w Jednostce organizacyjnej, mające ustalone miejsce w jej strukturze organizacyjnej. Komórką może być: departament, biuro, zespół, wydział, dział, sekcja lub inna komórka wewnętrzna w Spółce GK PGE lub Oddziale Spółki GK PGE.
- 2.7 **Oplata OZE** – zgodnie z ustawą o odnawialnych źródłach energii z dnia 20 lutego 2015 r. z późn. zm., opłata pobierana przez Operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, związana z zapewnieniem dostępności energii ze źródeł odnawialnych w krajowym systemie elektroenergetycznym.
- 2.8 **Pierwszy termin sprawozdawczy MSSF (ang. reporting date)** – data, na którą sporządzone zostało pierwsze sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF, w przypadku GK PGE – 31 grudnia 2007 roku.
- 2.9 **Polskie Standardy Rachunkowości (PSR)** – Polskie Standardy Rachunkowości, na które w szczególności składają się:
- a. Ustawa o rachunkowości,
 - b. Krajowe Standardy Rachunkowości,
 - c. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 277),
 - d. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania przez jednostki inne niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych (Dz.U. z 2017 roku, poz. 676).
- 2.10 **Polityka Rachunkowości/ Polityka** – REGL 00064/P Polityka Rachunkowości zgodna z MSSF dla Spółek GK PGE, niniejszy dokument.
- 2.11 **Rok obrotowy** – rok kalendarzowy lub inny okres trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych, stosowany również do celów podatkowych. Rok obrotowy lub jego zmiany określa statut lub umowa, na podstawie której utworzono jednostkę.
- 2.12 **Segment/ segmenty** – segment w rozumieniu MSSF 8 Segmenty operacyjne.
- 2.13 **Ustawa o rachunkowości/ UoR** – Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. z późn. zm.
- 2.14 **Wartość bilansowa** – wartość, która jest prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.
- 2.15 **Zarząd** – Zarząd Jednostki/ Spółki, która przyjęła do stosowania Politykę Rachunkowości
- 2.16 **Test SPPI** – (ang. Solely Payments of Principal and Interests) test, który należy wykonać w celu zakwalifikowania aktywa finansowego do wycenianego w zamortyzowanym koszcie lub wycenianego w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (wg definicji MSSF 9; WGPCD).

* Definicje pojęć Jednostka/Spółka oraz Segment/segmenty nie są spójne z modelem operacyjnym GK PGE, a wprowadzone definicje wyłączają rozumienie pojęć w systemowym podejściu w GK PGE opisanym zgodnie z Systemem Zarządzania.

III ODPOWIEDZIALNOŚĆ

- 3.1 **Komórka właściwa ds. sprawozdawczości i podatków:**
- a. zarządza Polityką Rachunkowości poprzez planowanie, opracowywanie, zatwierdzanie oraz bieżącą aktualizację spójnej Polityki dla wybranych Spółek GK PGE, Jednostek zobligowanych do jej stosowania.
- 3.2 **Wybrane Jednostki/ Spółki GK PGE:**
- a. stosują Politykę Rachunkowości.

IV DOKUMENTY POWIĄZANE**

- 4.1 Statut Spółki/ Umowa Spółki
- 4.2 Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. z późn. zm.
- 4.3 Ustawa o odnawialnych źródłach energii z dnia 20 lutego 2015 r. z późn. zm.
- 4.4 Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych z późn. zm.
- 4.5 Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2009 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania przez jednostki inne niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych z późn. zm.
- 4.6 Krajowe Standardy Rachunkowości
- 4.7 Koncepcja Biznesowa Wzorca w obszarach FITR, AA, RE, ZKL oraz MM (do czasu, w którym wdrażane są kolejne wydania SAP)
- 4.8 Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmującym określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady

- 4.9 *Międzynarodowe Standardy Rachunkowości wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmującym określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady*

****** stan dokumentów powiązanych jest aktualny na dzień publikacji niniejszej regulacji. Przed zastosowaniem regulacji należy zweryfikować i stosować obowiązujący na dzień stosowania dokument powiązany

V ZAŁĄCZNIKI

5.1	Załącznik 1	Zasady klasyfikacji zdarzeń gospodarczych na kontach księgowych
5.2	Załącznik 2	Wykaz kont księgi głównej
5.3	Załącznik 3	Wykaz ksiąg rachunkowych, zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe w systemie informatycznym SAP z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych
5.4	Załącznik 4	Opis systemu informatycznego SAP zawierający wykaz programów dopuszczonych do stosowania
5.5	Załącznik 5	Dostępne zabezpieczenia w systemie SAP. Ochrona danych i ich zbiorów
5.6	Załącznik 6	Schematy księgowania

VI REALIZACJA

Spis treści

6.1	ZASADY OGÓLNE	6
6.1.1	Dokumenty i źródła informacji	6
6.1.2	Poziom istotności	7
6.1.3	Określenie Roku obrotowego, okresów sprawozdawczych oraz miejsca prowadzenia ksiąg rachunkowych	8
6.1.4	Sprawozdawczość	8
6.1.5	Konsolidacja sprawozdań finansowych GK PGE	9
6.2	ZASADY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALANIA WYNIKU FINANSOWEGO	9
6.2.1	Zwolnienia stosowane na Dzień przejścia na stosowanie MSSF	9
6.2.1.1	Obowiązkowe wyłączenia z pełnego retrospektywnego zastosowania MSSF	9
6.2.1.2	Fakultatywne zwolnienia z pełnego retrospektywnego zastosowania MSSF	9
6.2.2	Rzeczowe aktywa trwałe	10
6.2.2.1	Definicja	10
6.2.2.2	Ujmowanie	10
6.2.2.3	Wycena początkowa	11
6.2.2.4	Wycena po początkowym ujęciu	12
6.2.2.5	Amortyzacja	13
6.2.2.6	Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący	14
6.2.2.7	Utrata wartości	14
6.2.2.8	Wymiana rzeczowych aktywów trwałych	14
6.2.2.9	Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	15
6.2.2.10	Poszukiwanie i ocena złóż mineralnych	15
6.2.2.11	Koszty usuwania nadkładu	16
6.2.2.12	Koszty rekultywacji wyrobisk końcowych kopalni odkrywkowych	16
6.2.2.13	Koszty rekultywacji terenów oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	16
6.2.3	Wartości niematerialne	17
6.2.3.1	Definicja	17
6.2.3.2	Ujmowanie	17
6.2.3.3	Wycena początkowa	18
6.2.3.4	Wycena następująca po początkowym ujęciu	18
6.2.3.5	Amortyzacja	18
6.2.3.6	Utrata wartości	20
6.2.4	Nieruchomości inwestycyjne	20
6.2.4.1	Definicja	20
6.2.4.2	Wycena bilansowa	20
6.2.4.3	Reklasyfikacja nieruchomości	20
6.2.5	Prawa do użytkowania składników aktywów	21
6.2.5.1	Definicje	21

6.2.5.2	Ujmowanie, wycena początkowa	22
6.2.5.3	Wycena po początkowym ujęciu	22
6.2.5.4	Amortyzacja	22
6.2.5.5	Prezentacja	23
6.2.6	Aktywa finansowe	23
6.2.6.1	Definicje	23
6.2.6.2	Klasyfikacja aktywów finansowych	23
6.2.6.3	Wycena	24
6.2.6.4	Udziały i akcje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych oraz we wspólnych ustaleniach umownych	25
6.2.6.5	Wbudowane instrumenty pochodne	26
6.2.6.6	Rachunkowość zabezpieczeń	27
6.2.6.7	Należności leasingowe	31
6.2.7	Utrata wartości aktywów	32
6.2.7.1	Definicja	32
6.2.7.2	Testy na utratę wartości	32
6.2.7.3	Ustalanie wartości odzyskiwalnej i użytkowej	33
6.2.7.4	Przyporządkowanie wartości firmy do CGU	33
6.2.7.5	Aktywa korporacyjne	33
6.2.7.6	Odniesienie skutków utraty wartości	33
6.2.7.7	Odwrocenie odpisów z tytułu utraty wartości	34
6.2.8	Zapasy	34
6.2.8.1	Definicja	34
6.2.8.2	Wycena i rozchód	34
6.2.8.3	Utrata wartości	36
6.2.9	Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	36
6.2.9.1	Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych	36
6.2.9.2	Zapasy uprawnień do emisji gazów cieplarnianych przeznaczone do obrotu	37
6.2.9.3	Instrumenty finansowe związane z handlem uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych	37
6.2.9.4	Prezentacja w sprawozdaniu finansowym	37
6.2.10	Zapasy węgla wycenianego do wartości godziwej	37
6.2.10.1	Instrumenty finansowe związane z handlem węglem wycenianym do wartości godziwej	37
6.2.10.2	Prezentacja w sprawozdaniu finansowym	37
6.2.11	Należności handlowe	37
6.2.12	Pozostałe aktywa oraz rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne	38
6.2.12.1	Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne	38
6.2.12.2	Pozostałe aktywa	39
6.2.13	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	39
6.2.14	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana	39
6.2.15	Kapitał własny	40
6.2.16	Rezerwy	41
6.2.16.1	Rezerwa na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, odprawy pośmiertne	42
6.2.16.2	Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego	43
6.2.16.3	Rezerwa na odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów	43
6.2.16.4	Zyski i straty aktuarialne z tytułu zmiany założeń oraz zmiany stopy dyskonta	43
6.2.16.5	Rezerwa na restrukturyzację	43
6.2.16.6	Rezerwy na koszty rekultywacji terenów oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	43
6.2.16.7	Rezerwa z tytułu niedoboru uprawnień do emisji gazów cieplarnianych	44
6.2.16.8	Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych	44
6.2.16.9	Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego	44
6.2.16.10	Rezerwa na umowę rodzącą obciążenia	44

6.2.16.11	Rezerwa na obowiązek umorzenia praw majątkowych.....	45
6.2.16.12	Rezerwa na zobowiązania z tytułu spraw związanych z bezumownym korzystaniem z nieruchomości.....	45
6.2.16.13	Rezerwa na zobowiązania z tytułu podatku od nieruchomości.....	45
6.2.17	Zobowiązania.....	45
6.2.17.1	Zobowiązanie leasingowe.....	47
6.2.18	Rozliczenia międzyokresowe przychodów.....	47
6.2.19	Fundusze specjalne.....	48
6.2.20	Przychody ze sprzedaży.....	48
6.2.20.1	Ujmowanie.....	48
6.2.20.2	Wycena.....	50
6.2.20.3	Przychody ze sprzedaży towarów i produktów.....	50
6.2.20.4	Przychody ze sprzedaży usług.....	55
6.2.20.5	Przychody z leasingu operacyjnego.....	56
6.2.20.6	Przychody z tytułu rekompensat KDT.....	56
6.2.20.7	Przychody z tytułu uczestnictwa w aukcyjnym systemie wsparcia energii ze źródeł odnawialnych.....	57
6.2.20.8	Przychody ze świadczenia usług ze stałą opłatą.....	57
6.2.21	Koszty działalności operacyjnej.....	57
6.2.22	Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	60
6.2.23	Przychody i koszty finansowe.....	61
6.2.24	Podatek dochodowy bieżący i podatek odroczony.....	62
6.2.24.1	Wartość podatkowa.....	62
6.2.24.2	Ujmowanie rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	62
6.2.24.3	Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	62
6.2.24.4	Wycena.....	63
6.2.24.5	Ujmowanie podatku bieżącego i odroczonego.....	64
6.2.24.6	Prezentacja.....	64
6.2.25	Inwentaryzacja.....	64
6.2.26	Płatności w formie akcji.....	64
6.2.27	Pozycje wyrażone w walutach obcych.....	65
6.2.27.1	Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji.....	65
6.2.27.2	Transakcje i salda.....	65
6.2.28	Wartość godziwa.....	65
6.2.28.1	Definicje.....	65
6.2.28.2	Hierarchia wartości godziwej.....	65
6.2.29	Aktywa i zobowiązania warunkowe.....	66
6.2.30	Specyficzne transakcje pod wspólną kontrolą.....	66
6.3	ZMIANA POLITYKI RACHUNKOWOŚCI ORAZ KORYGOWANIE BŁĘDÓW.....	67
6.3.1	Zmiana polityki rachunkowości.....	68
6.3.2	Korekty błędów poprzednich okresów.....	68
6.3.3	Zmiana wartości szacunkowych.....	68
6.4	SPRAWOZDAWCZOŚĆ FINANSOWA.....	69
6.4.1	Prezentacja sprawozdań finansowych.....	69
6.4.2	Skrócone sprawozdania finansowe.....	69
6.4.3	Zasady ujmowania jednostek zależnych.....	70
6.4.3.1	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe GK PGE.....	70
6.4.3.2	Jednostki zależne.....	70
6.4.3.3	Wspólne ustalenia umowne.....	70
6.4.3.4	Jednostki stowarzyszone.....	71
6.4.3.5	Wartość firmy.....	72
6.4.3.6	Nadwyżka wartości godziwej identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad ceną nabycia.....	72

6.4.4	Zdarzenia następujące po Dniu sprawozdawczym.....	73
6.4.5	Zysk przypadający na jedną akcję.....	73
6.4.6	Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności.....	73
6.4.6.1	Segmenty działalności w GK PGE.....	73
6.4.6.2	Wycena danych finansowych segmentu.....	74
6.5	RAPORTOWANIE	74
6.6	PRZEPISY PRZEJŚCIOWE	75
6.7	POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	75

6.1 ZASADY OGÓLNE

6.1.1 Dokumenty i źródła informacji.

6.1.1.1 Na MSSF będące podstawą sporządzenia sprawozdań finansowych w Grupie PGE składają się następujące standardy i interpretacje:

MSSF 1	Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy
MSSF 2	Płatności w formie akcji własnych
MSSF 3	Połączenia jednostek gospodarczych
MSSF 5	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana
MSSF 6	Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych
MSSF 7	Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji
MSSF 8	Segmenty operacyjne
MSSF 9	Instrumenty finansowe
MSSF 10	Skonsolidowane sprawozdania finansowe
MSSF 11	Wspólne ustalenia umowne
MSSF 12	Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach
MSSF 13	Ustalanie wartości godziwej
MSSF 15	Przychody z umów z klientami
MSSF 16	Leasing
MSSF 17	Umowy ubezpieczenia
MSR 1	Prezentacja sprawozdań finansowych
MSR 2	Zapasy
MSR 7	Rachunek przepływów pieniężnych
MSR 8	Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów
MSR 10	Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego
MSR 12	Podatek dochodowy
MSR 16	Rzeczowe aktywa trwałe
MSR 19	Świadczenia pracownicze
MSR 20	Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej
MSR 21	Skutki zmian kursów wymiany walut obcych
MSR 23	Koszty finansowania zewnętrznego
MSR 24	Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych
MSR 26	Rachunkowość i sprawozdawczość programów świadczeń emerytalnych
MSR 27	Jednostkowe sprawozdania finansowe
MSR 28	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach
MSR 29	Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji
MSR 32	Instrumenty finansowe: prezentacja
MSR 33	Zysk przypadający na jedną akcję
MSR 34	Śródroczna sprawozdawczość finansowa
MSR 36	Utrata wartości aktywów
MSR 37	Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe
MSR 38	Wartości niematerialne
MSR 39	Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena
MSR 40	Nieruchomości inwestycyjne
MSR 41	Rolnictwo
SKI-7	Wprowadzenie waluty Euro
SKI-10	Pomoc rządowa – brak konkretnego powiązania z działalnością operacyjną
SKI-25	Podatek dochodowy – zmiana statusu podatkowego jednostki gospodarczej lub jej udziałowców
SKI-29	Umowy na usługi koncesjonowane – ujawnianie informacji

SKI-32	Wartości niematerialne – koszt witryny internetowej
KIMSF 1	Zmiany istniejących zobowiązań z tytułu wycofania z eksploatacji, rekultywacji i zobowiązań o podobnym charakterze
KIMSF 2	Udziały członkowskie w spółdzielniach i podobne instrumenty
KIMSF 5	Prawa do udziałów wynikające z uczestnictwa w funduszach likwidacyjnych, restrukturyzacyjnych oraz funduszach na naprawę środowiska
KIMSF 6	Zobowiązania wynikające z uczestnictwa w specyficznym rynku – zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
KIMSF 7	Zastosowanie metody przekształcenia w ramach MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji”
KIMSF 10	Śródroczna sprawozdawczość finansowa a utrata wartości
KIMSF 12	Umowy na usługi koncesjonowane
KIMSF 14	Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności
KIMSF 16	Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto jednostki działającej za granicą
KIMSF 17	Przekazanie aktywów niegotówkowych właścicielom
KIMSF 19	Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych
KIMSF 20	Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych
KIMSF 21	Opłaty publiczne
KIMSF 22	Transakcje w walutach obcych i zaliczki
KIMSF 23	Niepewność co do opodatkowania podatkiem dochodowym

6.1.2 Poziom istotności.

6.1.2.1 Informacje są istotne, jeżeli w racjonalny sposób można oczekiwać, że ich pominięcie, zniekształcenie lub ich nieprzejrzystość może wpływać na decyzje głównych użytkowników sprawozdania finansowego ogólnego przeznaczenia podejmowane na podstawie takiego sprawozdania, zawierającego informacje finansowe dotyczące konkretnej Jednostki sprawozdawczej.

Istotność uzależniona jest od charakteru lub wielkości informacji bądź od obu tych czynników. Jednostka ocenia, czy informacje, same w sobie lub w połączeniu z innymi informacjami, są istotne w kontekście całości sprawozdania finansowego.

Informacje są nieprzejrzyste, jeżeli są przekazywane w sposób, który dla głównych użytkowników sprawozdań finansowych ma podobne skutki jak pominięcie lub zniekształcenie tych informacji. Poniżej przedstawiono przykłady sytuacji, które mogą prowadzić do nieprzejrzystości istotnych informacji:

- informacje dotyczące istotnej pozycji, transakcji lub innego istotnego zdarzenia są ujawniane w sprawozdaniu finansowym, ale użyty język jest niejednoznaczny lub niejasny,
- informacje dotyczące istotnej pozycji, transakcji lub innego istotnego zdarzenia są rozrzucone po sprawozdaniu finansowym,
- niepodobne pozycje, transakcje lub inne zdarzenia są niewłaściwie zagregowane,
- podobne pozycje, transakcje lub inne zdarzenia są niewłaściwie zagregowane, oraz
- zrozumiałość sprawozdania finansowego jest ograniczona w wyniku tego, że informacje nieistotne przesłaniają informacje istotne w takim stopniu, że główny użytkownik nie jest w stanie ustalić, które informacje są istotne.

6.1.2.2 W przypadku wystąpienia wątpliwości, czy uproszczenie lub błąd ujęcia są istotne, jak też czy operacja księgowa podlega ujęciu w księgach roku bieżącego czy też ma być rozliczona z wynikiem lat ubiegłych, bada się poziom istotności danego zdarzenia. Za poziom istotności uważa się, wyrażony procentowo, wpływ danego zdarzenia na wielkość wyniku finansowego brutto oraz przychodów ze sprzedaży netto lub sumy bilansowej przed ujęciem w księgach zdarzenia.

Dla poszczególnych zdarzeń mających wpływ na wielkość wyniku finansowego brutto ustala się poziom istotności na poziomie 0,5% przychodów ze sprzedaży oraz 5% wyniku finansowego brutto przed ujęciem danego zdarzenia w księgach lub dokumentacji konsolidacyjnej. Wielkości te rozpatrywane są łącznie.

Dla poszczególnych zdarzeń mających wpływ na wielkość sumy bilansowej ustala się poziom istotności na poziomie 1% sumy bilansowej przed ujęciem danego zdarzenia w księgach lub dokumentacji konsolidacyjnej. Przyjęta wyżej zasada istotności winna być również rozpatrywana w kontekście łącznego wpływu poszczególnych zdarzeń gospodarczych na sytuację majątkową Spółki. W związku z tym, pozycja niematerialna może stać się istotna, gdy jest wzięta razem z innymi indywidualnie nieistotnymi elementami. Należy śledzić wszelkie nieskorygowane nieprawidłowości stwierdzone w danym okresie, aby móc ocenić ich zbiorową istotność. Z drugiej strony, istotne nieprawidłowości nie mogą być kompensowane przez inne istotne nieprawidłowości (np. zawyżone przychody i koszty).

6.1.2.3 Pozycji nie można uznać za nieistotną tylko dlatego, że jest ona poniżej wcześniej ustalonego progu wartościowego. Jeśli zaakceptowano zniekształcenia, aby uzyskać określoną prezentację lub rezultat to takie nieprawidłowości uważane są za materialne niezależnie od kwoty. Uproszczenia takie nie byłyby wprowadzone, gdyby nie miały wywrzeć określonego wpływu na decyzje użytkowników podejmowane na bazie ujawnień sprawozdania. Nie należy mylić nieprawidłowości z uproszczeniami zastosowanymi przez Spółkę, gdyż ich intencją nie jest osiągnięcie oczekiwanej prezentacji lub rezultatu.

Przykładami czynników, które należy wziąć pod uwagę są np.:

- a. czy zniekształcenia umożliwiają osiągnięcie planów finansowych (własnych bądź rynkowych),
- b. czy zniekształcenia umożliwiają spełnienie wymogów regulacyjnych, kowenantów lub innych wymogów umownych,
- c. czy zniekształcenia zmieniają stratę netto na dochód lub odwrotnie,
- d. czy zniekształcenia wpływają na kluczowe wskaźniki lub inne ujawnienia w sprawozdaniach finansowych, na które użytkownicy zwracają szczególną uwagę,
- e. czy zniekształcenia zwiększają premie kierownicze,
- f. czy dochodzi do zniekształcenia sprawozdawczości segmentów, ujawnienia transakcji z podmiotami powiązanymi lub innych szczególnych kwestii.

6.1.2.4 Przy stosowaniu wartościowego określenia istotności w śródrocznych sprawozdaniach finansowych istotność powinna być oceniana w odniesieniu do wyników śródrocznych, a nie prognozowanych wyników za cały rok.

6.1.3 Określenie Roku obrotowego, okresów sprawozdawczych oraz miejsca prowadzenia ksiąg rachunkowych.

6.1.3.1 Rok obrotowy to rok kalendarzowy lub inny okres trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych, stosowany również do celów podatkowych z uwzględnieniem przepisów art. 12 Ustawy o rachunkowości mówiących o otwarciu ksiąg na dzień:

- a. rozpoczęcia działalności,
- b. początek Roku obrotowego,
- c. zmiany formy prawnej,
- d. połączenia lub podziału powodujących powstanie nowej jednostki,
- e. rozpoczęcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości,
lub zamknięciu ksiąg na dzień:
 - a. kończący Rok obrotowy,
 - b. zakończenia prowadzenia działalności,
 - c. poprzedzający zmianę formy prawnej,
 - d. poprzedzający dzień postawienia jednostki w stan likwidacji lub ogłoszenia upadłości,
 - e. w jednostce przejmowanej na dzień połączenia związanego z przejęciem jednostki przez inną jednostkę, to jest na dzień wpisu do rejestru tego połączenia,
 - f. na dzień poprzedzający dzień podziału lub połączenia jednostek, jeżeli w wyniku podziału lub połączenia powstaje nowa jednostka, to jest na dzień poprzedzający dzień wpisu do rejestru połączenia lub podziału.

6.1.3.2 W Spółce obowiązuje Rok obrotowy zgodny z rokiem kalendarzowym. Zmiana Roku obrotowego wymaga zmiany statutu/ umowy Spółki.

Walutą funkcjonalną GK PGE jest złoty (PLN). Sprawozdanie finansowe sporządza się w języku polskim i w walucie polskiej.

Dane liczbowe można wykazywać w zaokrągleniu do tysięcy lub milionów złotych, jeżeli nie zniekształca to obrazu Jednostki zawartego w sprawozdaniu finansowym.

6.1.3.3 Miejscem prowadzenia ksiąg rachunkowych jest siedziba Spółki, zaś w przypadku Spółki posiadającej oddziały samobilansujące – także siedziby oddziałów. Spółka może powierzyć prowadzenie ksiąg rachunkowych uprawnionemu przedsiębiorcy, zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości.

6.1.4 Sprawozdawczość.

Sprawozdanie finansowe składa się z:

- a. sprawozdania z sytuacji finansowej na koniec okresu,
- b. sprawozdania z całkowitych dochodów za dany okres, na które składają się rachunek zysków i strat i inne całkowite dochody,
- c. sprawozdania ze zmian w kapitale własnym za okres,
- d. sprawozdania z przepływów pieniężnych sporządzonego metodą pośrednią za okres,
- e. informacji dodatkowych zawierających podsumowanie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oraz innych informacji objaśniających,
- f. sprawozdania z sytuacji finansowej na początek poprzedniego okresu, jeżeli Jednostka zastosowała zasady (politykę) rachunkowości retrospektywnie lub dokonała retrospektywnego przekształcenia pozycji w sprawozdaniach finansowych lub przeklasyfikowała pozycje w sprawozdaniach finansowych.

Poza sprawozdawczością finansową sporządzaną zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej Spółka sporządza inne, okresowe, określone przepisami prawa sprawozdania dla odbiorców zewnętrznych.

6.1.5 Konsolidacja sprawozdań finansowych GK PGE.

6.1.5.1 Spółka jako jednostka dominująca w Grupie Kapitałowej sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Jednostka nie musi sporządzać skonsolidowanego sprawozdania finansowego, pod warunkiem że:

- jednostka dominująca sama jest jednostką zależną podmiotu, który posiada w niej całościowy lub częściowy udział, a jej pozostali właściciele, w tym jednostki nieuprawnione do głosowania w innych okolicznościach, zostali poinformowani, że jednostka dominująca nie będzie sporządzała skonsolidowanego sprawozdania finansowego i nie zgłosili sprzeciwu w tej sprawie,
- instrumenty dłużne lub kapitałowe jednostki dominującej nie znajdują się w publicznym obrocie (krajowym lub zagranicznym rynku giełdowym lub na rynku pozagiełdowym, obejmującym rynki lokalne i regionalne),
- jednostka dominująca nie złożyła sprawozdania finansowego w komisji papierów wartościowych, ani w innym organie regulującym obrót papierami wartościowymi, ani nie jest w trakcie składania takiego sprawozdania dla celów wprowadzenia instrumentów dowolnej kategorii do publicznego obrotu, oraz
- jednostka dominująca najwyższego lub pośredniego szczebla dla danej jednostki dominującej sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe, które są publicznie dostępne i są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Spółka może nie obejmować konsolidacją jednostek zależnych, jeżeli wielkości wykazane w sprawozdaniach finansowych tych Jednostek są nieistotne w stosunku do danych wykazanych w sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej.

6.2 ZASADY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALANIA WYNIKU FINANSOWEGO

6.2.1 Zwolnienia stosowane na Dzień przejścia na stosowanie MSSF.

Pierwszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym GK PGE było skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok kończący się 31 grudnia 2007 roku. Datą przejścia GK PGE na stosowanie MSSF był 1 stycznia 2006 roku. Data przejścia poszczególnych Spółek na stosowanie MSSF w jednostkowych sprawozdaniach finansowych zależy od decyzji organów korporacyjnych tych Spółek. Zgodnie z MSSF 1 pierwsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w taki sposób, jak gdyby Grupa PGE oraz poszczególne Spółki Grupy zawsze stosowały MSSF, przy czym GK PGE i poszczególne Spółki skorzystały z określonych zwolnień z obowiązku przekształcania, o których mowa w standardzie MSSF 1.

6.2.1.1 Obowiązkowe wyłączenia z pełnego retrospektywnego zastosowania MSSF.

GK PGE stosuje następujące obowiązkowe wyłączenia z retrospektywnego zastosowania MSSF:

- Usuwanie z bilansu (sprawozdania z sytuacji finansowej) finansowych aktywów i zobowiązań.
Spółka ma obowiązek stosowania zawartych w MSR 39 wymogów dotyczących usunięcia z bilansu (sprawozdania z sytuacji finansowej) aktywów i zobowiązań finansowych prospektywnie od daty przejścia na MSSF. Jeśli zatem zgodnie z PSR Spółki Grupy PGE usunęły ze sprawozdania z sytuacji finansowej jakieś aktywa lub zobowiązania finansowe, to nie rozpoznają ich ponownie na Dzień przejścia na stosowanie MSSF (chyba, że w wyniku transakcji mającej miejsce po Dniu przejścia na MSSF ich ponowne rozpoznanie jest wymagane przez MSR 39).
- Szacunki księgowe.
Na Dzień przejścia na stosowanie MSSF Spółka nie dokonywała korekt szacunków dokonanych wcześniej poprawnie dla celów PSR, nie chcąc opierać się na późniejszej wiedzy.

6.2.1.2 Fakultatywne zwolnienia z pełnego retrospektywnego zastosowania MSSF.

Grupa PGE na Dzień przejścia zastosowała następujące opcjonalne wyłączenia z pełnego retrospektywnego zastosowania MSSF:

- połączenia jednostek gospodarczych,
Grupa PGE zastosowała zwolnienie zawarte w MSSF 1 dotyczące połączenia jednostek gospodarczych, które miały miejsce przed datą przejścia na stosowanie MSSF. Na mocy tego zwolnienia nie korygowano żadnych transakcji połączenia jednostek gospodarczych, które wystąpiły przed Dniem przejścia na stosowanie MSSF. Wartość firmy została zgodnie z MSSF 1 przyjęta w wartości prezentowanej w ostatnim sprawozdaniu finansowym przed Dniem przejścia na stosowanie MSSF.
- wartość godziwa lub przeszacowanie jako zakładany koszt,
Na Dzień przejścia na stosowanie MSSF GK PGE dla składników rzeczowych aktywów trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych użytkowanych przed Dniem przejścia na stosowanie MSSF zastosowała wycenę do wartości godziwej przyjmując ją za zakładany koszt. Wycena poszczególnych aktywów została przeprowadzona przez zewnętrznych rzeczoznawców majątkowych.

- c. Aktywa i zobowiązania jednostek zależnych, jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć, Spółki zależne GK PGE, które zaczęły stosować MSSF po raz pierwszy później niż jednostka dominująca, wyceniły w swoim jednostkowym sprawozdaniu finansowym wszystkie aktywa i zobowiązania w wartościach bilansowych, które zostałyby wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej, biorąc pod uwagę Dzień przejścia jednostki dominującej na stosowanie MSSF, gdyby nie dokonano żadnych korekt związanych z procedurami konsolidacyjnymi oraz ze skutkami połączeń jednostek gospodarczych.
- d. skumulowane różnice,
W odniesieniu do skumulowanych różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych, w których udziały miała Grupa PGE na Dzień przejścia na stosowanie MSSF, Grupa PGE przyjmuje, iż skumulowane różnice kursowe dla wszystkich jednostek zagranicznych wynoszą zero na Dzień przejścia na stosowanie MSSF tj. 1 stycznia 2006 roku.
- e. zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji rzeczowych aktywów trwałych, zawarte w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia,
Grupa PGE ujmuje koszty demontażu i rekultywacji w wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych, drugostronnie ujmując je jako rezerwę.
- f. określenie czy umowa zawiera element leasingu,
Spółki Grupy PGE oceniły, czy umowy istniejące na Dzień przejścia na stosowanie MSSF zawierają element leasingu na podstawie okoliczności istniejących na Dzień przejścia na stosowanie MSSF tj. 1 stycznia 2006 roku, a nie według stanu na dzień zawarcia tych umów.
- g. płatności w formie akcji własnych,
Grupa skorzystała ze zwolnień MSSF 1 i nie zastosowała wymogów MSSF 2 w stosunku do akcji, które zostały przyznane i nabyte przed dniem 1 stycznia 2006 roku.

6.2.2 Rzeczowe aktywa trwałe.

6.2.2.1 Definicja.

Przez rzeczowe aktywa trwałe rozumie się aktywa:

- a. które są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych oraz
- b. którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok.

Do rzeczowych aktywów trwałych zalicza się w szczególności:

- a. nieruchomości, w tym grunty, budynki i budowle, obiekty inżynierii lądowej i wodnej, a także będące odrębną własnością lokale,
- b. maszyny, urządzenia, środki transportu, meble i instalacje oraz wyposażenie biurowe,
- c. specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący zgodnie z zapisami pkt. 6.2.2.2,
- d. ulepszenia w obcych rzeczowych aktywach trwałych,
- e. rzeczowe aktywa trwałe w budowie, w tym materiały zakupione na cele inwestycyjne,
- f. aktywa z tytułu poszukiwania i oceny złóż mineralnych, jeżeli wykazano techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych zgodnie z pkt. 6.2.2.10
- g. aktywa z tytułu usuwania nadkładu na etapie przedprodukcyjnym i na etapie produkcji.

Do rzeczowych aktywów trwałych zalicza się również rzeczowe aktywa trwałe oddane innym jednostkom w używanie na podstawie umów najmu, dzierżawy, leasingu, lub innej umowy o podobnym charakterze, jeżeli umowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego zgodnie z MSSF 16 Leasing.

6.2.2.2 Ujmowanie.

Cenę nabycia lub koszt wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się jako składnik aktywów, wtedy i tylko wtedy, gdy:

- a. istnieje prawdopodobieństwo, że Jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów oraz
- b. cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez Jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Na dzień nabycia lub wytworzenia składnika rzeczowych aktywów trwałych lub Dzień przejścia na stosowanie MSSF w przypadku istniejących rzeczowych aktywów trwałych Jednostka identyfikuje i wyodrębnia wszystkie istotne w porównaniu z ceną nabycia, kosztem wytworzenia lub kosztem zakładanym całej pozycji części składowe („główne części składowe”) wchodzące w skład danego składnika aktywów i amortyzuje osobno każdą taką część. Jeżeli istotne części składowe pozycji rzeczowych aktywów trwałych mają taki sam okres użytkowania i metodę amortyzacji jak inne istotne części tej samej pozycji, mogą być grupowane w jeden komponent w celu ustalenia odpisu amortyzacyjnego. Dotyczy to głównie sytuacji, w których Jednostka planuje dokonania wymiany głównych części składowych w tym samym momencie, np. w ramach remontu kapitalnego

lub ulepszenia (np. modernizacji). Grupowanie części składowych nie zwalnia Spółki ze stosowania zasad dotyczących usuwania z ksiąg rachunkowych wartości zastępowanej/ wymienianej głównej części składowej. Jednostka ujmuje również jako element składnika rzeczowych aktywów trwałych koszty remontów kapitałnych i okresowych przeglądów (z wyłączeniem wartości zidentyfikowanych i wyodrębnionych głównych części składowych, które są amortyzowane przez jednostkę odrębnie).

Rzeczowe aktywa trwałe o niskiej wartości początkowej, zbliżone rodzajem i przeznaczeniem oraz o takim samym okresie ekonomicznego użytkowania, można ujmować w ewidencji w sposób uproszczony, tj. zbiorczo. Jednostka jako leasingodawca dzieli każdą klasę rzeczowych aktywów trwałych na aktywa objęte leasingiem operacyjnym i na aktywa nieobjęte leasingiem operacyjnym.

Remont kapitałny i okresowe przeglądy

Remontem kapitałnym nazywamy prace mające na celu przywrócenie (odtworzenie) w całości lub w części pierwotnej zdolności użytkowej rzeczowego aktywa trwałego, utraconej lub zmniejszonej na skutek eksploatacji. Okresowy przegląd stanowią prace służb technicznych przeprowadzane w regularnych odstępach czasu i mające na celu zapewnić niezakłócone używanie składnika rzeczowych aktywów trwałych. W momencie przeprowadzenia remontu/ przeglądu pozostałe (nieumorzono) koszty poprzedniego remontu/ przeglądu są odpisywane do rachunku zysków i strat.

Zgodnie z MSR 16 pierwszy remont należy zidentyfikować i wydzielić w ramach transakcji nabycia lub przy wytworzeniu rzeczowego aktywa trwałego. MSSF zakłada, że w momencie nabycia środków trwałych zawiera już w sobie komponent reprezentowany przez remont. Istnienie tego komponentu w momencie nabycia przejawia się tym, że nie jest konieczne dokonywanie remontu przez określony czas po nabyciu rzeczowego aktywa trwałego. W przypadku rzeczowych aktywów trwałych nabytych lub wytworzonych przed datą przejścia na MSSF, pierwszy remont należy wydzielić z wartości godziwej środka trwałego na Dzień przejścia na stosowanie MSSF.

Koszty bieżącego utrzymania rzeczowych aktywów trwałych i ich konserwacji jak również koszty bieżących remontów nie polegających na wymianie wyodrębnionego wcześniej komponentu i nie będące remontem kapitałnym, wpływają na wynik finansowy okresu, w którym wystąpiły.

Główne części składowe

Jednostka ujmuje w Wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany głównych części składowych tej pozycji aktywów w momencie ich poniesienia według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pod warunkiem spełnienia kryteriów przedstawionych w definicji aktywa trwałego. Jeżeli główne części składowe były zakwalifikowane wcześniej (przed wymianą) przez Jednostkę do specjalistycznych części zamiennych lub sprzętu serwisującego podlegających amortyzacji, części te ujmuje się według ich Wartości bilansowej na dzień wymiany, tj. wartości początkowej pomniejszonej o wartość naliczonego do dnia wymiany umorzenia oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartość bilansowa zastąpionych głównych części składowych jest usuwana ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie ich wymiany niezależnie od tego, czy była osobno amortyzowana. Jeśli dla Jednostki nie jest wykonalne ustalenie Wartości bilansowej takiej zastąpionej części, może wykorzystać koszt zastąpienia jako wskazówkę, jaka była jej wartość początkowa w chwili nabycia lub wytworzenia.

W momencie wymiany głównej części składowej nieumorzona wartość zastępowanej części składowej jest ujmowana w wyniku okresu jako koszty amortyzacji. Spółka dokonuje usunięcia z ksiąg rachunkowych wartości brutto, umorzenia oraz ewentualnych odpisów aktualizujących dotyczących tej zastąpionej części składowej.

Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący

Jednostka ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich wartość początkowa jest istotna, a okres użytkowania wynosi powyżej 1 roku. Pozostałe części zamienne oraz wyposażenie związane z serwisem wykazuje się jako zapasy i ujmuje w rachunku zysków i strat w momencie ich wykorzystania, za wyjątkiem kosztów wymiany części w ramach remontu kapitałnego danego składnika aktywów trwałych. Przyjęty poziom istotności podlega weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego Roku obrotowego. Jednostki Grupy dla jednostkowych sprawozdań finansowych zgodnych z MSSF mogą ustalić niższe progi istotności.

6.2.2.3 Wycena początkowa.

Dla istotnych składników rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przed Dniem przejścia na MSSF, tj. 1 stycznia 2006 roku, Grupa stosując MSSF po raz pierwszy, korzystała ze zwolnienia proponowanego przez MSSF 1 i wyceniła je do wartości godziwej na ten dzień (koszt zakładany). Różnica między wartością godziwą, a dotychczasową wartością bilansową została odniesiona na wynik lat ubiegłych. Rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowe aktywa trwałe w budowie nabyte po Dniu przejścia na stosowanie MSSF wyceniane są według cen nabycia lub w przypadku wytworzenia we własnym zakresie, według kosztów wytworzenia.

Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia składają się:

- a. cena zakupu, łącznie z cłami importowymi i bezzwrotnymi podatkami od zakupu pomniejszona o opusty handlowe i rabaty,
- b. wszystkie inne pozwalające się bezpośrednio przyporządkować koszty poniesione w celu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami Zarządu,
- c. przewidywane koszty demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów.

Do kosztów bezpośrednich związanych z nabyciem lub wytworzeniem rzeczowych aktywów trwałych zalicza się:

- a. koszty świadczeń pracowniczych, poniesionych wyłącznie w związku z wytworzeniem lub nabyciem rzeczowego aktywa trwałego (zgodnie z definicją zawartą w MSR 19 „Świadczenia pracownicze”),
- b. koszt przygotowania miejsca,
- c. koszty początkowej dostawy oraz koszty załadunku i rozładunku,
- d. koszty instalacji i montażu,
- e. koszty sprawdzenia, czy dany składnik aktywów działa poprawnie (tj. oceny, czy parametry techniczne i fizyczne składnika aktywów pozwalają na jego wykorzystanie do produkcji lub dostawy towarów lub świadczenia usług, do wynajęcia innym osobom lub do celów administracyjnych), z zastrzeżeniem, że przychody ze sprzedaży wyrobów wytworzonych podczas dostosowania składnika aktywów oraz powiązane z nimi koszty sprawdzenia ujmowane są w rachunku zysków i strat,
- f. honoraria za profesjonalne usługi.

Koszty remontów kapitalnych i okresowych przeglądów ujęte w Wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych obejmują koszty wymiany części zamiennych oraz wszystkie inne koszty pozwalające się bezpośrednio przyporządkować do tego remontu lub przeglądu.

Nie stanowią części ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych: koszty otwarcia nowego zakładu, koszty związane z rozpoczęciem wytwarzania nowego produktu lub świadczenia nowej usługi (łącznie z kosztami promocji i reklamy), koszty rozpoczęcia działalności w nowej lokalizacji lub wśród nowego segmentu klientów, koszty szkoleń pracowników związane z nabyciem rzeczowych aktywów trwałych, koszty administracyjne, różnice kursowe od zobowiązań inwestycyjnych oraz inne ogólne koszty pośrednie.

Zgodnie z MSR 16 nie ujmuje się w wartości początkowej budowanego rzeczowego aktywa trwałego wartości netto rzeczowych aktywów trwałych, które zostały zlikwidowane w związku z jego budową.

Jeżeli Jednostka nabyła grunt wraz z naniesieniami budowlanymi, które są dla Jednostki zbędne i będą przeznaczone do rozbiórki w celu budowy na tym gruncie nowych składników majątku trwałego, w ujęciu bilansowym wartość takich naniesień oraz gruntu nie powinna być odrębnie ujmowana w księgach Jednostki, cała cena nabycia nieruchomości (gruntu i naniesień) powinna być alokowana do ceny nabycia gruntu na moment ujęcia tego aktywa w księgach rachunkowych.

Kapitalizowanie kosztów nabycia bądź wytworzenia kończy się w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami Zarządu. W związku z powyższym koszty poniesione w trakcie używania lub przemieszczenia danej pozycji nie są włączone do jej Wartości bilansowej.

W przypadku kosztów finansowania zewnętrznego koszty pożyczek i kredytów, w tym różnice kursowe powstałe w wyniku zaciągnięcia pożyczek i kredytów w walucie obcej, zaciągniętych na potrzeby finansowania zakupów rzeczowych aktywów trwałych są kapitalizowane zgodnie z zaktualizowanym MSR 23 w wartości rzeczowych aktywów trwałych, których dotyczą. W przypadku różnic kursowych powstających w związku pożyczkami i kredytami w walucie obcej są one kapitalizowane do wysokości, w jakiej są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów.

W zakresie, w jakim jednostka pożycza środki bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza je na sfinansowanie pozyskania dostosowanego składnika aktywów, jednostka określa kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być aktywowane poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik aktywów zgodnie z MSR 23.

6.2.2.4 Wycena po początkowym ujęciu.

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów własnych nie służących wydobyciu kopalin metodą odkrywkową, wyceniane są według wartości netto tzn. w wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych przed Dniem przejścia na stosowanie MSSF) pomniejszonej o dokonane odpisy umorzeniowe oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartość początkową powiększając koszty ulepszenia składnika rzeczowych aktywów trwałych, polegającego na przebudowie, rozbudowie, adaptacji, modernizacji lub rekonstrukcji i powodującego, że uzyskane nowe właściwości użytkowe przewyższają pierwotne właściwości użytkowe istniejące w chwili przyjęcia do używania. Właściwości użytkowe należy mierzyć zdolnością wytwórczą, jakością produktów uzyskiwanych przy pomocy ulepszanego składnika, okresem używania, kosztami jego eksploatacji.

Właściwa komórka merytoryczna odpowiedzialna jest za kwalifikację pozycji zwiększających wartość składnika rzeczowych aktywów trwałych.

Po dokonaniu ulepszenia składnika rzeczowych aktywów trwałych należy dokonać ponownej oceny okresu jego ekonomicznej użyteczności.

Jeżeli wartość początkowa rzeczowego aktywa trwałego obejmuje przewidywane koszty jego likwidacji, wszelkie zmiany w wysokości pierwotnie rozpoznanych i skapitalizowanych kosztów oraz związanej z nimi rezerwy powiększają/ pomniejszają odpowiednie aktywo i rezerwę i są amortyzowane przez pozostały okres użytkowania danego rzeczowego aktywa trwałego. Podobnie zmiany wysokości stopy dyskontowej użytej przy wyliczaniu bieżącej wartości potencjalnych kosztów demontażu powodują zmianę wartości rzeczowego aktywa trwałego i odnośnej rezerwy. Zmiany w wysokości rezerwy wynikające z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu są rozpoznawane w rachunku zysków i strat danego okresu jako koszty finansowe.

6.2.2.5 Amortyzacja.

Wartość danego składnika rzeczowych aktywów trwałych, która podlega amortyzacji, równa jest jego cenie nabycia lub kosztowi wytworzenia, pomniejszonym o wartość rezydualną tego składnika.

Wartość rezydualna (końcowa) aktywa to wartość, którą jednostka osiągnęłaby obecnie ze sprzedaży aktywa (po pomniejszeniu o koszt sprzedaży), zakładając, że aktywo to byłoby w wieku i stanie takim, w jakim będzie na końcu jego przewidywanego okresu użytkowania.

Jednostka przypisuje początkowo ujętą wartość pozycji rzeczowych aktywów trwałych do jej głównych części składowych i amortyzuje osobno każdą taką część. Jeżeli główne części składowe pozycji rzeczowych aktywów trwałych mają taki sam okres użytkowania i metodę amortyzacji jak inne części tej samej pozycji rzeczowych aktywów trwałych, mogą być grupowane w jeden komponent w celu ustalenia odpisu amortyzacyjnego.

Jeśli Jednostka osobno amortyzuje pewne części pozycji rzeczowych aktywów trwałych, amortyzuje osobno pozostałą część tej pozycji. Na pozostałą część składają się jednostkowo nieistotne części. Jeśli Jednostka ma wobec nich różne oczekiwania, dla obliczenia amortyzacji zasadne może być wykorzystanie technik szacunkowych w celu wiernego odzwierciedlenia stopnia zużycia i okresu użytkowania tych części.

Jednostka może zdecydować się na osobne amortyzowanie części pozycji, których wartość nie jest istotna w porównaniu z całkowitą ceną nabycia lub kosztem wytworzenia tej pozycji.

Rozpoczęcie amortyzacji składnika aktywów następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym jest on dostępny do użytkowania, to znaczy w momencie dostosowania do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami Zarządu Spółki.

Odpisy amortyzacyjne za każdy okres są ujmowane jako koszt danego okresu, o ile nie są wliczone w Wartość bilansową innego składnika aktywów.

Zakończenie amortyzacji następuje wtedy, gdy:

- Wartość bilansowa składnika aktywów zrówna się z jego wartością rezydualną, lub
- składnik aktywów zostanie przeznaczony do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana”, lub
- składnik aktywów został usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania danego aktywa. Plan amortyzacji powinien zapewniać systematyczne rozłożenie wartości podlegającej amortyzacji składnika rzeczowych aktywów trwałych na ustalony okres amortyzacji. Zastosowana metoda amortyzacji winna odzwierciedlać wzorec konsumowania przez Jednostkę oczekiwanych przyszłych korzyści ekonomicznych z danego składnika aktywów. Do stosowanych metod amortyzacji zalicza się metodę liniową, metodę degresywną oraz metodę opartą na liczbie wytworzonych produktów.

Odpisy amortyzacyjne od rzeczowych aktywów trwałych o wartości początkowej do 10.000 PLN mogą być dokonywane jednorazowo w miesiącu przekazania do użytkowania. Zakupy o wartości początkowej niższej niż 1.000 PLN mogą być traktowane jako materiały i odnoszone w ciężar kosztów zużycia materiałów w miesiącu zakupu lub oddania do użytkowania. Zakupy o niskiej wartości początkowej podlegają ewidencji zgodnie z zasadami przyjętymi w Spółkach.

Spółki, w których środki trwałe o wartości początkowej nie przekraczającej 10.000,00 PLN stanowią istotną pozycję rzeczowych aktywów trwałych powinny, na podstawie szczegółowej instrukcji, stosować bardziej szczegółowe zasady ich ewidencji i amortyzacji.

Remonty kapitalne i przeglądy okresowe stanowiące komponent składnika rzeczowych aktywów trwałych amortyzuje się przez okres od miesiąca następującego po zakończeniu remontu/ przeglądu do miesiąca rozpoczęcia następnego remontu/przeglądu.

Ujęte w wartości początkowej koszty demontażu rzeczowych aktywów trwałych podlegają amortyzacji począwszy od momentu rozpoczęcia użytkowania tych rzeczowych aktywów trwałych, przez ustalony okres użytkowania rzeczowych aktywów trwałych, do których zostały przypisane.

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają weryfikacji co najmniej na koniec każdego roku finansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest w roku, w którym dokonano weryfikacji oraz w okresach następnych.

Do kosztów amortyzacji zalicza się również wartość netto likwidowanych składników majątku dotyczących działalności podstawowej nieumorzonych całkowicie w momencie likwidacji – nieumorzona wartość netto odnoszona jest w koszty amortyzacji w miesiącu postawienia składnika majątku w stan likwidacji. Dotyczy to również zaniechanych środków trwałych w budowie.

6.2.2.6 Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący.

Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, które są ujmowane w pozycji rzeczowych aktywów trwałych, amortyzuje się przez pozostały okres użytkowania rzeczowego aktywa trwałego, którego dotyczą (tj. od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu zakupu danej części do miesiąca, w którym nastąpi zakończenie użytkowania składnika rzeczowych aktywów trwałych). Jeśli części zamienne zostaną zainstalowane w danym składniku rzeczowych aktywów trwałych, wówczas zmianie ulega okres amortyzacji tych części na okres do momentu planowanej ich następnej wymiany lub zużycia (na zasadach ogólnych dotyczących amortyzacji istotnych części składowych). W przypadku gdy dana część dotyczy grupy rzeczowych aktywów trwałych amortyzacji dokonuje się przez okres odpowiadający najdłuższemu okresowi ekonomicznej użyteczności aktywa z tej grupy.

6.2.2.7 Utrata wartości.

W pkt. 6.2.7 niniejszej Polityki Rachunkowości omówione zostały przesłanki mogące świadczyć o wystąpieniu utraty wartości aktywów, metody ustalania ich wartości odzyskiwalnej oraz zasady ujmowania odpisu z tytułu utraty wartości.

Jeżeli występują przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywa, a jego Wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tego aktywa bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do którego przynależy dany środek trwały, jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej poprzez odpowiedni odpis. Grupa ujmuje odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych w rachunku zysków i strat w pozycji kosztów rodzajowych, a w układzie kalkulacyjnym zgodnie z odniesieniem amortyzacji. Dotyczy to również odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych w budowie, zaliczek na rzeczowe aktywa trwałe oraz wynikających z utraty wartości przez całe CGU.

Po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, Jednostka koryguje odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika aktywów, aby w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonać systematycznego odpisania jego skorygowanej Wartości bilansowej, pomniejszonej o wartość końcową, jeżeli występuje.

Nie rzadziej niż na koniec każdego roku bilansowego Jednostka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach ubiegłych w odniesieniu do danego składnika aktywów, jest zbędny albo powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Jednostka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat jako pomniejszenie kosztów operacyjnych, a w układzie kalkulacyjnym zgodnie z odniesieniem amortyzacji.

Wartość bilansowa składnika rzeczowego aktywa trwałego, która została podwyższona w wyniku odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, nie powinna przekroczyć Wartości bilansowej, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów.

Po ujęciu odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w kolejnych okresach należy tak skorygować odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika aktywów, aby w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową, jeśli występuje.

6.2.2.8 Wymiana rzeczowych aktywów trwałych.

Składnik rzeczowych aktywów trwałych może zostać nabyty w drodze wymiany lub częściowej wymiany w zamian za inną pozycję rzeczowych aktywów trwałych lub inny składnik aktywów. Cenę nabycia takiej pozycji wycenia się w wartości godziwej chyba, że transakcja nie ma treści ekonomicznej lub nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej żadnego z wymienionych aktywów.

Transakcja wymiany ma treść ekonomiczną, jeśli:

- a. konfiguracja (ryzyko, czas i kwota) przepływów pieniężnych związanych z otrzymanym składnikiem aktywów różni się od konfiguracji przepływów pieniężnych związanych z przekazaniem składnika aktywów lub
- b. wartość specyficzna (czyli wartość bieżąca przepływów, jakie jednostka spodziewa się uzyskać w trakcie użytkowania składnika) dla części działalności jednostki, na którą wpływ miała transakcja zmienia się w wyniku tej transakcji oraz
- c. różnice wymienione powyżej są istotne w porównaniu z wartością godziwą wymienianych aktywów.

Wartość godziwa składnika aktywów, dla którego nie istnieją porównywalne transakcje na rynku jest wiarygodnie ustalona, jeśli różnice pomiędzy poszczególnymi szacunkami wartości godziwej nie są istotne dla tego składnika aktywów lub prawdopodobieństwo prawidłowości tych szacunków może być wiarygodnie określone i użyte w oszacowaniu wartości godziwej.

Jeśli nabyta pozycja nie jest wyceniana według wartości godziwej, jej cena nabycia jest równa Wartości bilansowej składnika aktywów danego w zamian.

Różnica między wartością godziwą otrzymanego składnika aktywów a Wartością bilansową składnika danego w zamian ujmowana jest w rachunku zysków i strat w okresie wymiany. Zysk lub stratę z tytułu wymiany aktywa ujmuje się jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

6.2.2.9 Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe.

Przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych rzeczowych aktywów trwałych są rozpoznawane w sposób wspólny do odpowiadających im kosztów amortyzacji tych aktywów, a w przypadku składników nieamortyzowanych – jednorazowo w terminie przekazania do użytkowania. Do czasu całkowitego rozliczenia przychody takie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów.

6.2.2.10 Poszukiwanie i ocena złóż mineralnych.

Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych to nakłady poniesione przez Grupę w związku z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych od momentu uzyskania prawa na prowadzenie poszukiwań na określonym obszarze do momentu, gdy wykazano techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych.

Jednostka klasyfikuje aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako odrębny składnik rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych w zależności od rodzaju nabytych aktywów i stosuje tę zasadę klasyfikacji w sposób ciągły. Wydatki takie jak (lista nie jest kompletna):

- a. uzyskanie pozwoleń na wydobywanie złóż,
- b. opracowania topograficzne, geologiczne, geochemiczne i geofizyczne,
- c. odwierty próbne,
- d. prace odkrywkowe,
- e. próbkowanie,
- f. opracowanie studium technicznej wykonalności pozyskiwania złoża oraz opłacalności wydobywania,
- g. inne poniesione koszty, jeżeli można je powiązać bezpośrednio ze znalezieniem określonych zasobów mineralnych,

jednostka klasyfikuje do wartości niematerialnych.

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny złóż mineralnych wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

Jednostka aktywuje wydatki na poszukiwanie i ocenę złóż mineralnych do momentu, gdy wykazano techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych. Wartość skapitalizowanych kosztów przeklasyfikowuje się wówczas ze środków trwałych w budowie lub wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania do rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych. Przed przeklasyfikowaniem aktywa te są oceniane pod kątem utraty wartości, a odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są ujęte przed przeklasyfikowaniem.

Ocenę aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych dokonywaną pod kątem sprawdzenia utraty wartości przeprowadza się wówczas, gdy fakty i okoliczności sugerują, że Wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych może przewyższać ich wartość odzyskiwalną. Jeżeli fakty i okoliczności wskazują na to, że Wartość bilansowa przewyższa wartość odzyskiwalną, Jednostka wycenia, prezentuje i ujawnia wszelkie powstałe odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości zgodnie z zasadami zawartymi w pkt. 6.2.7 niniejszej Polityki Rachunkowości.

Jednostka rozważa potrzebę dokonywania odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych biorąc pod uwagę wystąpienie dla danego obszaru poszukiwań między innymi następujących okoliczności:

- a. okres, przez który jednostka miała prawo do prowadzenia poszukiwań zakończył się w bieżącym okresie obrotowym lub zakończy się w najbliższej przyszłości, a jego przedłużenia nie przewiduje się,
- b. Jednostka nie przewiduje poniesienia znaczących nakładów na dalsze poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych,

- c. poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych nie doprowadziły do odkrycia znaczących z gospodarczego punktu widzenia zasobów mineralnych i jednostka postanowiła zaniechać dalszych poszukiwań,
- d. dostępne dane wskazują, iż mimo kontynuowania prac rozwojowych, Wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych nie zostanie w pełni odzyskana, nawet jeśli pomyślnie zakończą się prace rozwojowe lub nastąpi ich sprzedaż.

Po początkowym ujęciu aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jednostka stosuje model ceny nabycia opisany w pkt. 6.2.2.3-6.2.2.5 niniejszej Polityki. Aktywa te amortyzowane są w okresie wykorzystania złoża.

6.2.2.11 Koszty usuwania nadkładu.

Kopalnie odkrywkowe należące do Grupy ujmują jako aktywa ponoszone na etapie budowy i rozruchu kopalni koszty usuwania nadkładu i prezentują je jako składnik rzeczowych aktywów trwałych. Z chwilą rozpoczęcia eksploatacji węgla niniejsze skapitalizowane koszty są systematycznie amortyzowane z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla.

Kopalnie odkrywkowe należące do Grupy ujmują jako składnik rzeczowych aktywów trwałych (tzw. aktywo z tytułu usuwania nadkładu) ponoszone na etapie produkcji koszty usuwania nadkładu wyłącznie, jeżeli spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- a. Istnieje prawdopodobieństwo, że wskutek usunięcia nadkładu jednostka uzyska w przyszłości korzyści ekonomiczne (dzięki łatwiejszemu dostępowi do złoża),
- b. Jednostka potrafi wskazać część złoża, do której został ułatwiony dostęp (komponent złoża),
- c. Koszty zdejmowania nadkładu dotyczące danego komponentu złoża można wiarygodnie wycenić.

Jednostka wycenia początkowo składnik aktywa z tytułu usuwania nadkładu w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, będących sumą kosztów poniesionych bezpośrednio w związku z usuwaniem nadkładu ułatwiającym dostęp do zidentyfikowanej części złoża, powiększonych o powiązane koszty ogólne/pośrednie.

Jednostka oblicza wartość składnika aktywa z tytułu zdejmowania nadkładu na podstawie modelu uwzględniającego m.in. wartość ww. kosztów za bieżący okres sprawozdawczy, wydobyte węgla w tym okresie oraz wartość nadwyżki rocznego wskaźnika N:W (to jest stosunku objętości zdejmowanego nadkładu do masy węgla) ponad szacowaną wartość ogólnego wskaźnika N:W., obliczaną na podstawie pozostałych do wydobywania zasobów węgla oraz nadkładu do zdjęcia począwszy od daty zastosowania interpretacji KIMSF 20 do końca eksploatacji węgla z danego komponentu złoża (dalej „ogólny wskaźnik N:W”).

Jednostka nie aktywuje kosztów usuwania nadkładu na polach (komponentach złoża) będących w schyłkowym okresie eksploatacji (tj. zasoby węgla pozostałe do wydobywania na dzień sprawozdawczy stanowią mniej niż 1,5% całkowitych zasobów węgla do wydobywania z tego pola). Racjonalnie uzasadnionym jest bowiem przyjęcie założenia, że w takich przypadkach pozostała do wydobywania część złoża udostępniona została już w okresach wcześniejszych, zatem warunek stanowiący o aktywowaniu kosztów nie jest spełniony.

Jednostka ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnik aktywów z tytułu zdejmowania nadkładu na koniec każdego miesiąca, w którym warunki początkowego ujmowania są spełnione.

W przypadku zmiany w trakcie Roku obrotowego szacunków dotyczących ogólnego wskaźnika N:W, wartość aktywa z tytułu zdejmowania nadkładu jest obliczana tak jakby nowy szacunek był znany od początku danego Roku obrotowego.

Po początkowym ujęciu składnik aktywów z tytułu usuwania nadkładu wykazuje się według kosztu wytworzenia lub ceny nabycia pomniejszonego o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Składnik aktywów z tytułu usuwania nadkładu jest systematycznie amortyzowany z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla z danego komponentu złoża.

Rozpoczęcie amortyzacji następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został on ujęty jako składnik rzeczowych aktywów trwałych.

6.2.2.12 Koszty rekultywacji wyrobisk końcowych kopalni odkrywkowych.

Jednostka ujmuje w wartości środków trwałych szacowane koszty rekultywacji wyrobisk końcowych przypadające na wydobyty nadkład, w proporcji odpowiadającej stosunkowi objętości odkrywki przypadającej na nadkład na Dzień sprawozdawczy do planowanej objętości odkrywki przypadającej na nadkład na zakończenie okresu eksploatacji.

Składnik aktywów z tytułu kosztów rekultywacji jest systematycznie amortyzowany z zastosowaniem metody naturalnej opartej na ilości wydobytego węgla z danej odkrywki.

6.2.2.13 Koszty rekultywacji terenów oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych.

Jednostka ujmuje w wartości środków trwałych szacowane koszty rekultywacji gruntów oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych składających się na m.in. farmy wiatrowe, farmy fotowoltaiczne, magazyny energii. Składniki aktywów z tytułu kosztów rekultywacji oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych są

systematycznie amortyzowane metodą liniową przez okres ekonomicznej użyteczności danej np. farmy wiatrowej farmy fotowoltaicznej, magazynu energii.

6.2.3 Wartości niematerialne.

6.2.3.1 Definicja.

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej, takie jak:

- a. nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby Spółki, w szczególności:
 - autorskie lub pokrewne prawa majątkowe, koncesje, licencje (w tym dotyczące programów komputerowych),
 - prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, programy komputerowe,
 - know-how, tzn. wartość stanowiącą równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej,
- b. koszty prac rozwojowych,
- c. wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie,
- d. służebności nabyte i ustanowione nieodpłatnie niespełniające definicji leasingu zgodnie z MSSF 16,
- e. PWUG dotyczące wyrobisk górniczych, przedpól i zwałowisk (wyłączone z zakresu zastosowania MSSF 16),
- f. wartości niematerialne nie oddane do użytkowania.

Do wartości niematerialnych zalicza się również prawa majątkowe oddane innym jednostkom w używanie na podstawie umów najmu, dzierżawy, leasingu, lub innej umowy o podobnym charakterze, jeżeli umowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego zgodnie z MSSF 16 Leasing. Prawo wieczystego użytkowania gruntów otrzymane nieodpłatnie w drodze decyzji administracyjnej nie spełniające definicji leasingu zgodnie z MSSF 16, nie jest ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

6.2.3.2 Ujmowanie.

Jednostka ujmuje wartości niematerialne jako składniki aktywów, jeżeli spełniają one następujące kryteria:

- a. są możliwe do zidentyfikowania, tzn. można je wyodrębnić (wyłączyć lub wydzielić z jednostki gospodarczej i sprzedać, przekazać, licencjonować lub oddać do odpłatnego użytkowania osobom trzecim) lub wynikać z tytułów umownych lub innych praw,
- b. Jednostka sprawuje nad nim kontrolę, tzn. jest uprawniona do uzyskiwania przyszłych korzyści ekonomicznych powstających za pomocą danego składnika wartości niematerialnych i jest w stanie ograniczyć dostęp do tych korzyści osobom trzecim. Zdolność Jednostki do kontrolowania przyszłych korzyści ekonomicznych ze składnika wartości niematerialnych zazwyczaj wynika z tytułu prawnego, który może podlegać egzekucji na drodze sądowej,
- c. jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Przyszłe korzyści ekonomiczne osiągnięte ze składnika wartości niematerialnych mogą obejmować przychody ze sprzedaży produktów lub usług, oszczędności kosztów lub inne korzyści wynikające z użytkowania składnika aktywów przez jednostkę,
- d. można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Jednostka ocenia prawdopodobieństwo osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych, stosując rozsądne i udokumentowane założenia, które stanowią odzwierciedlenie dokonanej przez Zarząd jak najwłaściwszej oceny całokształtu uwarunkowań ekonomicznych występujących w ciągu okresu użytkowania składnika aktywów.

W przypadku gdy Jednostka ponosi nakłady w celu osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych, ale nie nabywa ani nie tworzy żadnego składnika wartości niematerialnych, który mógłby zostać ujęty, nakłady te ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat. Przykładem takich nakładów są nakłady na rozpoczęcie działalności, nakłady na działalność szkoleniową, działalność reklamową i promocyjną oraz nakłady na przemieszczenie lub reorganizację części lub całości jednostki.

Za wyjątkiem kosztów prac rozwojowych wszystkie wartości niematerialne wytworzone przez Jednostki nie podlegają aktywowaniu i ujmowane są w rachunku zysków i strat okresu, w którym dotyczące ich koszty zostały poniesione. Koszty wytworzenia programów komputerowych we własnym zakresie przez Jednostki zajmujące się ich wytwarzaniem zalicza się do prac badawczych bądź rozwojowych na potrzeby analizy możliwości ich aktywowania. Wartość niematerialną powstałą w wyniku prac rozwojowych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy Jednostka jest w stanie udowodnić:

- a. możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- b. zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- c. zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,

- d. sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,
- e. dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- f. możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Do prac rozwojowych zalicza się:

- a. projektowanie, wykonanie i testowanie prototypów i modeli doświadczalnych (przed ich wdrożeniem do produkcji seryjnej lub użytkowania),
- b. projektowanie narzędzi, przyrządów do obróbki, form i matryc z wykorzystaniem nowej technologii,
- c. projektowanie, wykonanie i funkcjonowanie linii próbnej, której wielkość nie umożliwia prowadzenia ekonomicznie uzasadnionej produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz
- d. projektowanie, wykonanie i testowanie wybranych rozwiązań w zakresie nowych i udoskonalonych materiałów, urządzeń, produktów, procesów, systemów i usług.

6.2.3.3 Wycena początkowa.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych nabytych w oddzielnej transakcji następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia (w przypadku prac rozwojowych).

W przypadku zakupu kilku identycznych pozycji wartości niematerialnych dopuszcza się ujmowanie ich na jednym numerze inwentarzowym.

Cena nabycia składnika wartości niematerialnych obejmuje:

- a. cenę zakupu uwzględniającą cła importowe, podatki zawarte w cenie nie podlegające odliczeniu, pomniejszone o wszelkie udzielone upusty i rabaty oraz
- b. nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w szczególności koszty z tytułu świadczeń pracowniczych, opłaty za usługi eksperckie oraz koszty testów sprawdzających prawidłowe działanie składnika.

Koszty przestaje się ujmować w Wartości bilansowej składnika wartości niematerialnych, kiedy składnik ten znajduje się w stanie umożliwiającym użytkowanie go w sposób zamierzony przez Zarząd Spółki.

Koszty prac rozwojowych są sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni ww. kryteria dotyczące ujmowania pozycji. Koszty te obejmują wszystkie nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez Zarząd Spółki. Do takich kosztów bezpośrednich zaliczane są:

- a. nakłady na materiały i usługi wykorzystywane lub zużyte przy wytwarzaniu składnika wartości niematerialnych,
- b. koszty z tytułu świadczeń pracowniczych wynikające bezpośrednio z wytworzenia tego składnika,
- c. opłaty za rejestrację tytułu prawnego oraz
- d. amortyzację patentów i licencji, które są wykorzystywane przy wytwarzaniu tego składnika.

Do kosztu wytworzenia składnika wartości niematerialnych przez jednostkę we własnym zakresie nie zalicza się:

- a. kosztów sprzedaży, administracji oraz innych kosztów ogólnozakładowych, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do przystosowania składnika aktywów do użytkowania,
- b. wyraźnie zidentyfikowanych braków wydajności oraz początkowych strat operacyjnych poniesionych przed osiągnięciem planowanej wydajności oraz
- c. nakładów na szkolenia przygotowujące pracowników do obsługiwanego danego składnika aktywów.

W przypadku kosztów finansowania zewnętrznego koszty pożyczek i kredytów, w tym różnice kursowe powstałe w wyniku zaciągnięcia pożyczek i kredytów w walucie obcej, zaciągniętych na potrzeby finansowania zakupów wartości niematerialnych lub w celu finansowania prac rozwojowych są kapitalizowane zgodnie ze zaktualizowanym MSR 23 do wartości składników wartości niematerialnych, których dotyczą. W przypadku różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej Jednostka kapitalizuje je do wysokości, w jakiej są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Jeżeli składnik wartości niematerialnych przejęty został w transakcji połączenia jednostek gospodarczych, cena nabycia składnika wartości niematerialnych oparta jest na jego wartości godziwej ustalonej na dzień przejęcia.

6.2.3.4 Wycena następująca po początkowym ujęciu.

Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

6.2.3.5 Amortyzacja.

Zastosowana metoda amortyzacji winna odzwierciedlać wzorec konsumowania przez Jednostkę oczekiwanych przyszłych korzyści ekonomicznych z danego składnika aktywów. Do stosowanych metod amortyzacji zalicza się metodę liniową, metodę degresywną oraz metodę opartą na liczbie wytworzonych produktów.

Zakupy o wartości początkowej niższej niż 1.000 PLN, z wyłączeniem programów komputerowych i licencji do programów komputerowych, mogą być odnoszone w ciężar kosztów usług w miesiącu oddania do użytkowania. Odpisy amortyzacyjne od wartości niematerialnych o wartości początkowej do 10.000 PLN mogą być dokonywane jednorazowo w miesiącu przekazania do użytkowania. Zakupy o niskiej wartości początkowej podlegają ewidencji zgodnie z zasadami przyjętymi w Spółkach.

Jednostka ocenia czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, szacuje długość okresu użytkowania w oparciu o wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania. Jednostka uznaje okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników, nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne do jednostki.

Określając długość okresu użytkowania składnika wartości niematerialnych bierze się pod uwagę następujące czynniki:

- a. oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów przez Jednostkę,
- b. typowe cykle produkcyjne dla danego składnika aktywów oraz powszechnie dostępne informacje na temat szacunkowych okresów użytkowania aktywów o podobnym charakterze, użytkowanych w podobny sposób,
- c. utratę przydatności z przyczyn natury technicznej, technologicznej, biznesowej lub innej,
- d. stabilność branży, w której dany składnik aktywów jest wykorzystywany i zmiany popytu na produkty wytwarzane lub usługi świadczone z zastosowaniem tego składnika,
- e. przewidywane działania konkurentów i potencjalnych konkurentów,
- f. poziom nakładów na utrzymanie niezbędnych do uzyskania oczekiwanych przyszłych korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów oraz możliwość i zamiar zapewnienia przez jednostkę takiego poziomu tych nakładów,
- g. okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz ograniczenia prawne i inne odnoszące się do użytkowania składnika aktywów, oraz
- h. to, czy okres użytkowania składnika aktywów jest zależny od okresu użytkowania innych aktywów Jednostki.

Szacunek okresu użytkowania jest dokonywany w oparciu o zasadę ostrożności, ale nie jest usprawiedliwione ustalenie nierealistycznie krótkiego okresu użytkowania. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych, który powstał z uprawnień umownych lub innych nie może przekraczać okresu, w jakim te uprawnienia obowiązują, ale może być krótszy od okresu, w ciągu którego jednostka ma prawo wykorzystywać ten składnik wartości niematerialnych. Jeśli uprawnienie umowne lub inne są ustalone na określony czas, który może być odnowiony, okres użytkowania składnika wartości niematerialnych uwzględnia odnowione okresy tylko wtedy, gdy można wykazać, że odnowienie to nie będzie wymagało poniesienia przez jednostkę istotnych kosztów.

Amortyzacji podlega wartość początkowa składnika wartości niematerialnych z ustalonym okresem użyteczności pomniejszana o wartość rezydualną tego składnika. Wartość rezydualna składnika wartości niematerialnych jest oparta na wartości odzyskiwalnej ze zbycia ustalonej przy uwzględnieniu cen obowiązujących na dzień szacunku dla podobnych aktywów, które osiągnęły koniec swojego okresu użyteczności i działały w warunkach podobnych do tych, w których działał dany składnik wartości niematerialnych. Wartość końcową weryfikuje się przynajmniej raz w roku na koniec Roku obrotowego. Jeśli w wyniku weryfikacji nastąpi zmiana wartości końcowej, to skutki tej zmiany ujmowane są jako zmiana szacunków, a ewentualna korekta dokonywana jest w ciężar rachunku zysków i strat roku, w którym dokonano weryfikacji oraz w okresach następnych.

Grupa przyjęła zasadę, że wartość rezydualna wartości niematerialnych jest równa zero z wyłączeniem sytuacji, gdy:

- a. Jednostka posiada ważną umowę ze stroną niepowiązaną na zbycie tych praw po ustalonym okresie użytkowania – wówczas wartość rezydualna jest równa wartości określonej w umowie zbycia tych praw,
- b. istnieje aktywny rynek na tego typu prawa i wartość może być racjonalnie ustalona i jest wysoce prawdopodobne, że rynek ten będzie istniał po okresie użytkowania takiego aktywa.

Wartość podlegająca amortyzacji jest amortyzowana w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi użytkowania danego składnika wartości niematerialnych. Amortyzację rozpoczyna się, od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym składnik aktywów jest gotowy do użycia, tzn. kiedy składnik ten znajduje się w miejscu i stanie umożliwiającym użytkowanie go w sposób zamierzony przez Zarząd Jednostki.

Amortyzacji wartości niematerialnych zaprzestaje się na wcześniejszą z dat:

- a. gdy Wartość bilansowa składnika wartości niematerialnych zrówna się z jego wartością rezydualną,
- b. gdy składnik wartości niematerialnych zostaje zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub zawarty w grupie do zbycia, która jest zaklasyfikowana jako przeznaczona do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana” lub
- c. zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Wydatki poniesione na modyfikację (upgrade) programu komputerowego, spełniające warunek przewidywanej przydatności dłuższej niż rok i jednocześnie tworzące nową wartość (np. zaktualizowana wersja programu w sposób istotny odbiega od dotychczas użytkowanej lub tworzy zupełnie inny program itp.) należy zaliczyć do

wartości niematerialnych jako oddzielny tytuł. Okres ekonomicznej użyteczności oprogramowania, którego upgrade dotyczy podlega dostosowaniu do nowoprzyjętego okresu użytkowania upgrade. Jeśli upgrade nie tworzy nowej wartości, to jego wartość jest odnoszona w koszty jednorazowo lub przez przewidywany okres jego użytkowania.

Okres i metoda amortyzacji podlegają weryfikacji nie rzadziej niż na koniec każdego roku bilansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmują się jako zmianę szacunków, zgodnie z wytycznymi zawartymi w MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji. Ich wartość pomniejszana jest o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Do kosztów amortyzacji zalicza się również wartość netto likwidowanych wartości niematerialnych dotyczących działalności podstawowej, nieumorzonych całkowicie w momencie likwidacji – nieumorzona wartość netto odnoszona jest w koszty amortyzacji w miesiącu postawienia składnika majątku w stan likwidacji. Dotyczy to również zaniechanych wartości niematerialnych nie oddanych do użytkowania.

6.2.3.6 Utrata wartości.

Wartości niematerialne zarówno o nieokreślonym okresie użytkowania oraz wartości niematerialne jeszcze nie użytkowane, podlegają cyklicznej (co najmniej raz do roku) ocenie pod kątem utraty wartości, zgodnie z zapisami MSR 36.

Pozostałe wartości niematerialne podlegają weryfikacji pod kątem utraty wartości tylko, gdy zaistniały przesłanki wskazujące na ich utratę wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, a Wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas Wartość bilansowa tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których te aktywa należą, jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Grupa ujmując odpisy aktualizujące wartość wartości niematerialnych w rachunku zysków i strat w pozycji kosztów rodzajowych, a w układzie kalkulacyjnym zgodnie z odniesieniem amortyzacji. Dotyczy to również odpisów aktualizujących wartość wartości niematerialnych nieoddanych do użytkowania, zaliczek na wartości niematerialne oraz wynikające z utraty wartości przez całe CGU.

6.2.4 Nieruchomości inwestycyjne.

6.2.4.1 Definicja.

Grupa prezentuje nieruchomości jako inwestycyjne w przypadku, gdy traktuje je jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje je w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie obie te korzyści, przy czym nieruchomość taka nie jest:

- a. wykorzystywana przy produkcji, dostawach towarów, świadczeniu usług lub czynnościach administracyjnych, ani też
- b. przeznaczona na sprzedaż w ramach zwykłej działalności jednostki.

W przypadku nieruchomości wykorzystywanych jednocześnie na potrzeby własne oraz w celu uzyskania korzyści ekonomicznych, Jednostka klasyfikuje odrębnie część wykorzystywaną na własne potrzeby i część inwestycyjną, jeśli części te mogą oddzielnie zostać sprzedane lub stanowić przedmiot leasingu. Jeśli nie występuje taka możliwość, cała nieruchomość jest traktowana jako nieruchomość inwestycyjna wyłącznie wtedy, gdy część wykorzystywana na własne potrzeby stanowi nieistotną część tej nieruchomości.

6.2.4.2 Wycena bilansowa.

Nieruchomości inwestycyjne w momencie początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia uwzględniających koszty przeprowadzonej transakcji. Jeżeli nieruchomość inwestycyjna została zakupiona, to na cenę nabycia składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną oraz podatek od zakupu nieruchomości. Nieruchomości inwestycyjne wytworzone we własnym zakresie do dnia zakończenia budowy ujmowane są jako rzeczowe aktywa trwałe w budowie zgodnie z MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Po początkowym ujęciu, Jednostka wycenia wszystkie posiadane nieruchomości inwestycyjne zgodnie z modelem opartym na cenie nabycia lub koszcie wytworzenia opisanym w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”. Oznacza to, że Jednostka amortyzuje nieruchomość w sposób systematyczny przez okres jej użytkowania. Jak to zostało opisane w pkt. 6.2.2.5 niniejszej Polityki, nieruchomość musi zostać podzielona na odpowiednie znaczące części (komponenty), z których każda musi być osobno amortyzowana, jeżeli okresy użytkowania tych części są różne. Ponadto jednostka ujmując w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nowe części i usuwa ze sprawozdania z sytuacji finansowej części, które zostały wymienione w sposób opisany w pkt. 6.2.2.2.

6.2.4.3 Reklasyfikacja nieruchomości.

Przeniesienia nieruchomości z innych kategorii do nieruchomości inwestycyjnych lub nieruchomości inwestycyjnych do innych kategorii dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez:

- a. rozpoczęcie użytkowania nieruchomości przez właściciela – w przypadku przeniesienia z nieruchomości inwestycyjnych do nieruchomości zajmowanej przez właściciela,

- b. rozpoczęcie dostosowywania nieruchomości do sprzedaży – w przypadku przeniesienia z nieruchomości inwestycyjnych do zapasów,
- c. zakończenie użytkowania nieruchomości przez jej właściciela – w przypadku przeniesienia nieruchomości zajmowanej przez właściciela do nieruchomości inwestycyjnych,
- d. oddanie nieruchomości stronie trzeciej w leasing operacyjny – w przypadku przeniesienia nieruchomości z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych oraz
- e. zakończenie budowy i dostosowania nieruchomości – w przypadku przeniesienia z rzeczowych aktywów trwałych w budowie (objętych zakresem MSR 16) na nieruchomości inwestycyjne.

Przeniesienia pomiędzy nieruchomościami inwestycyjnymi, nieruchomościami zajmowanymi przez właściciela i zapasami nie powodują zmiany Wartości bilansowej nieruchomości przeniesionej oraz nie powodują zmiany ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tej nieruchomości dla celów wyceny i ujawniania informacji.

6.2.5 Prawa do użytkowania składników aktywów.

6.2.5.1 Definicje.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania reprezentuje prawo leasingobiorcy, zapewnione przez leasingodawcę, do użytkowania bazowego składnika aktywów, będącego przedmiotem leasingu, przez okres leasingu.

Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Z zakresu stosowania MSSF 16 wyłącza się umowy leasingu dotyczące poszukiwania lub wykorzystywania złóż węgla brunatnego, w tym w szczególności umowy o ustanowienie użytkowania górniczego oraz PWUG, umowy dzierżawy i im podobne umowy leasingu gruntów dotyczące wyrobisk górniczych, przedpól i zwałowisk. Grupa jako leasingobiorca nie stosuje standardu MSSF 16 do leasingu aktywów niematerialnych.

Jednostka określa okres leasingu jako nieodwołalny okres, przez który leasingobiorca ma prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów wraz z:

- a. okresami, na które można przedłużyć leasing, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tego prawa oraz
- b. okresami, w których można wypowiedzieć leasing, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca nie skorzysta z tego prawa.

Określając okres leasingu i szacując długość nieodwołalnego okresu leasingu, jednostka stosuje definicję umowy i określa okres egzekwowalności umowy. Leasing przestaje być egzekwowalny, gdy zarówno leasingobiorca, jak i leasingodawca ma prawo wypowiedzenia leasingu bez konieczności uzyskania zezwolenia drugiej strony, czego konsekwencją jest najwyżej nieznaczna kara. Pojęcie kary obejmuje wszelkiego rodzaju „niekorzyści” o charakterze ekonomicznym, tworzące bariery wyjścia z umowy.

Jeżeli tylko leasingobiorca ma prawo wypowiedzenia leasingu, prawo to uznaje się za opcję wypowiedzenia leasingu przysługującą leasingobiorcy, którą jednostka uwzględnia przy określaniu okresu leasingu. Jeżeli tylko leasingodawca ma prawo wypowiedzenia leasingu, nieodwołalny okres leasingu obejmuje okres objęty opcją wypowiedzenia leasingu.

W dacie rozpoczęcia Spółka uwzględnia wszelkie istotne fakty i okoliczności, które tworzą zachętę ekonomiczną dla leasingobiorcy do skorzystania lub nieskorzystania z opcji przedłużenia leasingu, opcji nabycia bazowego składnika aktywów, bądź też nieskorzystania z opcji wypowiedzenia leasingu.

Jednostka uwzględnia m.in. takie czynniki jak:

- a. postanowienia i warunki umowne dotyczące okresów opcjonalnych w porównaniu ze stawkami rynkowymi,
- b. przewidywane inwestycje w przedmiocie leasingu,
- c. koszty związane z wypowiedzeniem leasingu,
- d. znaczenie bazowego składnika aktywów dla działalności leasingobiorcy,
- e. długość nieodwołalnego okresu leasingu (okres wypowiedzenia, zwłaszcza dla umów na czas nieokreślony),
- f. dotychczasową praktykę.

Leasingobiorca ponownie ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta on z opcji przedłużenia leasingu, lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu w przypadku wystąpienia znaczącego zdarzenia albo znaczącej zmiany w okolicznościach, które leasingobiorca kontroluje oraz które wpływają na fakt skorzystania lub nieskorzystania z opcji. Jednostka aktualizuje okres leasingu, gdy zaszła zmiana dotycząca nieodwołalnego okresu leasingu.

Okres leasingu rozpoczyna się w dacie rozpoczęcia (udostępnienia bazowego składnika aktywów do użytkowania przez leasingobiorcę) i obejmuje wszelkie okresy beczynszowe przyznane leasingobiorcy przez leasingodawcę. Stopa procentowa leasingu jest stopą procentową, która powoduje, że wartość bieżąca opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości końcowej równa się sumie wartości godziwej bazowego składnika aktywów oraz wszelkich początkowych kosztów bezpośrednich poniesionych przez leasingodawcę.

Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy jest stopą procentową, jaką leasingobiorca musiałby zapłacić, aby na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach pożyczyć środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o podobnej wartości co składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w podobnym środowisku gospodarczym.

Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy:

- a. jest ustalana odrębnie dla poszczególnych Spółek GK PGE, kondycja finansowa Spółek w GK PGE jest oceniona poprzez przypisanie odpowiedniego ratingu,
- b. jest różna w zależności od waluty oraz okresu na jaki została zawarta umowa leasingu,
- c. jest ustalana z wykorzystaniem metody stosowanej przy ustalaniu wysokości oprocentowania na potrzeby wyznaczania cen transferowych; przyjmuje się że punktem odniesienia dla ustalenia poziomu oprocentowania będzie wartość z przedziału od pierwszego kwartyla do mediany.

6.2.5.2 Ujmowanie, wycena początkowa.

Leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dacie rozpoczęcia – dacie, w której leasingodawca udostępnia bazowy składnik aktywów do użytkowania przez leasingobiorcę.

Jednostka jako leasingobiorca stosuje zwolnienie w zakresie ujęcia, wyceny oraz prezentacji w odniesieniu do:

- a. leasingów krótkoterminowych, tj. leasingów, których okres leasingu jest nie dłuższy niż 12 miesięcy i które nie zawierają opcji kupna,
- b. leasingów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość i które nie są przedmiotem dalszego subleasingu. Spółka uznaje, że wartość bazowego składnika aktywów jest niskiej wartości (wartość nowego składnika aktywów bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem), jeżeli nie przekracza 20.000 PLN.

Wyboru zwolnienia dla leasingu krótkoterminowego dokonuje się według klasy bazowego składnika aktywów, do którego odnosi się prawo użytkowania. Wybór zwolnienia dla leasingów, w przypadku których bazowy składnik aktywów ma niską wartość, dokonuje się w odniesieniu do poszczególnych leasingów. Jednostka jako leasingobiorca stosując zwolnienie ujmuje opłaty leasingowe w trakcie okresu leasingu jako koszty metodą liniową lub w inny systematyczny sposób, jeżeli jest on bardziej reprezentatywny w odniesieniu do korzyści osiągniętych przez leasingobiorcę.

W dacie rozpoczęcia leasingobiorca wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania według kosztu.

Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania powinien obejmować:

- a. kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- b. wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- c. wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę oraz
- d. szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem bazowego składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, lub przeprowadzeniem renowacji bazowego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu, chyba że te koszty są ponoszone w celu wytworzenia zapasów. Leasingobiorca przyjmuje na siebie obowiązek pokrycia tych kosztów w dacie rozpoczęcia albo w wyniku używania bazowego składnika aktywów przez dany okres.

6.2.5.3 Wycena po początkowym ujęciu.

Leasingobiorca po dacie rozpoczęcia wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania stosując model kosztu. Leasingobiorca wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania według kosztu:

- a. pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne (umorzenie) i łączne straty z tytułu utraty wartości. Odpisy amortyzacyjne są dokonywane przez cały okres trwania leasingu, od momentu przekazania składnika do użytkowania. Nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych od prawa do użytkowania zakwalifikowanego jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży,
- b. skorygowanego z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania (np. w wyniku zmiany opłat leasingowych).

6.2.5.4 Amortyzacja.

Leasingobiorca stosuje do amortyzowania składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania wymogi w zakresie amortyzacji przewidziane w MSR 16 Rzeczowe aktywa trwale, biorąc pod uwagę wymogi określone w paragrafie 32 MSSF 16.

Jeżeli w ramach leasingu przeniesione zostanie prawo własności do bazowego składnika aktywów na rzecz leasingobiorcy pod koniec okresu leasingu lub jeżeli koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania uwzględnia to, że leasingobiorca skorzysta z opcji kupna, leasingobiorca dokonuje amortyzacji składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania, począwszy od daty rozpoczęcia, aż do końca okresu użytkowania bazowego składnika aktywów. W przeciwnym razie leasingobiorca dokonuje amortyzacji składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania od daty rozpoczęcia leasingu aż do końca okresu użytkowania tego składnika lub do końca okresu leasingu, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza.

Do kosztów amortyzacji zalicza się wartość spisanych kosztów początkowych leasingu nierozliczonych, związanych z majątkiem dotyczącym działalności podstawowej.

6.2.5.5 Prezentacja.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółka jako leasingobiorca prezentuje aktywa z tytułu prawa do użytkowania w oddzielnej pozycji, z wyłączeniem prawa do użytkowania zakwalifikowanego do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

6.2.6 Aktywa finansowe.

6.2.6.1 Definicje.

Instrumentem finansowym jest każdy kontrakt, który skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej jednostki i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej jednostki.

Aktywem finansowym jest każdy składnik aktywów mający postać:

- a. środków pieniężnych,
- b. instrumentu kapitałowego innej jednostki,
- c. umownego prawa do:
 - otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki lub
 - wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie korzystnych warunkach lub
- d. kontraktu, który będzie rozliczony lub może być rozliczony przez jednostkę we własnych instrumentach kapitałowych i jest:
 - instrumentem niepochodnym, z którego wynika lub może wynikać obowiązek przyjęcia przez jednostkę zmiennej liczby własnych instrumentów kapitałowych lub
 - instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób, niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych Jednostki. Z tego powodu, własne instrumenty kapitałowe nie obejmują instrumentów, które same są umowami o przyszłe otrzymanie lub wydanie własnych instrumentów kapitałowych przez jednostkę.

Instrument pochodny jest to instrument finansowy lub inny kontrakt spełniający wszystkie trzy poniższe warunki:

- a. jego wartość zmienia się wraz ze zmianą określonej stopy procentowej, ceny instrumentu finansowego, ceny towaru, kursu walutowego, indeksu ceny lub stóp, ratingu kredytowego lub indeksu kredytowego, czy też innej zmiennej (czasami zwane instrumentem bazowym),
- b. nie wymaga żadnej początkowej inwestycji netto lub wymaga początkowej inwestycji netto mniejszej niż dla innych rodzajów kontraktów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych,
- c. jego rozliczenie nastąpi w przyszłości.

6.2.6.2 Klasyfikacja aktywów finansowych.

Aktywa finansowe podlegają kwalifikacji do następujących kategorii instrumentów finansowych:

- a. wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- b. wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dalej „WGPCD”,
- c. wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, dalej „WGWF”.

Klasyfikacja aktywów finansowych opiera się na modelu biznesowym oraz charakterystyce przepływów pieniężnych. Model biznesowy Spółki przewiduje utrzymywanie aktywów finansowych celem uzyskania umownych przepływów pieniężnych.

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a. przyjęty model biznesowy zakłada utrzymanie składnika aktywów w celu gromadzenia przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- b. przepływy pieniężne wynikające z umowy dotyczące danego instrumentu obejmują wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do zapłaty (Test SPPI).

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej przez inne całkowite dochody jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a. przyjęty model biznesowy zakłada utrzymanie składnika aktywów w celu gromadzenia przepływów pieniężnych wynikających z umowy jak i sprzedaż składników aktywów finansowych,
- b. przepływy pieniężne wynikające z umowy dotyczące danego instrumentu obejmują wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do zapłaty (Test SPPI).

Instrumenty dłużne, które nie spełniają powyższych warunków wyceniane są w wartości godziwej przez wynik finansowy. Inwestycje w instrumenty kapitałowe są zawsze wyceniane w wartości godziwej. Spółka może podjąć nieodwołalną decyzję o ujmowaniu zmian wartości godziwej w innych całkowitych dochodach, o ile instrument

nie jest przeznaczony do obrotu. W przypadku instrumentów kapitałowych przeznaczonych do obrotu, zmiany wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym.

Wszystkie inwestycje w instrumenty kapitałowe i umowy o te instrumenty muszą być wyceniane w wartości godziwej. W ściśle określonych okolicznościach koszt może być właściwym szacunkiem wartości godziwej, w przypadku, gdy nie są dostępne wystarczająco aktualne informacje w celu ustalenia wartości godziwej.

Przeklasyfikowanie składników aktywów finansowych

Jednostka dokonuje przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych gdy zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. Czyni to prospektywnie, poczynwszy od dnia przeklasyfikowania. Jednostka nie przekształca żadnych uprzednio ujętych zysków, strat (w tym zysków lub strat z tytułu utraty wartości) ani odsetek.

- a. W przypadku reklasyfikacji składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wartość godziwą tego składnika wycenia się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych a wartością godziwą ujmuje się w wyniku finansowym.
- b. W przypadku reklasyfikacji składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie, wartość godziwa tego składnika na dzień przeklasyfikowania staje się jego nową wartością bilansową brutto.
- c. W przypadku reklasyfikacji składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, wartość godziwą tego składnika wycenia się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych a wartością godziwą ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Efektywnej stopy procentowej i wyceny oczekiwanych strat kredytowych nie koryguje się w wyniku przeklasyfikowania.
- d. Jeśli dokonywana jest reklasyfikacja składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie, składnik ten zostaje przeklasyfikowany w jego wartości godziwej na dzień przeklasyfikowania. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach zostają jednak usunięte z pozycji kapitału własnego i skorygowane w oparciu o wartość godziwą składnika aktywów finansowych na dzień przeklasyfikowania. W związku z tym składnik aktywów finansowych wycenia się na dzień przeklasyfikowania tak, jak gdyby zawsze był wyceniany w zamortyzowanym koszcie. Korekta ta dotyczy innych całkowitych dochodów, lecz nie wpływa na wynik finansowy i w związku z tym nie stanowi korekty wynikającej z przeklasyfikowania.
- e. Jeśli dokonywana jest reklasyfikacja składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej.
- f. Jeśli dokonywana jest reklasyfikacja składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania na dzień przeklasyfikowania.

Do pozostałych aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zalicza się również aktywa z tytułu umowy wynikające z zapisów MSSF 15.

Zyski i straty

Zysk lub stratę na składniku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, wycenianym w wartości godziwej, ujmuje się w wyniku finansowym, chyba, że składnik lub zobowiązanie jest:

- a. częścią powiązania zabezpieczającego,
- b. inwestycją w instrument kapitałowy, Jednostka wykazuje zyski i straty z tej inwestycji w innych całkowitych dochodach,
- c. zobowiązaniem finansowym wyznaczonym jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jednostka jest zobowiązana do wykazania w innych całkowitych dochodach skutków zmiany ryzyka kredytowego dla tego zobowiązania,
- d. składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

6.2.6.3 Wycena.

Wszystkie standardowe transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane w dniu zawarcia transakcji, tj. w dniu, w którym Jednostka zobowiązała się do nabycia danego składnika aktywów. Standardowe

transakcje zakupu lub sprzedaży aktywów finansowych to transakcje zakupu lub sprzedaży, w których termin dostarczenia aktywów drugiej stronie jest zasadniczo ustalony przez przepisy bądź zwyczaje obowiązujące na danym rynku.

Wycena według zamortyzowanego kosztu, metoda efektywnej stopy procentowej

Przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej Spółka określa opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego. Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej do Wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, z wyjątkiem:

- a. zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W odniesieniu do tych składników jednostka stosuje efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych od momentu początkowego ujęcia,
- b. składnika aktywów finansowych niebędących zakupionymi lub utworzonymi składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, które następnie stały się składnikami aktywów finansowych dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W przypadku tych składników jednostka stosuje efektywną stopę procentową do wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych w późniejszych okresach sprawozdawczych.

Jeśli przepływy pieniężne związane ze składnikiem aktywów finansowych podlegają renegotjacji lub modyfikacji, a zmiany te nie prowadzą do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów dokonuje się ponownie obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, a zysk lub stratę z tytułu modyfikacji ujmuje się w wyniku finansowym. Wartość bilansowa brutto składnika aktywów finansowych oblicza się jako obecną wartość renegotjowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe).

W przypadku inwestycji wycenianych według zamortyzowanej ceny nabycia, zyski lub straty powstałe w momencie usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub utraty wartości oraz wynik procesu amortyzacji są odnoszone w ciężar rachunku zysków i strat.

Utrata wartości

Model utraty wartości oparty jest na oczekiwanych stratach kredytowych i obejmuje swym zakresem:

- a. aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- b. aktywa finansowe wyceniane w WGPCD,
- c. zobowiązania do udzielenia kredytu, jeżeli obecnie występuje zobowiązanie do jego uruchomienia,
- d. umowy gwarancyjne wchodzące w zakres MSSF 9,
- e. należności z tytułu umów leasingowych wchodzące w zakres MSSF 16,
- f. aktywa umowne wchodzące w zakres MSSF 15.

Jednostka ujmuje w wyniku finansowym, jako zysk lub stratę z tytułu utraty wartości, kwotę oczekiwanych strat kredytowych, jaka jest wymagana, aby dostosować odpis na oczekiwane straty kredytowe na dzień sprawozdawczy.

Jednostka stosuje wymogi w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe również dla aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Jednakże odpis ujmuje się w innych całkowitych dochodach i nie obniża on Wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Z wyjątkiem aktywów finansowych nabytych lub wyemitowanych z utratą wartości, oczekiwane straty kredytowe są ujmowane jako odpis, w kwocie równej:

- a. sumie oczekiwanych strat kredytowych w okresie 12 miesięcy (strat, które mogą powstać wskutek niewywiązania się przez dłużników ze zobowiązań wynikających z instrumentów finansowych w okresie 12 miesięcy od daty sprawozdania finansowego),
- b. sumie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia danego składnika aktywów. Straty te powinny być ujmowane zanim instrument finansowy staje się przeterminowany.

Utrata wartości instrumentów finansowych, w odniesieniu do których odnotowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia, niezależnie od tego czy oceniane były indywidualnie czy zbiorowo, powinny uwzględniać wszystkie racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, włączając w to dane dotyczące przyszłości.

- 6.2.6.4 Udziały i akcje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych oraz we wspólnych ustaleniach umownych.

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których Spółka ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną w celu uzyskania korzyści z ich działalności. Wiąże się to z posiadaniem większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących tych jednostek. Przy dokonywaniu oceny, czy Spółka kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie oraz wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

Jednostka współkontrolowana to jednostka, w której określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą wymaga jednomyślności stron sprawujących kontrolę w zakresie strategicznych decyzji finansowych i operacyjnych.

Jednostka stowarzyszona to jednostka gospodarcza, w tym jednostka osobowa taka jak spółka cywilna, na którą inwestor wywiera znaczący wpływ i która nie jest jednostką zależną lub współkontrolowaną. MSR definiuje „znaczący wpływ” jako prawo do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji w zakresie polityki operacyjnej i finansowej jednostki, w którą dokonano inwestycji, nie polegające jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli nad tą jednostką.

Wspólne ustalenie umowne to umowa, w ramach której dwie strony lub większa ich liczba sprawują współkontrolę. Zagadnienie zostało szczegółowo opisane w pkt. 6.4.3.3 Polityki.

Posiadane przez Jednostkę udziały i akcje w Spółkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych wyceniane są według historycznego kosztu nabycia. Jeśli istnieje obiektywny dowód utraty wartości tych aktywów, kwota utraty wartości jest mierzona jako różnica między Wartością bilansową aktywa i szacowaną wartością godziwą. Rozchód udziałów i akcji jest wyceniany metodą średniej ważonej.

Jednostka wnosząca dopłaty do kapitału spółki ujmuje dopłaty jako odrębny składnik inwestycji w instrumenty kapitałowe. Wartość początkową dopłat określana się wg kosztu tj. kwoty dokonanej zapłaty. Na dzień sprawozdawczy wycenę początkową dopłat korygują ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

W przypadku decyzji o dokonaniu zwrotu dopłat jednostka dokonuje reklasyfikacji wartości nominalnej dopłat do należności finansowych. Jeżeli termin zwrotu dopłaty jest dłuższy niż 1 rok wartość godziwą nieoprocentowanej długoterminowej należności finansowej z tytułu zwrotu dopłat wycenia się jako wartość bieżącą wszystkich przyszłych przepływów gotówkowych zdyskontowanych przy użyciu rynkowej stopy procentowej powiększonej o marżę ustaloną na bazie ratingu grupowego jednostki. Różnicę pomiędzy wartością godziwą należności, a wartością nominalną udzielonych dopłat wykazuje się jako zwiększenie inwestycji w jednostce.

6.2.6.5 Wbudowane instrumenty pochodne.

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (łączonego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą, niebędącą instrumentem pochodnym. Składnik ten powoduje, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

Przykładem umów, które mogą zawierać wbudowane instrumenty pochodne, są instrumenty kapitałowe (np. akcje z opcją wykupu), instrumenty dłużne (np. obligacje zamienne na akcje, kredyty z opcją wcześniejszej spłaty), umowy leasingu, umowy ubezpieczeniowe, jak również umowy na dostawę dóbr i usług.

Jednostka dokonuje analizy zawieranych i obowiązujących umów w celu identyfikacji wbudowanych instrumentów pochodnych.

Wbudowany instrument pochodny powinien zostać oddzielony od umowy zasadniczej i zostać odrębnie ujęty w sprawozdaniu jedynie wtedy, gdy spełnione są następujące warunki:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwymi dla umowy zasadniczej zgodnie z MSR 39,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- hybrydowy (łączny) instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej nie są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Charakter wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyka z nim związane uznaje się za ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi wtedy, gdy w szczególności:

- wbudowany instrument pochodny jest związany ze stopą procentową lub indeksem stóp procentowych, które powodują zmianę kwoty odsetek, jakie byłyby zapłacone lub otrzymane na podstawie zawartej umowy, gdyby w tę umowę nie został wbudowany instrument pochodny, jeżeli wbudowany instrument finansowy powoduje, że rozliczenie umowy zasadniczej może być dokonane w taki sposób, że kwota inwestycji początkowej nie będzie odzyskana, albo stopa zwrotu z inwestycji będzie znacząco odbiegała od początkowego poziomu tej stopy lub od stóp rynkowych ustalonych dla podobnych umów, nie uznaje się wówczas instrumentu wbudowanego i umowy zasadniczej za ściśle powiązane lub

- b. wbudowany instrument pochodny jest górnym lub dolnym pułapem stopy procentowej, albo ceny nabycia lub ceny sprzedaży składnika aktywów, jeżeli w terminie zawarcia umowy ustalona stopa procentowa lub cena nie odbiega znacząco od warunków rynkowych oraz górny pułap jest powyżej, a dolny poniżej rynkowej stopy procentowej lub ceny rynkowej dla podobnych transakcji lub
- c. wbudowany instrument pochodny powoduje, że strumień przepływów pieniężnych z tytułu płatności części lub całości nominalu lub odsetek jest wyrażany w walucie obcej, a powstałe na dzień wyceny różnice kursowe zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych lub
- d. wbudowany instrument pochodny powoduje, że kwoty płatności wynikające z umów zmieniają się na skutek:
 - indeksowania wskaźnikiem powiązanim z inflacją, pod warunkiem że wskaźnik inflacji przyjęty za podstawę ustalenia indeksu jest charakterystyczny dla środowiska ekonomicznego, w którym działa jednostka lub
 - zmiany wielkości sprzedaży lub rynkowych stóp procentowych lub
- e. z zawartej umowy niebędącej instrumentem finansowym wynika obowiązek dokonywania płatności wyrażonych w walucie obcej, która jest:
 - walutą, w której którakolwiek z ważnych dla wykonania postanowień umowy stron osiąga większość przychodów i ponosi większość kosztów (waluta funkcjonalna) lub
 - walutą, w której zwyczajowo i powszechnie na rynkach międzynarodowych zawierane są umowy na dostawę określonych towarów lub usług lub
 - walutą, w której powszechnie na rynku krajowym zawierane są umowy na dostawę określonych dóbr lub usług (tj. relatywnie stabilna i płynna waluta, która jest powszechnie stosowana w lokalnym obrocie gospodarczym lub zewnętrznej wymianie handlowej).

„Wyodrębniony” wbudowany instrument pochodny jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Instrument pochodny, który jest dołączany do instrumentu finansowego, ale który zgodnie z umową może być przenoszony niezależnie od tego instrumentu lub dotyczy innego kontrahenta niż strona tego instrumentu, nie jest wbudowanym instrumentem pochodnym, lecz oddzielnym instrumentem finansowym.

Jeśli Jednostka nie jest w stanie wycenić wbudowanego instrumentu pochodnego, który powinien zostać oddzielony od umowy zasadniczej, zarówno w momencie jego nabycia, jak i w następnych terminach, to cała umowa jest klasyfikowana do instrumentów przeznaczonych do obrotu.

6.2.6.6 Rachunkowość zabezpieczeń.

Celem rachunkowości zabezpieczeń jest przedstawienie w sprawozdaniu finansowym konsekwencji prowadzonych przez jednostkę działań zarządzania ryzykiem z wykorzystaniem instrumentów finansowych do zarządzania ekspozycjami wynikającymi z określonych rodzajów ryzyka, które mogłyby wpływać na wynik finansowy. Takie podejście służy oddaniu kontekstu instrumentów zabezpieczających, do których ma zastosowanie rachunkowość zabezpieczeń, aby umożliwić wgląd w ich cele i skutki.

Spółka dopuszcza stosowanie następujących modeli rachunkowości zabezpieczeń:

- a. zabezpieczenia przepływów pieniężnych (cash-flow hedge),
- b. zabezpieczenia wartości godziwej (fair value hedge), oraz
- c. zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym (net investment hedge).

Zgodnie z przepisami przejściowymi MSSF 9, Spółka w dniu pierwszego zastosowania MSSF 9 (w odniesieniu do obszarów innych niż rachunkowość zabezpieczeń – tj. Klasyfikacja i Wycena oraz Utrata Wartości) miała możliwość podjęcia decyzji stanowiącej element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39, zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

Spółka stosowała wymogi rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 do 30 września 2024 roku. Począwszy od 1 października 2024 roku w obszarze rachunkowości zabezpieczeń Spółka stosuje zasady rachunkowości zgodne z MSSF 9.

Polityka rachunkowości zgodna z MSR 39 obowiązująca do 30 września 2024 roku

Spółka może podjąć decyzję o desygnowaniu wybranych instrumentów pochodnych do rachunkowości zabezpieczeń jako instrumentów zabezpieczających w ramach identyfikowanego powiązania zabezpieczającego. Spółka dopuszcza stosowanie rachunkowości zabezpieczeń tylko w przypadku, gdy spełnione są określone kryteria zawarte w MSR 39, tzn.:

- a. w momencie ustanowienia zabezpieczenia Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Sporządzana dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, pozycji zabezpieczanej, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób bieżącej oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,

- b. oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- c. w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- d. efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- e. zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Stosowane zasady rachunkowości dla zabezpieczenia przepływów pieniężnych (cash flow hedge)

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne odnoszone są do kapitału z aktualizacji wyceny w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do rachunku zysków i strat.

Kwoty skumulowanej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny, przenoszone są do rachunku zysków i strat w okresie lub okresach, w którym pozycja zabezpieczana wywiera wpływ na rachunek zysków i strat. Alternatywnie, w przypadku gdy zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązań niefinansowych, Spółka wyłącza kwotę z kapitałów i włącza ją do początkowego kosztu nabycia lub innej Wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązań niefinansowych.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, gdy wystąpi jedno z poniższych zdarzeń:

- a. instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- b. zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- c. zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat. Realizacja planowanej transakcji, która przestaje być wysoce prawdopodobna, może być ciągle oczekiwana,
- d. Spółka unieważnia powiązanie zabezpieczające. W przypadku zabezpieczenia planowanych transakcji, skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji. Jeśli zaprzestaje się oczekiwać realizacji transakcji, skumulowane zyski lub straty odniesione bezpośrednio na kapitał własny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Stosowane zasady rachunkowości dla zabezpieczenia wartości godziwej (fair value hedge)

Zmiany w wycenie pozycji zabezpieczanej (która w innych okolicznościach wyceniana jest według kosztu lub zamortyzowanego kosztu), wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują Wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są odnoszone do rachunku zysków i strat. W przypadku, gdy pozycją zabezpieczaną jest składnik aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, zmiany w wycenie, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, odnoszone są do rachunku zysków i strat.

W przypadku, gdy Spółka wyznacza jako pozycję zabezpieczaną nieujęte przyszłe uprawdopodobnione zobowiązanie do nabycia składnika aktywów lub przyjęcia zobowiązania, wówczas następujące zmiany wyceny zabezpieczanej pozycji są ujmowane jako składnik aktywów lub zobowiązań w korespondencji z rachunkiem wyników. W momencie, gdy Spółka nabywa składnik aktywów lub przyjmuje składnik zobowiązań w wyniku realizacji uprawdopodobnionego zobowiązania, wówczas wartość początkowa tego aktywa lub zobowiązania jest korygowana o skumulowaną kwotę zmian wyceny pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka, ujętą dotychczas jako odrębny składnik aktywów lub zobowiązań.

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrument zabezpieczający w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej są w całości księgowane w rachunku zysków i strat. Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, gdy wystąpi jedno z poniższych zdarzeń:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę),
- zabezpieczenie przestaje spełniać określone w MSR 39 kryteria rachunkowości zabezpieczeń,
- Spółka unieważnia powiązanie zabezpieczające.

Stosowane zasady rachunkowości dla zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym (net investment hedge).

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotu zagranicznego ujmowane jest podobnie jak zabezpieczenie przepływów pieniężnych, tj.: zyski i straty z tytułu instrumentów zabezpieczających – w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie – są ujmowane bezpośrednio w pozycji „kapitał z aktualizacji wyceny”, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do rachunku zysków i strat.

Kwoty z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających odniesione uprzednio w kapitał, ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie zbycia podmiotu zagranicznego stanowiącego pozycję zabezpieczaną.

Polityka rachunkowości zgodna z MSSF 9 obowiązująca od 1 października 2024 roku

Spółka stosuje mechanizm rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (*cash flow hedge*).

Mechanizm zabezpieczeń przepływów pieniężnych polega na zabezpieczeniu ekspozycji na zmienność przepływów pieniężnych, którą przypisać można określonemu rodzajowi ryzyka związanemu z całym ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem bądź jego komponentem, lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, która mogłaby wpływać na wynik finansowy.

Spółka dokonuje formalnego ustanowienia powiązania zabezpieczającego wtedy i tylko wtedy, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- powiązanie zabezpieczające obejmuje wyłącznie kwalifikujące się instrumenty zabezpieczające i kwalifikujące się pozycje zabezpieczane,
- w momencie ustanowienia powiązania zabezpieczającego formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię dokonywania zabezpieczenia. Dokumentacja ta zawiera określenie instrumentu zabezpieczającego, pozycji zabezpieczanej, charakteru zabezpieczanego ryzyka oraz sposobu, w jaki Spółka będzie oceniać, czy powiązanie zabezpieczające spełnia wymogi efektywności zabezpieczenia (w tym przeprowadzoną przez jednostkę analizę źródeł nieefektywności zabezpieczenia oraz opis sposobu, w jaki ustala ona wskaźnik zabezpieczenia),
- powiązanie zabezpieczające spełnia wszystkie następujące wymogi efektywności zabezpieczenia:
 - między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym istnieje powiązanie ekonomiczne;
 - ryzyko kredytowe nie ma przeważającego wpływu na zmiany wartości wynikające ze wspomnianego powiązania ekonomicznego; oraz
 - wskaźnik zabezpieczenia powiązania zabezpieczającego jest taki sam jak wskaźnik wynikający z wielkości pozycji zabezpieczanej, którą Spółka faktycznie zabezpiecza, oraz wielkości instrumentu zabezpieczającego, którą Spółka faktycznie stosuje do zabezpieczenia tejże wielkości pozycji zabezpieczanej. Takie wyznaczenie nie może odzwierciedlać jednak braku równowagi między współczynnikami ważenia pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego, który to brak powodowałby nieefektywność zabezpieczenia (niezależnie od tego, czy została ona ujęta, czy nie) mogącą prowadzić do wyniku księgowego, który byłby niezgodny z celem rachunkowości zabezpieczeń.

Kwalifikującym instrumentem zabezpieczającym może być:

- instrument pochodny wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem instrumentów pochodnych stanowiących wystawioną opcję; oraz
- inne aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (poza zobowiązaniami finansowymi wyznaczonymi do wyceny w wartości godziwej na moment początkowego)

Pojedynczy instrument zabezpieczający może zabezpieczać wiele typów ryzyka (np. ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej) w ramach pojedynczego powiązania zabezpieczającego. Ponadto, pojedynczy instrument zabezpieczający może być wyznaczony do wielu powiązań zabezpieczających.

Kwalifikującą pozycją zabezpieczaną może być ujęty składnik aktywów lub zobowiązanie, nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie lub wysoce prawdopodobna przyszła planowana transakcja. Spółka

wyznacza do rachunkowości zabezpieczeń pozycję zabezpieczaną w całości lub jej komponent. Komponent pozycji zabezpieczanej może obejmować:

- a. komponent ryzyka - zmiany w przepływach pieniężnych lub zmiany wartości godziwej danej pozycji, które można przypisać określonej ryzyku lub rodzajom ryzyka, pod warunkiem że w oparciu o ocenę w kontekście określonej struktury rynkowej komponent ryzyka można wyodrębnić i wiarygodnie wycenić;
- b. komponent kwoty nominalnej - określoną część kwoty danej pozycji;
- c. jeden lub więcej wybranych przepływów pieniężnych wynikających z pozycji.

Dodatkowo, jako pozycję zabezpieczaną może być wyznaczona zagregowana ekspozycja będąca połączeniem jednej z wymienionych powyżej kwalifikujących się pozycji zabezpieczanych, i instrumentu pochodnego.

Dokumentacja powiązania zabezpieczającego zawiera cel i strategię zarządzania ryzykiem, określenie instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej, charakteru zabezpieczanego ryzyka, opis sposobu oceny efektywności zabezpieczenia, analizę źródeł nieefektywności zabezpieczenia oraz opis sposobu ustalenia wskaźnika zabezpieczenia.

Spółka dokonuje oceny efektywności zabezpieczenia zgodnie z wymogami MSSF 9. Ocena efektywności opiera się o następujące kryteria:

- a. istnienie powiązania ekonomicznego pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym - wymóg istnienia powiązania ekonomicznego oznacza, że wartości instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej zasadniczo zmieniają się przeciwnie ze względu na takie samo ryzyko, które jest zabezpieczanym ryzykiem;
- b. brak przeważającego wpływu ryzyka kredytowego na zmiany wartości wynikające ze wspomnianego powiązania ekonomicznego;
- c. wskaźnik zabezpieczenia powiązania zabezpieczającego jest taki sam jak wskaźnik wynikający z wielkości pozycji zabezpieczanej, którą Spółka faktycznie zabezpiecza, oraz wielkości instrumentu zabezpieczającego, którą Spółka faktycznie stosuje do zabezpieczenia tej wielkości pozycji zabezpieczanej.

Spółka dokonuje oceny efektywności w momencie ustanowienia powiązania zabezpieczającego oraz w sposób ciągły, co najmniej na każdy dzień sprawozdawczy lub po znaczącej zmianie okoliczności wpływających na wymogi dotyczące efektywności zabezpieczenia, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Ocena efektywności powiązania zabezpieczającego ma charakter prospektywny.

W zależności od charakteru powiązania, Spółka dokonuje oceny efektywności na bazie ilościowej lub jakościowej. Ocena jakościowa ma miejsce w sytuacji, gdy kluczowe parametry pozycji zabezpieczanej oraz instrumentu zabezpieczającego (np. nominał, termin wymagalności, instrument bazowy) są uzgodnione lub blisko powiązane. W pozostałych przypadkach, Spółka przeprowadza ocenę efektywności na bazie ilościowej. Spółka stosuje w odniesieniu do wybranych rozliczanych fizycznie kontraktów terminowych na zakup/ sprzedaż składnika niefinansowego (np. uprawnienia do emisji dwutlenku węgla, paliwo gazowe), zawartych w celu zabezpieczenia przyszłego poziomu cen i ujętych na bilansie jako instrumenty pochodne, strategię typu „all-in-one hedge”. W ramach tej strategii, kontrakt terminowy stanowi źródło zarówno instrumentu zabezpieczającego, jak i pozycji zabezpieczanej (przyszła planowana transakcja zakupu/ sprzedaży składnika niefinansowego). Powiązania zabezpieczające są wyznaczane w ramach strategii „all-in-one hedge” pod warunkiem spełnienia wszystkich wymogów rachunkowości zabezpieczeń MSSF 9.

W przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych, Spółka ujmuje oddzielny składnik kapitałów własnych związany z pozycją zabezpieczaną (rezerwa z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych).

Spółka koryguje kwotę rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych o niższą spośród następujących kwot (w wartościach bezwzględnych):

- a. skumulowane od momentu ustanowienia zabezpieczenia zyski lub straty na instrumencie zabezpieczającym; oraz
- b. skumulowaną od momentu ustanowienia zabezpieczenia zmianę wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

Część zmian (zysk/ strata) wartości godziwej na instrumencie zabezpieczającym rozpoznana w okresie, która kompensuje zmianę rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych stanowi efektywne zabezpieczenie i jest ujęta w innych całkowitych dochodach okresu. Pozostała część zmian w wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (nieefektywne zabezpieczenie) ujmuje się w rachunku wyników.

Jeżeli pozycją zabezpieczaną jest planowana transakcja, która skutkuje ujęciem składnika aktywów lub zobowiązań niefinansowych (np. zakup środka trwałego), Spółka usuwa skumulowaną kwotę z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych i uwzględnia ją bezpośrednio w koszcie początkowym lub innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

W pozostałych przypadkach, Spółka dokonuje przeklasyfikowania skumulowanej kwoty z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych do wyniku finansowego w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczane oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wpływają na wynik finansowy.

Spółka prezentuje kwoty reklasyfikowane z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych, odpowiadające efektywnej części zabezpieczenia, w liniach sprawozdawczych rachunku wyników odpowiadających charakterowi pozycji zabezpieczanej. Nieefektywna część zmian w wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (zysk/ strata) podlega tym samym zasadom prezentacji w rachunku wyników, co instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, które nie podlegają wyznaczeniu do rachunkowości zabezpieczeń.

Zaprzestanie stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Spółka przestaje stosować prospektywnie rachunkowość zabezpieczeń jedynie wtedy, gdy powiązanie zabezpieczające (lub część powiązania zabezpieczającego) przestaje spełniać kryteria kwalifikacyjne. Obejmuje to przypadki, w których instrument zabezpieczający wygasa lub zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany. W tym celu zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu ważności stanowi część udokumentowanego przez jednostkę celu zarządzania ryzykiem i jest z nim spójne.

Jeżeli powiązanie zabezpieczające przestaje spełniać wymóg efektywności zabezpieczenia dotyczący wskaźnika zabezpieczenia, lecz cel zarządzania ryzykiem odnoszący się do tego wyznaczonego powiązania zabezpieczającego pozostaje taki sam, Spółka koryguje wskaźnik zabezpieczenia powiązania zabezpieczającego w taki sposób, aby spełniało ono ponownie kryteria kwalifikacyjne (tzw. „przywracanie równowagi”).

W przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych, rozliczenie kwoty skumulowanej w rezerwie z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych jest uzależnione od oczekiwań w zakresie wystąpienia zabezpieczanych przepływów pieniężnych. Jeżeli Spółka wciąż oczekuje, że nastąpią przyszłe zabezpieczane przepływy pieniężne, kwota ta pozostaje w rezerwie z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych, dopóki przyszłe przepływy pieniężne nie nastąpią. Gdy nastąpią przyszłe przepływy pieniężne:

- a. jeżeli pozycją zabezpieczaną jest planowana transakcja, która skutkuje ujęciem składnika aktywów lub zobowiązań niefinansowych, Spółka usuwa skumulowaną kwotę z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych i uwzględnia ją bezpośrednio w koszcie początkowym lub innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania;
- b. w pozostałych przypadkach, Spółka dokonuje przeklasyfikowania skumulowanej kwoty z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych do wyniku finansowego w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczane oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wpływają na wynik finansowy.

Jeżeli Spółka nie oczekuje, że nastąpią przyszłe zabezpieczane przepływy pieniężne, Spółka przeprowadza natychmiastowe przeklasyfikowanie skumulowanej kwoty z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych do wyniku finansowego jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania.

Spółka prezentuje kwoty reklasyfikowane z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych, odpowiadające efektywnej części zabezpieczenia, w liniach sprawozdawczych rachunku wyników lub sprawozdania z sytuacji finansowej odpowiadających charakterowi pozycji zabezpieczanej. Nieefektywna część zmian w wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (zysk/strata) podlega tym samym zasadom prezentacji w rachunku wyników, co instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, które nie podlegają wyznaczeniu do rachunkowości zabezpieczeń.

6.2.6.7 Należności leasingowe.

Leasing jest zaliczany do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów.

W dacie rozpoczęcia leasingodawca ujmuje aktywa oddane w leasing finansowy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i prezentuje je jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto.

Inwestycja leasingowa netto równa jest sumie opłat leasingowych należnych leasingodawcy wynikających z leasingu finansowego oraz ewentualnej niegwarantowanej wartości końcowej przypisanej leasingodawcy zdyskontowanej stopą procentową leasingu.

Leasingodawca ujmuje zmianę leasingu finansowego jako osobny leasing w przypadku, gdy:

- a. zmiana zwiększa zakres leasingu poprzez przyznanie prawa do użytkowania jednego lub większej liczby bazowych składników aktywów oraz
- b. wynagrodzenie za leasing zwiększa się o kwotę wspólną do ceny jednostkowej za zwiększenie zakresu oraz wszelkie właściwe korekty tej ceny jednostkowej w celu uwzględnienia okoliczności danej umowy.

W przypadku zmiany leasingu finansowego, który nie jest ujmowany jako odrębny leasing, leasingodawca ujmuje tę zmianę w następujący sposób:

- a. jeżeli leasing zostałby zaklasyfikowany jako leasing operacyjny, gdy zmiana leasingu obowiązywała w dacie początkowej, leasingodawca:

- ujmuje zmianę leasingu jako nowy leasing od daty uzgodnienia zmiany oraz
 - wycenia Wartość bilansową bazowego składnika aktywów jako inwestycję leasingową netto tuż przed datą uzgodnienia zmiany leasingu,
- b. w przeciwnym razie leasingodawca stosuje się do wymogów MSSF 9.

6.2.7 Utrata wartości aktywów.

Niniejszy punkt reguluje zasady polityki rachunkowości stosowane przy księgowym ujmowaniu utraty wartości aktywów Spółek Grupy PGE za wyjątkiem:

- a. zapasów (zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.8),
- b. aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego (zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.24.3),
- c. aktywów finansowych (zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.6),
- d. nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej (zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.4),
- e. aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.14).

6.2.7.1 Definicja.

Składnik aktywów utracił swoją wartość, gdy jego Wartość bilansowa przewyższa wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest zdefiniowana jako wyższa z dwóch: ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej, gdzie wartość użytkowa stanowi bieżącą, szacunkową wartość przyszłych przepływów środków pieniężnych generowanych przez aktywo lub jednostkę generującą przepływy pieniężne.

Oceniając istnienie przesłanek świadczących o możliwości utraty wartości danego składnika aktywów, jednostka powinna przeanalizować co najmniej następujące czynniki zewnętrzne i wewnętrzne.

Zewnętrzne źródła informacji:

- a. utrata wartości rynkowej danego składnika aktywów odnotowana w ciągu okresu jest znacznie większa od utraty, której można było się spodziewać w wyniku upływu czasu i zwykłego użytkowania,
- b. w ciągu okresu nastąpiły lub nastąpią w niedalekiej przyszłości znaczące i niekorzystne dla Spółki zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym lub prawnym w otoczeniu, w którym Spółka prowadzi działalność lub też na rynkach, na które dany składnik aktywów jest przeznaczony,
- c. w ciągu okresu nastąpił wzrost rynkowych stóp procentowych lub innych rynkowych stóp zwrotu z inwestycji i prawdopodobne jest, że wzrost ten wpłynie na stopę dyskontową stosowaną do wyliczenia wartości użytkowej danego składnika aktywów i istotnie obniży wartość odzyskiwalną składnika aktywów,
- d. Wartość bilansowa aktywów netto Spółki jest wyższa od wartości ich rynkowej kapitalizacji.

Wewnętrzne źródła informacji:

- a. dostępne są dowody na to, że nastąpiła utrata przydatności danego składnika aktywów lub jego fizyczne uszkodzenie,
- b. w ciągu okresu nastąpiły lub też prawdopodobne jest, że w niedalekiej przyszłości nastąpią, znaczące i niekorzystne dla Spółki zmiany dotyczące zakresu lub sposobu, w jaki dany składnik aktywów jest aktualnie użytkowany lub, zgodnie z oczekiwaniami, będzie użytkowany. Do takich zmian zalicza się niewykorzystywanie składnika aktywów, plany zaniechania działalności lub restrukturyzacji działalności, do której dany składnik należy lub plany zbycia tego składnika aktywów przed uprzednio przewidzianym terminem oraz zmiana oceny czasu użytkowania danego składnika aktywów z nieokreślonego na okres określony,
- c. dostępne są dowody pochodzące ze sprawozdawczości wewnętrznej świadczące o tym, że ekonomiczne wyniki uzyskiwane przez dany składnik aktywów są lub w przyszłości będą, gorsze od oczekiwanych.

6.2.7.2 Testy na utratę wartości.

Jednostka powinna ocenić nie później niż na koniec każdego Roku obrotowego, czy zaistniały jakiegokolwiek przesłanki mogące wskazywać, że składnik aktywów utracił swoją wartość. W przypadku, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę wartości, jednostka jest zobowiązana do dokonania formalnego oszacowania wartości odzyskiwalnej aktywa. Niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości, jednostka powinna:

- a. przeprowadzić corocznie test na utratę wartości dla wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania oraz jeszcze niewprowadzonych do użytkowania, poprzez porównanie Wartości bilansowej i wartości odzyskiwalnej. Test taki może być dokonywany w dowolnym momencie Roku obrotowego, pod warunkiem, że jest dokonywany przynajmniej na koniec Roku obrotowego. Różne składniki wartości niematerialnych mogą być testowane na utratę wartości w różnych terminach. Jednakże, jeśli składnik wartości niematerialnych był rozpoznany po raz pierwszy podczas bieżącego Roku obrotowego, składnik ten powinien być testowany pod kątem utraty wartości przed końcem tego Roku obrotowego,
- b. przeprowadzić corocznie test na utratę wartości dla wartości firmy powstałej w wyniku połączenia jednostek gospodarczych.

W pozostałych przypadkach, gdy czynniki wskazujące na utratę wartości nie wystąpiły, nie ma wymogu szacowania wartości odzyskiwalnej. W przypadku, gdy wystąpiły przesłanki wskazujące na utratę wartości danego składnika aktywów, Jednostka rozważa konieczność dokonania ponownego oszacowania okresu użytkowania, metody amortyzacji lub wartości końcowej nawet wtedy, gdy w wyniku testu nie dokonano odpisu z tytułu utraty wartości dla danego składnika aktywów.

6.2.7.3 Ustalanie wartości odzyskiwalnej i użytkowej.

Wartość odzyskiwalną stanowi wyższa z dwóch: cena sprzedaży netto lub wartość użytkowa. Jeżeli cena sprzedaży netto lub wartość użytkowa jest wyższa od Wartości bilansowej, wówczas nie występuje utrata wartości. Ustalanie zarówno ceny sprzedaży netto, jak i wartości użytkowej, nie zawsze jest konieczne. Jeśli któraś z tych wartości jest wyższa od Wartości bilansowej składnika aktywów to nie nastąpiła utrata wartości tego składnika aktywów i nie ma konieczności szacowania drugiej z wymienionych kwot. Jednostka ustala wartość odzyskiwalną dla pojedynczego składnika aktywów, chyba że składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych w znacznym stopniu niezależnych od przepływów generowanych przez inny składnik aktywów lub grupę aktywów. W przypadku braku niezależnych przepływów pieniężnych dla danego aktywa, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla tzw. Jednostki generującej przepływy pieniężne (CGU), chyba że wartość godziwa składnika aktywów pomniejszona o koszty sprzedaży jest wyższa od jego Wartości bilansowej lub można stwierdzić, że wartość użytkowa aktywa jest zbliżona do jego Wartości bilansowej i można ustalić wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży.

Ustalenie wartości użytkowej powinno uwzględniać następujące elementy:

- szacowane przyszłe przepływy pieniężne uzyskane z danego składnika aktywów/ grupy aktywów (CGU),
- oczekiwania co do przyszłych możliwych zmian tych przepływów,
- wartość pieniądza w czasie reprezentowaną przez bieżącą stopę procentową wolną od ryzyka,
- cenę za ponoszenie niepewności związanej z danym składnikiem aktywów,

inne czynniki, takie jak brak płynności aktywów, które wpływałyby na wycenę przez innych użytkowników.

Oznacza to, że ustalenie wartości użytkowej obejmuje następujące działania:

- oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych związanych z użytkowaniem i likwidacją aktywa,
- ustalenie właściwej stopy dyskontowej.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące danego składnika aktywów szacuje się na podstawie obecnego jego stanu. Szacunek przyszłych przepływów pieniężnych nie może zawierać w sobie szacunkowych przyszłych wpływów lub wypływów pieniężnych, których wystąpienia oczekuje się w związku z:

- przyszłą restrukturyzacją, do której Jednostka jeszcze się nie zobowiązała,
- ulepszeniem lub udoskonaleniem wyników uzyskiwanych ze składnika aktywów.

6.2.7.4 Przyporządkowanie wartości firmy do CGU.

Dokonując testów na utratę wartości na poziomie CGU, Jednostka rozważa, czy istnieje wartość firmy, która odnosi się do tego CGU (dany CGU musi odnosić korzyści z połączenia, w wyniku którego została wygenerowana wartość firmy).

W przypadku, gdy wartość firmy może być przyporządkowana do danego CGU lub grupy CGU, wartość CGU jest powiększana o odpowiednią część wartości firmy i dla tak ustalonej wartości CGU należy przeprowadzić testy na utratę wartości CGU. W przypadku, gdy do danego CGU została przyporządkowana wartość firmy, test na utratę wartości takiego CGU powinien być przeprowadzany corocznie. Ponadto, w przypadku stwierdzenia utraty wartości przyporządkowana do danego CGU wartość firmy pomniejszana jest w pierwszej kolejności. Raz odpisana wartości firmy nie może zostać odwrócona, nawet po ustąpieniu przesłanek wskazujących na utratę jej wartości.

6.2.7.5 Aktywa korporacyjne.

Aktywa korporacyjne stanowią aktywa, które nie generują niezależnych przepływów pieniężnych, a wartość takich aktywów nie może być w całości przyporządkowana do żadnego CGU (z wyjątkiem sytuacji, gdy cała firma stanowi jeden CGU).

W szczególności, są to aktywa takie, jak budynki centrali czy oddziałów, centra badawcze, sprzęt IT.

W przypadku wystąpienia przesłanek wskazujących na utratę wartości aktywa korporacyjnego, Jednostka ustala jego wartość odzyskiwalną jako:

- cenę sprzedaży netto, jeżeli Zarząd Jednostki planuje zbyć dany składnik aktywów lub
- wartość użytkową CGU wyższego szczebla lub grupy CGU, do których dane aktywo korporacyjne można przypisać.

6.2.7.6 Odniesienie skutków utraty wartości.

Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego Wartości bilansowej, jego Wartość bilansowa (aktywów należących do CGU) jest obniżana do wartości odzyskiwalnej. Odpis z tytułu utraty wartości składnika aktywów Jednostka rozpoznaje bezpośrednio w rachunku zysków i strat (w pozycji kosztów rodzajowych). W przypadku utraty wartości dla CGU odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności pomniejsza wartość

firmy przyporządkowaną do danego CGU, a następnie jest alokowany między pozostałe aktywa wchodzące w skład CGU proporcjonalnie do ich Wartości bilansowej.

6.2.7.7 Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości.

Jednostka powinna ocenić nie później niż na koniec każdego Roku obrotowego, czy występują jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że rozpoznana w poprzednich okresach utrata wartości składnika aktywów przestała istnieć lub też przestała częściowo istnieć. Jeśli takie przesłanki istnieją, Jednostka powinna oszacować wartość odzyskiwalną danego składnika aktywów.

Jeśli występują przesłanki wskazujące na to, że utrata wartości aktywów (innych niż wartość firmy) przestała istnieć lub zmniejszyła się, może to wskazywać, że pozostały okres użyteczności, metoda amortyzacji lub wartość końcowa powinny być oszacowane ponownie i skorygowane, nawet jeśli nie odwrócono utraty wartości tego aktywa.

Utrata wartości rozpoznana dla aktywów innych niż wartość firmy powinna być odwrócona, jeżeli od ostatniego rozpoznania utraty wartości nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. Wówczas Wartość bilansowa powinna zostać podwyższona do wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona Wartość bilansowa aktywa, innego niż wartość firmy, wynikająca z odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości nie może być wyższa od Wartości bilansowej, która byłaby ustalona (z uwzględnieniem amortyzacji), gdyby w poprzednich okresach nie został dokonany żaden odpis z tytułu utraty wartości.

Odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości dla aktywów, innych niż wartość firmy, powinno być rozpoznane bezpośrednio w rachunku zysków i strat jako korekta kosztów operacyjnych.

6.2.8 Zapasy.

6.2.8.1 Definicja.

Zapasy są to aktywa:

- a. przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- b. będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży lub
- c. mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Zapasy obejmują zakupione, wytworzone lub otrzymane prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, prawa majątkowe pochodzenia energii wytworzonej w kogeneracji oraz prawa majątkowe do świadectw efektywności energetycznej.

Zapasy obejmują również składniki majątkowe odzyskane przy likwidacji rzeczowych aktywów trwałych.

Jako towary traktuje się również przeznaczone do dalszej odsprzedaży uprawnienia do emisji dwutlenku węgla.

Towary obejmują również węgiel, kupowany głównie w celu sprzedaży w krótkim okresie czasu i wygenerowania zysku na wahaniach cen lub marży pośrednika.

6.2.8.2 Wycena i rozchód.

Zapasy wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa.

Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia składają się koszty zakupu, koszty wytworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie i w celu doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Cena nabycia zapasów składa się z ceny zakupu, cel importowych i pozostałych podatków (innych niż te możliwe do odzyskania w okresie późniejszym przez jednostkę od urzędów skarbowych) oraz kosztów transportu, załadunku i rozładunku oraz innych kosztów dających się bezpośrednio przyporządkować do pozyskania wyrobów gotowych, materiałów i usług. Przy określaniu ceny nabycia uwzględnia się opusty, rabaty handlowe i inne podobne pozycje.

Na koszty wytworzenia składają się:

- a. koszty związane bezpośrednio z jednostką produkcji, takie jak robocizna bezpośrednia, wartość zużytych materiałów bezpośrednich,
- b. uzasadniona część pośrednich kosztów produkcji, w tym pośrednie koszty robocizny, materiałów i energii, amortyzacja i utrzymanie budynków i wyposażenie oraz produkcyjne koszty zarządzania i administracji (koszty wydziałowe).

Do uzasadnionej części kosztów pośrednich zalicza się zmienne pośrednie koszty produkcji oraz tę część stałych, pośrednich kosztów produkcji, które odpowiadają poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Za normalny poziom wykorzystania zdolności produkcyjnych uznaje się przeciętną, zgodną z oczekiwaniami w typowych warunkach, wielkość produkcji za dany okres nie krótszy niż 1 rok. Przy określeniu okresu, w którym kierownictwo ustala normalny poziom zdolności produkcyjnych, uwzględnia się technologie wydobywania, typowe cykle produkcyjne oraz planowane remonty. Wielkości stałych pośrednich kosztów przypisanych do każdej jednostki nie zwiększa się w wyniku niskiego poziomu produkcji lub w wyniku niewykorzystanej zdolności produkcyjnej któregoś z urządzeń. W takim przypadku alokacja stałych kosztów produkcyjnych do jednostki

produkcji dokonywana jest na podstawie normalnego poziomu produkcji. Nieprzypisane koszty pośrednie są ujmowane jako koszty okresu, w którym zostały poniesione. W okresach nietypowo wysokiej produkcji wielkość stałych pośrednich kosztów alokuje się w oparciu o rzeczywisty poziom produkcji.

W przypadkach uzasadnionych niezbędnym, długotrwałym przygotowaniem produktu do sprzedaży bądź długim okresem wytwarzania produktu, koszt wytworzenia zwiększa się o koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu finansowania zapasu towarów lub produktów w okresie ich przygotowania do sprzedaży bądź wytworzenia i związanych z nimi różnic kursowych ograniczonych do kwoty będącej korektą odsetek.

Materiały dostarczone w ramach gwarancji, pobierane z magazynu przed upływem gwarancji, nie obciążają wyniku finansowego w momencie pobrania, a stanowią należności z tytułu dostaw i usług. Na dzień kończący każdy kwartał należy uzyskać potwierdzenie od wykonawcy, że materiały zostaną dostarczone.

Nieprzypisane koszty pośrednie są ujmowane jako koszty okresu, w którym zostały poniesione, w pozycji "Koszt własny sprzedaży".

Do kosztów wytworzenia produktu nie zalicza się kosztów:

- a. będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- b. ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzaniem produktu do postaci i miejsca, w jakich się znajduje na dzień wyceny,
- c. magazynowania wyrobów gotowych i półproduktów, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- d. kosztów sprzedaży produktów.

Koszty te wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione. Saldo nierozliczonych kosztów zakupu zwiększa wartość pozycji „Materiały” w sprawozdaniu finansowym.

Wartość zapasów oraz ich rozchodów ustala się w oparciu o następujące zasady:

- a. zakupione materiały, części zamienne, towary (z wyjątkiem węgla zakupionego głównie w celu sprzedaży w krótkim okresie czasu i wygenerowania zysku na wahaniach cen lub marży pośrednika) – wycenia się w oparciu o cenę nabycia, a rozchód wycenia się metodą FIFO (pierwsze weszło, pierwsze wyszło), przy czym:
 - w przypadku materiałów z grupy reprezentacji i reklamy, materiałów biurowych, świadczeń pracowniczych, itp. Spółka może odpisać ich wartość zakupu bezpośrednio w koszty zużycia materiałów w momencie zakupu lub przekazania,
 - bezpośrednio w koszty Spółka może także odpisać w momencie zakupu inne rodzaje materiałów, dla których nie jest prowadzony magazyn, pod warunkiem dokonywania co najmniej na koniec kwartału inwentaryzacji niezaużytych materiałów i odpowiedniego skorygowania kosztów,
 - w przypadku materiałów zakupionych w celu realizacji konkretnego przedsięwzięcia Spółka może wycenić rozchód w drodze szczegółowej identyfikacji ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.
- b. zapasy paliwa wyceniane są według ceny nabycia. Jeżeli Jednostka nie jest w stanie przypisać kosztów zakupu do nabytej partii paliwa na moment jego początkowego ujęcia w ewidencji magazynowej, koszty zakupu rozliczane są proporcjonalnie do zużycia danego zapasu,
- c. wyroby gotowe (w tym materiały z własnej produkcji i regenerowane części zamienne) – wycenia się w oparciu o rzeczywisty lub planowany koszt wytworzenia, przy czym rozchód składników majątkowych objętych ewidencją magazynową wycenia się metodą FIFO. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie kosztu wytworzenia produktu, jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży netto takiego samego lub podobnego produktu, pomniejszonej o przeciętnie osiągnięty przy sprzedaży produktów zysk brutto ze sprzedaży,
- d. produkcja w toku – wycenia się w oparciu o koszt wytworzenia. Rozchód wycenia się metodą FIFO,
- e. pozostałe materiały i towary wyceniane są w cenach nabycia nie wyższych od cen sprzedaży netto,
- f. wytworzone prawa majątkowe pochodzenia energii – ujmuje się według ceny rynkowej z ostatniego dnia miesiąca, w którym zostały wyprodukowane chyba, że Spółka zawarła wiążący kontrakt sprzedaży praw majątkowych, w którym jest określona cena sprzedaży tych praw. Jeśli cena wynikająca z kontraktu jest niższa niż cena rynkowa, to wycena praw w ilości nie wyższej niż ilość wynikająca z zawartego kontraktu, następuje według ceny określonej w kontrakcie,
- g. otrzymane nieodpłatnie świadectwa efektywności energetycznej prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej, czyli w wartości zerowej. Zakupione świadectwa są ujmowane w cenie nabycia.
- h. zakupione na własne potrzeby (np. w celu umorzenia na wypełnienie obowiązków regulacyjnych) prawa majątkowe pochodzenia energii lub prawa majątkowe wynikające ze świadectw efektywności energetycznej ujmuje się według ceny zakupu,
- i. rozchód praw majątkowych pochodzenia energii oraz świadectw efektywności energetycznej jest wyceniany według szczegółowej identyfikacji, prawa majątkowe zakupione w celu dalszej odsprzedaży traktuje się jako towary i ujmuje się według ceny nabycia,

- j. produkty uboczne powstałe w toku procesu produkcyjnego wycenia się – jeżeli ich wielkość nie ma istotnego znaczenia – w wartości netto możliwej do uzyskania i wartość tę odejmuje się od kosztu wytworzenia podstawowego produktu. Wartość netto możliwa do uzyskania jest to szacunkowa cena sprzedaży pomniejszona o szacunkowe koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku,
- k. uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych oraz ich ekwiwalenty przeznaczone do odsprzedaży – wg zasad opisanych w pkt. 6.2.9,
- l. części zamienne i złom, pochodzące z demontażu składników rzeczowych aktywów trwałych lub likwidacji zapasów magazynowych wycenia się według:
 - wartości 0,00 zł (lub 0,01 zł, jeżeli ograniczenia wynikające ze stosowanych systemów informatycznych nie pozwalają na prowadzenie jedynie ewidencji ilościowej i wycenę w wartości 0,00 zł), jeżeli części te pochodzą z demontażu środka trwałego lub jego komponentu, lub z likwidacji zapasów magazynowych,
 - wartości bilansowej ustalonej zgodnie z zasadami zawartymi w pkt. 6.2.2 niniejszej Polityki, jeżeli części zamienne stanowiły wcześniej główne części składowe przedmiotowego składnika rzeczowych aktywów trwałych.
- m. węgiel zakupiony głównie w celu sprzedaży w krótkim okresie czasu i wygenerowania zysku na wahaniami cen lub marży pośrednika – według zasad opisanych w pkt. 6.2.10.

Towary w postaci energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej są odnoszone bezpośrednio w koszty.

6.2.8.3 Utrata wartości.

Stosowane do wyceny na Dzień sprawozdawczy ceny nabycia lub koszty wytworzenia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania. Przez wartość netto możliwą do uzyskania rozumie się różnicę między szacowaną ceną sprzedaży stosowaną w toku zwykłej działalności gospodarczej a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku. Odpis aktualizujący, wynikający z wyceny według cen sprzedaży netto zamiast według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tworzy się w oparciu o analizę stanu zapasów uwzględniając:

- a. stan zapasów,
- b. obroty zapasów,
- c. przydatność zapasów,
- d. wartość zapasów nie wykazujących ruchu w ciągu roku,
- e. stopień zużycia ekonomicznego,
- f. utratę kontroli przez jednostkę nad danym składnikiem aktywów,
- g. zmniejszenie przewidywanego dopływu korzyści ekonomicznych z tytułu wykorzystania danego aktywa.

Ze względu na dużą ilość pozycji magazynowych dopuszcza się kalkulację odpisu aktualizującego w oparciu o okres zalegania.

Jeżeli w danym okresie wystąpiły istotne odpisy aktualizujące wartość wyrobów gotowych, jednostka poddaje szczegółowej analizie wycenę materiałów wykorzystywanych do ich produkcji oraz produkcję w toku tych produktów w celu sprawdzenia, czy ich Wartość bilansowa nie przekracza wartości netto możliwej do uzyskania. Odpis aktualizujący wartość zapasów zalicza się do kosztów operacyjnych. W razie odzyskania przez określony składnik zapasów w pełni lub w części poprzednio utraconej wartości urealnia się jego wycenę, poprzez zmniejszenie wartości odpisu aktualizującego w korespondencji z kosztami operacyjnymi.

Spółki, w których zapasy zalegające i zbędne stanowią istotną pozycję, mogą na podstawie szczegółowej instrukcji, stosować bardziej szczegółowe zasady kalkulacji i dokonywania odpisów aktualizujących ich wartości. Odpisy aktualizujące wartość zapasów zalegających i zbędnych mogą być ujmowane w pozostałej działalności operacyjnej. Odpis aktualizujący wartość zapasów wytworzonych praw majątkowych koryguje przychody operacyjne. W razie odzyskania przez te zapasy w pełni lub w części poprzednio utraconej wartości urealnia się ich wycenę, poprzez zmniejszenie wartości odpisu aktualizującego w korespondencji z przychodami operacyjnymi.

6.2.9 Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych

GK PGE w ramach prowadzonej działalności emituje do atmosfery dwutlenek węgla. Zapotrzebowanie na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla jest pokrywane częściowo uprawnieniami otrzymanymi nieodpłatnie, a pozostałą część GK PGE musi pozyskać na rynku. W celu pokrycia zapotrzebowania Jednostek wytwórczych GK PGE, zawierane są zewnętrzne transakcje zakupu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Dodatkowo Spółka zawiera transakcje handlowe kupna/ sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych.

6.2.9.1 Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych.

W odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej ujmowane są, przeznaczone na własne potrzeby, uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (European Union Allowances- EUA) nabyte oraz otrzymane nieodpłatnie. EUA otrzymane nieodpłatnie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej, czyli w wartości zerowej. Zakupione jednostki uprawnień do emisji CO₂ są ujmowane w cenie nabycia. Rozchód

nabytych uprawnień do emisji CO₂ wycenia się metodą szczegółowej identyfikacji. Ponieważ GK PGE zawiera transakcje dotyczące zakupu uprawnień do emisji CO₂ w momencie kontraktowania sprzedaży, każdy zakup jest przyporządkowywany do odpowiedniego koszyka związanego ze sprzedażą zakontraktowaną na dany rok.

6.2.9.2 Zapasy uprawnień do emisji gazów cieplarnianych przeznaczone do obrotu.

Zapasy ujmują się następująco:

- a. posiadane przez Spółkę uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, nabyte w celu realizacji zysków z tytułu wahań cen rynkowych, są ujmowane w pozycji zapasów w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, rozchód wycenia się wg szczegółowej identyfikacji,
- b. posiadane uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, nabyte w celu dalszej odsprzedaży do jednostek wytwórczych w GK PGE, są ujmowane według ceny nabycia, a rozchód wycenia się według metody szczegółowej identyfikacji. Na Dzień sprawozdawczy ceny nabycia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania.

6.2.9.3 Instrumenty finansowe związane z handlem uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Forward towarowy (commodity forward)

Spółka ujmując księgowo i wycenia kontrakty terminowe na zakup/ sprzedaż uprawnień do emisji gazów cieplarnianych jako instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu. Spółka wycenia powyższe kontrakty jako instrumenty pochodne według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Forward walutowy (FX Forward)

Spółka zawiera kontrakty FX Forward w celu zabezpieczenia wartości przepływów związanych ze zmianami kursów walut dotyczących transakcji kupna/ sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. FX Forward Spółka ujmując jako instrument pochodny, wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

6.2.9.4 Prezentacja w sprawozdaniu finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych związanych z handlem uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (forwardy walutowe i towarowe) prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zmiany wyceny wartości godziwej tych instrumentów, a także zmiana wyceny zapasów uprawnień do emisji wycenianych w wartości godziwej (przeznaczonych na handel) ujmowana jest w wyniku finansowym.

6.2.10 Zapasy węgla wycenianego do wartości godziwej.

Posiadane przez Spółkę zapasy węgla zakupionego w celu sprzedaży w krótkim okresie czasu i wygenerowania zysku na wahaniami cen lub marży pośrednika wyceniane są według wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, rozchód wycenia się według metody FIFO.

6.2.10.1 Instrumenty finansowe związane z handlem węglem wycenianym do wartości godziwej.

Swap towarowy (commodity swap)

Spółka ujmując księgowo i wycenia swapy towarowe zawierane w celu zabezpieczenia ryzyka towarowego związanego z ceną zakupu i sprzedaży węgla wycenianego do wartości godziwej jako instrumenty pochodne i wycenia je według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Kontrakty zakupowe i sprzedażowe z fizyczną dostawą węgla

Spółka ujmując księgowo i wycenia kontrakty za zakup i sprzedaż węgla wycenianego do wartości godziwej jako instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu. Są one wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Forward walutowy (FX Forward)

Spółka zawiera kontrakty FX Forward w celu zabezpieczenia wartości przepływów związanych ze zmianami kursów walut dotyczących transakcji zakupu oraz sprzedaży węgla na rynku międzynarodowym. FX Forward Spółka ujmując jako instrument pochodny, wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

6.2.10.2 Prezentacja w sprawozdaniu finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych związanych z handlem węglem wycenianym do wartości godziwej (forwardy walutowe, swapy towarowe oraz kontrakty zakupowe i sprzedażowe z fizyczną dostawą węgla) prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zmiany wyceny wartości godziwej tych instrumentów, a także zmiana wyceny zapasów węgla wycenianego w wartości godziwej (przeznaczonych na handel) ujmowana jest w wyniku finansowym.

6.2.11 Należności handlowe.

Należności wycenia się nie rzadziej niż na Dzień sprawozdawczy w kwocie wymagalnej, tj. w wartości nominalnej należności powiększonej o ewentualne, należne jednostkom Grupy na dzień wyceny odsetki z tytułu zwłoki, z zachowaniem zasady ostrożności, tj. po ewentualnym pomniejszeniu o odpisy aktualizujące ich wartość.

Na każdy Dzień sprawozdawczy Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia instrumentu. Dla należności z tytułu dostaw i usług od

istotnych klientów, którzy objęci są procedurą oceny ryzyka kredytowego, Grupa szacuje oczekiwane straty kredytowe w oparciu o model służący do oceny tego ryzyka bazujący na ratingach przypisanych poszczególnym kontrahentom; ratingom przypisywane jest prawdopodobieństwo upadłości, które jest korygowane o wpływ czynników makroekonomicznych.

Dla należności z tytułu dostaw i usług od klientów masowych lub nieobjętych procedurą oceny ryzyka kredytowego Grupa szacuje oczekiwane straty kredytowe w oparciu o analizę prawdopodobieństwa poniesienia strat kredytowych w poszczególnych przedziałach wiekowania.

Oczekiwane straty kredytowe, niezależnie od tego czy ocenione były indywidualnie czy zbiorowo, powinny ujmować wszystkie racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, włączając w to dane dotyczące przyszłości.

W Grupie przyjmuje się zasadę – z uwzględnieniem zasady istotności - naliczania odsetek i wystawiania not odsetkowych od należności nie spłacanych zgodnie z terminami zapłaty nie rzadziej niż raz na kwartał. Wystawione noty odsetkowe podlegają ewidencji w księgach rachunkowych z jednej strony podwyższając należności, z drugiej strony zwiększając pozostałe przychody finansowe. Równolegle do wystawionych i zaewidencjonowanych w księgach rachunkowych not odsetkowych dokonywana jest w oparciu o zasadę ostrożności weryfikacja możliwości wyegzekwowania należnych Spółce odsetek. W sytuacji, kiedy spłata należnych Spółce odsetek budzi zastrzeżenia lub jest wątpliwa, w księgach rachunkowych tworzone są odpisy aktualizujące wartość naliczonych odsetek wynikających z wystawionych przez jednostkę not odsetkowych.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość należności, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa wartość danego składnika aktywów i podlega zaliczeniu odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub przychodów finansowych.

Należności długoterminowe są wykazywane w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Należności handlowe oddane do faktoringu bez regresu są usuwane ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

6.2.12 Pozostałe aktywa oraz rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne.

6.2.12.1 Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne.

Jednostka ujmuje aktywa jako rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów ustalane są w wysokości poniesionych wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych.

Do rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się między innymi:

- opłatę za umieszczenie urządzeń w pasie drogowym,
- ubezpieczenia majątkowe i osobowe,
- podatek od środków transportu,
- prenumeraty rozliczane w czasie,
- odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych,
- opłaty koncesyjne,
- opłaty za dozór techniczny,
- provizje wypłacone za pozyskanie klientów,
- opłaty za usługi informatyczne,
- czynsze, media,
- koszty logistyczne związane z zakupem węgla wycenianego w wartości godziwej,
- koszty współfinansowania rozwoju sieci ciepłowniczych,
- inne wydatki rozliczane w czasie.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności. Czynne rozliczenia międzyokresowe podlegające rozliczeniu w ciężar kosztów operacyjnych są odnoszone do rachunku zysków i strat stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń, jednocześnie zarówno w koszty w układzie kalkulacyjnym jak i w układzie rodzajowym. Jednostki kierując się zasadą istotności, mogą podjąć decyzję o jednorazowym odnoszeniu niskich wartościowo pozycji bezpośrednio w koszty.

Jednostki na koniec okresu sprawozdawczego dokonują weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę

po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

6.2.12.2 Pozostałe aktywa.

Do pozostałych aktywów zaliczane są aktywa nie spełniające definicji innych składników sprawozdania z sytuacji finansowej, na przykład:

- należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych,
- zaliczki na dostawy i usługi, w tym zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie,
- należności z tytułu zaliczek pracowniczych,
- należności z tytułu dywidend.

Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w budowie ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w aktywach długoterminowych.

6.2.13 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

Środki pieniężne składają się z gotówki w kasie oraz depozytów płatnych na żądanie. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności łatwo wymienialnymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Krajowe środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. W przypadku środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wartość nominalna na Dzień sprawozdawczy obejmuje doliczone przez bank odsetki lub naliczone we własnym zakresie przez Spółkę.

Środki funduszu likwidacji zakładu górniczego gromadzone przez kopalnie zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze prezentowane są w odpowiedniej pozycji aktywów trwałych.

Przez "środki pieniężne o ograniczonym stopniu dysponowania" rozumie się środki pieniężne, w stosunku do których istnieją prawne ograniczenia uniemożliwiające korzystanie z tych środków.

6.2.14 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana.

6.2.14.1 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży są to aktywa spełniające następujące kryteria:

- przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa Spółki są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży (nastąpiło podjęcie przedmiotowej uchwały - odpowiednio przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, Zgromadzenie Wspólników, Radę Nadzorczą, Zarząd - jeżeli taka uchwała jest wymagana),
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie przeprowadzić w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- istnieje małe prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów.

6.2.14.2 Pewne zdarzenia lub okoliczności mogą wydłużyć okres potrzebny na sfinalizowanie transakcji sprzedaży ponad jeden rok. Wydłużenie okresu wymaganego na zakończenie sprzedaży nie wyklucza klasyfikacji składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży, jeśli opóźnienie zostało spowodowane przez zdarzenia lub okoliczności znajdujące się poza kontrolą Spółki oraz gdy istnieją wystarczające dowody, że Spółka jest zdecydowana wypełnić swój plan sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia).

Spółka nie klasyfikuje jako przeznaczony do sprzedaży składnika aktywów wycofanych z użytkowania (wykorzystania gospodarczego).

6.2.14.3 Jeśli grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania spełnia poniższe kryteria, Spółka prezentuje wyniki i przepływy środków pieniężnych grupy do zbycia jako działalność zaniechaną na dzień zaprzestania jej wykorzystywania:

- stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub geograficzny obszar działalności,
- jest częścią pojedynczego, skoordynowanego planu zbycia odrębnej, ważnej dziedziny działalności lub geograficznego obszaru działalności lub
- jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

6.2.14.4 Aktywa trwałe lub grupy aktywów sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się w Wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, w zależności od tego, która z nich jest niższa. Aktywa nabyte w ramach połączenia jednostek gospodarczych, które Spółka kwalifikuje do sprzedaży, wycenia się w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Jeśli oczekuje się, że sprzedaż nastąpi w okresie dłuższym niż jeden rok, Spółka powinna mierzyć koszty zbycia w ich wartości bieżącej. Wzrost wartości bieżącej kosztów zbycia wynikający z upływu czasu należy prezentować w rachunku zysków i strat jako koszt finansowy.

6.2.14.5 Spółka ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w momencie początkowego lub późniejszego przeszacowania składnika aktywów (lub grupy do zbycia) do wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia. Zmiany wartości odpisu aktualizującego po zakwalifikowaniu danego składnika do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży są odnoszone w pozostałe koszty/przychody operacyjne.

Spółka ujmuje zysk w związku z późniejszym wzrostem wartości godziwej składnika aktywów pomniejszonej o koszty zbycia, jednak w kwocie nie większej niż skumulowany odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości tego składnika, który został ujęty zgodnie z MSR 36 lub wcześniej – zgodnie z MSSF 5.

Spółka nie amortyzuje składnika aktywów trwałych, gdy jest on zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży lub gdy wchodzi w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży.

Jeśli kryteria klasyfikowania składnika aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży nie są już spełnione, Spółka powinna zaprzestać klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży.

6.2.14.6 Spółka wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- a. jego Wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży i
- b. jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

Spółka uwzględnia wymaganą korektę Wartości bilansowej składnika aktywów trwałych, który przestał być klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży w przychodach z działalności kontynuowanej w okresie, w którym kryteria klasyfikowania składnika aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży nie są dłużej spełniane.

6.2.14.7 Jeśli działalność zaniechaną stanowi odrębna, ważna dziedzina działalności, to od momentu zakwalifikowania jej do tej kategorii, wszelkie generowane przez nią przychody i koszty jak również korekty Wartości bilansowych, ujmowane i prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z całkowitych dochodów.

Jeśli zarówno aktywa, zobowiązania, jak również przychody i koszty przypisane do działalności zaniechanej nie są z punktu widzenia jednostki istotne, wyodrębnienie działalności zaniechanej nie jest konieczne.

6.2.15 Kapitał własny.

6.2.15.1 Kapitał zakładowy jednostki jest ujmowany w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym. Zgodnie ze statutami jednostki tworzą następujące kapitały i fundusze:

- a. kapitał zakładowy,
- b. kapitał zapasowy,
- c. kapitał z aktualizacji wyceny,
- d. pozostałe kapitały rezerwowe.

6.2.15.2 Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu/umowy Spółki.

Na pokrycie straty Spółki akcyjnej tworzony jest kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany Rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Do kapitału zapasowego przelewa się także nadwyżki, osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej a pozostałe po pokryciu kosztów emisji akcji, jak również dopłaty, które uiszczają akcjonariusze w zamian za przyznanie szczególnych uprawnień ich dotychczasowym akcjom, o ile te dopłaty nie będą użyte na wyrównanie nadzwyczajnych odpisów lub strat.

Różnica pomiędzy Wartością bilansową nabytych przez Spółkę akcji własnych a ich cena zakupu ujmowana jest w kapitale zapasowym.

Kapitał z aktualizacji wyceny ustalony jest w wysokości wartości godziwej instrumentów zabezpieczających w skutecznej części zabezpieczenia oraz kwocie przeszacowania aktywów finansowych zaliczonych do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (różnica między wartością godziwą a ceną nabycia pomniejszona o podatek odroczony zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.6.6).

Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu Spółki lub podwyższeniu kapitału zakładowego, zmniejszają kapitał zapasowy Spółki do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji, a pozostałą ich część ujmuje się w pozycji „Zyski zatrzymane”.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym kapitał zapasowy i rezerwowy są kapitałami wykazywanymi w jednostkowym sprawozdaniu jednostki dominującej.

Zyski zatrzymane/Niepokryte straty z lat ubiegłych obejmują między innymi niepodzielone wyniki finansowe lat ubiegłych i okresu bieżącego, kapitały rezerwowe i zapasowe Spółek zależnych powstałe po dacie nabycia kontroli, różnicę z przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych do wartości godziwej na Dzień przejścia na stosowanie MSSF, zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia,

różnicę z wyceny według zamortyzowanego kosztu obligacji emitowanych na warunkach odbiegających od rynkowych oraz korekty wynikające ze zmiany polityki rachunkowości oraz wdrożenia nowych MSSF.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PGE odrębną pozycję kapitału własnego stanowią udziały niekontrolujące. Wartość początkową tych kapitałów ustala się w wysokości odpowiadającej im wartości godziwej aktywów netto, ustalonej na dzień rozpoczęcia sprawowania kontroli i zwiększa się lub zmniejsza odpowiednio o zmiany w aktywach netto jednostek zależnych. Zyski lub straty przypadające na osoby lub jednostki inne niż akcjonariusze jednostki dominującej wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako „Zyski (straty) przypadające na udziały niekontrolujące”. W przypadku powzięcia uchwały przez wspólników o dokonaniu dopłat do kapitału wartość nominalną dopłat ujmuje się w kapitale rezerwowym.

W przypadku decyzji o dokonaniu zwrotu dopłat Jednostka dokonuje reklasyfikacji wartości nominalnej dopłat z kapitału rezerwowego do zobowiązań finansowych. Jeżeli termin zwrotu dopłaty jest dłuższy niż 1 rok wartość godziwą nieoprocentowanego długoterminowego zobowiązania finansowego z tytułu zwrotu dopłat wycenia się jako wartość bieżącą wszystkich przyszłych przepływów gotówkowych zdyskontowanych przy użyciu rynkowej stopy procentowej powiększonej o marżę ustaloną na bazie ratingu grupowego jednostki. Różnicę pomiędzy wartością godziwą zobowiązania a wartością nominalną otrzymanych dopłat wykazuje się jako transakcję z udziałowcem jako zwiększenie kapitałów własnych.

6.2.16 Rezerwy.

Spółka tworzy rezerwę, jeżeli:

- a. na Jednostce ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- b. prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz
- c. można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Przy szacowaniu rezerwy nie uwzględnia się kwot pochodzących z likwidacji aktywów związanych z zobowiązaniem, na które jest tworzona rezerwa. Kwota rezerwy wykazywana jest w pełnej wysokości, a kwoty uzyskane przy rozwiązaniu rezerwy powinny zostać odniesione na wynik finansowy.

Rezerwy nie pomniejsza się także o kwoty, które mają być Jednostce zwrócone przez strony trzecie. W przypadku, gdy taki zwrot jest pewny jest on ujmowany jako osobny składnik aktywów w należnościach lub w pozycji pozostałych aktywów.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy ma odpowiadać bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych.

Zdarzenia przyszłe, które mogą wpłynąć na wysokość kwoty niezbędnej do wypełnienia przez jednostkę gospodarczą obowiązku, odzwierciedla się w kwocie tworzonej rezerwy, jeżeli istnieją wystarczające i obiektywne dowody na to, że zdarzenia te nastąpią.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, albo ujmuje drugostronnie jako składnik rzeczowych aktywów trwałych zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą. Rezerwy, które są tworzone w ciężar kosztów operacyjnych, są jednocześnie ujmowane w rachunku zysków i strat zarówno w kosztach w układzie kalkulacyjnym jak i w układzie rodzajowym.

Rezerwę wykorzystuje się tylko na nakłady o takim przeznaczeniu, na jakie była pierwotnie utworzona. Powstanie zobowiązania, na które uprzednio utworzono rezerwę, zmniejsza rezerwę.

Niewykorzystane rezerwy wobec zmniejszenia lub ustania ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, ujmowane są w rachunku zysków i strat na dzień, na który okazały się zbędne, odpowiednio zmniejszają koszty operacyjne lub zwiększają pozostałe przychody operacyjne lub przychody finansowe.

Rezerwy tworzy się w szczególności z następujących tytułów:

- a. koszty rekultywacji terenów oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych,
- b. pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania wynikające z przeszłych zdarzeń, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty z transakcji gospodarczych w toku, w tym z tytułu udzielonych gwarancji, poręczeń, operacji kredytowych, skutków toczącego się postępowania sądowego, powstałe szkody górnicze,
- c. zobowiązania z tytułu spraw sądowych i przedsądowych związanych z bezumownym korzystaniem z nieruchomości,
- d. zobowiązania spowodowane restrukturyzacją, jeżeli stanowi ona zaplanowany i kontrolowany przez kierownictwo program, który istotnie zmienia zakres prowadzonej działalności lub sposób, w jaki działalność jest prowadzona,
- e. zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych,

- f. świadczenia emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe, odprawy pośmiertne,
- g. ekwiwalent węglowy, opiekę medyczną, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów,
- h. ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,
- i. renty wyrównawcze,
- j. koszty napraw gwarancyjnych,
- k. likwidację zakładu górniczego,
- l. obowiązek przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych oraz wytworzonej w kogeneracji, a także świadectw efektywności energetycznej,
- m. umowy rodzące obciążenia.

Nie tworzy się rezerwy na przyszłe straty operacyjne zgodnie z MSR 37.

W ciągu roku wartość rezerw określa się proporcjonalnie do okresu na jaki sporządzane jest sprawozdanie finansowe, a w przypadku rezerwy na rekultywację i zagospodarowanie wyrobisk końcowych oraz składowisk popiołów, odpowiednio do ilości wydobytego węgla lub stopnia zapełnienia składowiska lub okresu ekonomicznej użyteczności farmy wiatrowej, farmy fotowoltaicznej, magazynu energii. Na dzień sporządzenia sprawozdania śródrocznego, jeżeli nie jest znany podział na rezerwy krótko- i długoterminowe, dokonuje się go proporcjonalnie do podziału poszczególnych tytułów z roku ubiegłego.

Pozostałe rezerwy wycenia się w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości, a taki szacunek uznaje się za prawidłowy, gdy wycena obecnych i przyszłych aktywów jednostki, służących wywiązaniu się ze świadczenia, nastąpiła m.in. gdy:

- a. uwzględniono wszystkie ryzyka, które towarzyszą realizacji zobowiązań, na które utworzono rezerwy,
- b. uwzględniono przy szacunku (rezerwy) wartość przejęcia zobowiązania przez osoby trzecie,
- c. wykorzystano przy określeniu wartości rezerw doświadczenie jednostki i opinie ekspertów,
- d. uwzględniono zmiany wartości pieniądza dla rezerw w przypadku, gdy taka zmiana w sposób istotny wpływałaby na jej wielkość.

Rezerwy krótkoterminowe są objęte ogólnymi zasadami dotyczącymi zobowiązań. Natomiast rezerwy długoterminowe uwzględniają zmianę pieniądza w czasie - są dyskontowane, jeżeli skutek tego działania wpływa istotnie na wynik finansowy.

Utworzonych rezerw na zobowiązania na Dzień sprawozdawczy nie rozwiązuje się, są one wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do czasu, gdy okażą się zbędne lub powstanie zobowiązanie, na które utworzono rezerwę.

Rozwiązanie rezerwy, która została utworzona w bieżącym Roku obrotowym w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, prezentowane jest jako zmniejszenie tych kosztów. Rozwiązanie rezerwy, która została utworzona we wcześniejszych latach w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych ujmowane i prezentowane jest jako zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych danego Roku obrotowego.

Rozwiązanie rezerwy, która została utworzona w bieżącym Roku obrotowym w ciężar kosztów finansowych, prezentowane jest jako zmniejszenie tych kosztów. Rozwiązanie rezerwy, która została utworzona we wcześniejszych latach w ciężar kosztów finansowych ujmowane i prezentowane jest jako zwiększenie przychodów finansowych danego Roku obrotowego.

Rozwiązanie rezerwy, która w okresie bieżącym lub w latach wcześniejszych została utworzona w ciężar kosztów działalności operacyjnej, ujmowane jest jako zmniejszenie kosztów operacyjnych danego Roku obrotowego.

6.2.16.1 Rezerwa na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, odprawy pośmiertne.

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy niektórych Jednostek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych, a w razie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy jego rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa nie wydziela aktywów, które w przyszłości służyłyby uregulowaniu zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych. Jednostka tworzy rezerwę na zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy Dzień sprawozdawczy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia. Metoda aktuarialna jest tzw. „metodą wyceny narosłych świadczeń” i polega na wyznaczeniu nabytego przez pracownika prawa do określonej części odprawy.

Rezerwa na świadczenia emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe i odprawy pośmiertne jest określana na podstawie kalkulacji przeprowadzonej przez aktuarium. Kalkulacja taka jest przeprowadzana corocznie według stanu na Dzień sprawozdawczy. Rezerwa w części dotyczącej kosztów bieżącego zatrudnienia tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

- 6.2.16.2 Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego. Na mocy zmienionego Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników przemysłu energetycznego, który wszedł w życie w grudniu 2005 roku obowiązek wypłaty świadczeń dla byłych pracowników przemysłu energetycznego, wynikających z tzw. „taryfy energetycznej”, przeszedł na poszczególne Spółki, z których wywodzą się emeryci i renciści. W związku z powyższym od grudnia 2005 roku elektrownie, elektrociepłownie oraz zakłady energetyczne wchodzące w skład Grupy tworzą odpowiednią rezerwę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuarium. Koszt tworzenia rezerwy w części dotyczącej kosztów bieżącego zatrudnienia obciąża koszty operacyjne.

- 6.2.16.3 Rezerwa na odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów.

Wartość zobowiązania na rzecz byłych pracowników jest szacowana na podstawie warunków zawartych w zakładowych układach zbiorowych obowiązujących w jednostkach lub innych przepisach prawnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników jednostki w roku objętym badaniem jak i w latach poprzednich. Rezerwa w części dotyczącej kosztów bieżącego zatrudnienia tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych w kwotach odpowiadających nabywaniu przyszłych praw przez obecnych pracowników.

- 6.2.16.4 Zyski i straty aktuarialne z tytułu zmiany założeń oraz zmiany stopy dyskonta.

Zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmiany założeń aktuarialnych (w tym z tytułu zmiany stopy dyskonta) i korekt aktuarialnych ex post ujmuje się następująco:

- w przypadku świadczeń po okresie zatrudnienia – w inne całkowite dochody,
- w przypadku nagród jubileuszowych i innych krótko- i długoterminowych świadczeń – w ciężar kosztów operacyjnych bieżącego okresu.

- 6.2.16.5 Rezerwa na restrukturyzację.

Rezerwa na restrukturyzację tworzona jest wyłącznie w sytuacji, kiedy spełnione są łącznie następujące przesłanki:

- przed Dniem sprawozdawczym została podjęta decyzja o restrukturyzacji i jest ona zatwierdzona przez odpowiednie organy jednostki oraz Związki Zawodowe w przypadku, gdy restrukturyzacja dotyczy pracowników,
- przed Dniem sprawozdawczym został ogłoszony i przedstawiony zainteresowanym stronom (w tym do akceptacji załogi – jeżeli dotyczy pracowników) szczegółowy plan restrukturyzacji wraz z budżetem lub rozpoczęto wdrażanie planu restrukturyzacji przed Dniem sprawozdawczym.

Kwota rezerwy na restrukturyzację obejmuje tylko koszty bezpośrednio związane z restrukturyzacją. Nie uwzględnia się w kwocie rezerwy kosztów trwającej działalności gospodarczej, szkolenia pracowników, marketingu czy kosztów związanych z planowaną po restrukturyzacji działalnością. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych bądź pozostałych kosztów operacyjnych w zależności od miejsca ujęcia kosztów zrealizowanych.

Rezerwa na koszty związane z Programem Dobrowolnych Odejsć (PDO) tworzona jest w ciężar kosztów działalności operacyjnej (koszty świadczeń pracowniczych).

- 6.2.16.6 Rezerwy na koszty rekultywacji terenów oraz likwidacji rzeczowych aktywów trwałych.

Kopalnie należące do Grupy tworzą rezerwy na koszty rekultywacji terenu po zakończeniu jego eksploatacji. Wysokość rezerwy ustala się w oparciu o przewidywany koszt przeprowadzenia prac rekultywacyjnych i zagospodarowania wyrobisk końcowych. Koszt ten dzielony jest na część przypadającą na wydobyty nadkład oraz węgiel. Rezerwę tworzy się:

- dla części przypadającej na wydobyty węgiel: w proporcji odpowiadającej stosunkowi wydobytego węgla na Dzień sprawozdawczy do planowanego całkowitego wydobycia węgla ze złoża w całym okresie eksploatacji,
- dla części przypadającej na wydobyty nadkład: w proporcji odpowiadającej stosunkowi objętości odkrywki przypadającej na nadkład na Dzień sprawozdawczy do planowanej objętości odkrywki przypadającej na nadkład na zakończenie okresu eksploatacji.

W przypadku rekultywacji składowisk popiołów (odpadów poprodukcyjnych z produkcji energii elektrycznej) koszt tworzenia rezerwy ujmowany jest w kosztach operacyjnych proporcjonalnie do stopnia zapełnienia składowiska a dyskonto jest rozliczane w ciężar kosztów finansowych.

Rezerwa na rekultywację terenów po budowie oraz na koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych m.in. farm wiatrowych, farm fotowoltaicznych, magazynów energii tworzona jest w momencie oddania farmy, magazynu do eksploatacji w wysokości wartości bieżącej szacunkowych kosztów demontażu i wywozu pozostałości urządzeń, konstrukcji i budowli oraz doprowadzenia gruntu do stanu jak najbardziej zbliżonego do stanu sprzed budowy.

Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacji podlegają aktualizacji nie rzadziej niż raz na 5 lat, z tym, że corocznie weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy inflacji, stopy dyskonta oraz odpowiednio wielkości wydobywania węgla lub stopnia zapełnienia składowiska.

Przyrost rezerwy dotyczący danego roku obciąża odpowiednio koszty operacyjne lub jest ujmowany w wartości początkowej środków trwałych. Efekt odwracania dyskonta obciąża koszty finansowe. Zmiana wyceny rezerwy wynikająca ze zmiany założeń (np. w zakresie czynników makroekonomicznych, sposobu przeprowadzenia rekultywacji, terminu, itp.), ujmowana jest:

- a. dla rezerw ujmowanych jako część kosztu wytworzenia środka trwałego: dodaje się lub odejmuje od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia odnośnego składnika aktywów, z tym że kwota odjęta od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia składnika aktywów nie powinna przewyższać jego Wartości bilansowej; w przypadku przekroczenia wartości bilansowej różnice odnoszone są w pozostałe przychody operacyjne lub pozostałe koszty operacyjne,
- b. w pozostałych kosztach operacyjnych lub pozostałych przychodach operacyjnych – dla innych przypadków.

6.2.16.7 Rezerwa z tytułu niedoboru uprawnień do emisji gazów cieplarnianych.

Rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji CO₂ jednostka ewidencjonuje w odniesieniu do tej części emisji CO₂, która nie jest pokryta otrzymanymi nieodpłatnie uprawnieniami. Rezerwa ta prezentowana jest w części krótko lub długoterminowej w zależności od planowanego terminu jej wykorzystania. Rezerwa tworzona jest w wysokości najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na Dzień sprawozdawczy, z uwzględnieniem wartości EUA zakupionych zarówno w transakcjach bieżących jak i terminowych. Szacunek wydatków niezbędnych do wypełnienia obowiązku umorzenia uprawnień do emisji CO₂ następuje w oparciu o metodę szczegółowej identyfikacji z uwzględnieniem przyporządkowania zakupów uprawnień do danego roku.

Zakup uprawnień, które będą wykorzystywane przez jednostkę na potrzeby własne, nie zmniejsza jej zobowiązania z tytułu niedoboru uprawnień do dnia ich fizycznego umorzenia.

Jednostka dokonuje aktualizacji wartości rezerwy na każdy Dzień sprawozdawczy. Do wysokości posiadanych uprawnień przeznaczonych do umorzenia rezerwę ujmuje się w wartości tych uprawnień. Rezerwę w wysokości niepokrytej posiadanych uprawnieniami do emisji wycenia się w cenie rynkowej uprawnień na Dzień sprawozdawczy z uwzględnieniem aktualnych kursów walut w przypadku, kiedy cena uprawnień do emisji podawana jest w walucie innej niż złoty. Przy aktualizacji wartości rezerwy stosowane są kursy średnie NBP na Dzień sprawozdawczy.

Na potrzeby rozliczania wymogów ustawowych Jednostka dokonuje w dacie umorzenia potrącenia zakupionych EUA wykazywanych w aktywach oraz rezerwy na zobowiązania z tytułu emisji CO₂.

Koszt utworzonej rezerwy prezentowany jest w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w działalności operacyjnej a ewidencjonowany jako koszt własny sprzedaży w układzie kalkulacyjnym oraz podatki i opłaty w układzie porównawczym.

Rezerwę na koszty weryfikacji rocznego raportu z gospodarowania uprawnieniami, zalicza się do kosztów ogólnego zarządu Roku obrotowego, za który nastąpiła roczna weryfikacja raportu.

6.2.16.8 Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych.

Jednostki tworzą rezerwy na naprawy gwarancyjne związane z realizacją zleceń produkcyjno-remontowych. Wysokość rezerw ustala się w oparciu o proporcję wynikającą z historycznie ponoszonych kosztów usunięcia usterek gwarancyjnych do wartości realizowanych zleceń za ten sam okres w odniesieniu do wartości prac objętych gwarancją na Dzień sprawozdawczy. Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

6.2.16.9 Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego.

Zgodnie z przepisami ustawy prawo geologiczne i górnicze, przedsiębiorca wydobywający kopaliny systemem odkrywkowym przeznacza na fundusz likwidacji zakładu górniczego 10% należnej opłaty eksploatacyjnej, a środki te gromadzi na wydzielonym rachunku bankowym. Fundusz tworzony jest w ciężar kosztów działalności wykonywanej w zakresie wydobywania kopalin systemem odkrywkowym. Odpis na fundusz następuje miesięcznie w wysokości wynikającej z wielkości wydobywania w okresie sprawozdawczym. Odsetki od środków funduszu likwidacji zakładu górniczego zwiększają wartość tego funduszu.

6.2.16.10 Rezerwa na umowę rodzącą obciążenia.

Jeżeli Jednostka jest stroną umowy, na podstawie której nieuniknione koszty wypełnienia obowiązku przeważają nad korzyściami, które będą uzyskane na jej mocy, obecny obowiązek wynikający z umowy ujmuje się i wycenia jako rezerwę. Na nieuniknione koszty wynikające z umowy składają się co najmniej koszty netto zakończenia umowy, odpowiadające kwocie niższej spośród kwot kosztów wypełnienia umowy i kosztów wszelkich odszkodowań lub kar wynikających z jej niewypełnienia.

Przed utworzeniem oddzielnej rezerwy na umowę rodzącą obciążenia, jednostka ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów przeznaczonych do realizacji umowy. Rezerwa tworzona jest w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

6.2.16.11 Rezerwa na obowiązek umorzenia praw majątkowych.

Rezerwa na zobowiązanie wynikające z Ustawy o Odnawialnych Źródłach Energii odnośnie wymaganego udziału energii odnawialnej w całkowitej wielkości sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, jest tworzona nie rzadziej niż raz na kwartał, na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego danego kwartału. Rezerwa ta jest tworzona w oparciu o obowiązujący w Ustawie na dany rok wymóg procentowego udziału energii odnawialnej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii w całkowitej sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych z uwzględnieniem sprzedaży do odbiorców przemysłowych ujętą w sposób narastający od początku roku.

Do wysokości posiadanych praw majątkowych przeznaczonych do umorzenia, rezerwę ujmuje się w wartości tych praw z uwzględnieniem podpisanych kontraktów na zakup praw dla danego roku, w których wskazano konkretną ilość i cenę praw, po dokonaniu korekty o ulgę w podatku akcyzowym z tytułu posiadanych i przeznaczonych do umorzenia zielonych certyfikatów. Rezerwę w wysokości niepokrytej prawami majątkowymi, wycenia się w wiarygodnie oszacowanej kwocie wypełnienia przyszłego obowiązku umorzenia praw majątkowych. Dokonując szacunku uwzględnia się między innymi wysokość opłaty zastępczej oraz ceny rynkowe (w przypadku zastosowania cen rynkowych dla zielonych praw majątkowych, które to ceny zawierają w sobie wartość ulgi akcyzowej, należy dokonać korekty o ulgę w podatku akcyzowym). Koszty rezerwy ujmuje się w korespondencji z kosztami sprzedaży. Na Dzień sprawozdawczy, na który jest dokonywane doszacowanie sprzedaży dokonuje się również współmiernego doszacowania rezerwy na prawa majątkowe. Doszacowaną rezerwę również wycenia się w wiarygodnie oszacowanej kwocie wypełnienia przyszłego obowiązku.

Rezerwa na zobowiązanie wynikające z Ustawy o efektywności energetycznej odnośnie obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw efektywności energetycznej kalkulowana jest w ilości uzależnionej od ilości sprzedaży energii elektrycznej, ciepła lub gazu ziemnego odbiorcom końcowym wyrażonej w tonach oleju ekwiwalentnego. Koszty rezerwy ujmuje się w korespondencji z kosztami sprzedaży. Na Dzień sprawozdawczy, na który jest dokonywane doszacowanie sprzedaży dokonuje się również współmiernego doszacowania rezerwy na obowiązek umorzenia świadectw efektywności energetycznej. Doszacowaną rezerwę również wycenia się w wiarygodnie oszacowanej kwocie wypełnienia przyszłego obowiązku.

Rezerwa na zobowiązanie wynikające z Ustawy o efektywności energetycznej jest tworzona nie rzadziej niż raz na kwartał, na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego danego kwartału.

Do wysokości posiadanych praw majątkowych wynikających ze świadectw efektywności energetycznej przeznaczonych do umorzenia rezerwę ujmuje się w wartości tych praw z uwzględnieniem podpisanych kontraktów na zakup praw dla danego roku, w których wskazano konkretną ilość i cenę praw. Rezerwę w wysokości niepokrytej prawami majątkowymi wycenia się w wiarygodnie oszacowanej kwocie wypełnienia przyszłego obowiązku umorzenia praw majątkowych. Dokonując szacunku uwzględnia się między innymi wysokość opłaty zastępczej oraz ceny rynkowe.

6.2.16.12 Rezerwa na zobowiązania z tytułu spraw związanych z bezumownym korzystaniem z nieruchomości.

Rezerwa tworzona jest z podziałem na przedsądowe roszczenia o bezumowne korzystanie z nieruchomości oraz na spory sądowe z tego tytułu.

Szacowanie rezerwy na roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości odbywa się na podstawie prawdopodobieństwa przegrania sporu i konieczności spełnienia roszczenia.

Rezerwa tworzona jest odpowiednio w ciężar kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi wiążą się przyszłe zobowiązania.

6.2.16.13 Rezerwa na zobowiązania z tytułu podatku od nieruchomości.

Rezerwa jest tworzona w sytuacji, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo powstania zobowiązania z tytułu podatku od nieruchomości za okresy przeszłe. Sytuacja taka może powstać w wyniku zmieniających się interpretacji przepisów podatkowych.

Rezerwa jest tworzona w ciężar kosztów operacyjnych.

6.2.17 Zobowiązania.

Zobowiązania stanowią obecny, wynikający ze zdarzeń przeszłych obowiązek Spółki, którego wypełnienie, według oczekiwań, spowoduje wypływ z jednostki środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Grupa dzieli zobowiązania na następujące kategorie:

- a. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujęte w tej kategorii zobowiązania finansowe to zobowiązania przeznaczone do obrotu,
- b. Pozostałe zobowiązania finansowe, wyceniane na kolejne dni sprawozdawcze wg skorygowanej ceny nabycia (tj. wg zamortyzowanego kosztu),
- c. Zobowiązania niefinansowe.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zaliczane są zobowiązania sklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu lub które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy. Do tej kategorii zobowiązań w szczególności zaliczone są:

- a. instrumenty pochodne,
- b. wydzielone wbudowane instrumenty pochodne.

Do pozostałych zobowiązań finansowych Jednostka zalicza:

- a. zobowiązania z tytułu dostaw i usług (w tym efekt doszacowania),
- b. wyemitowane obligacje i inne papiery dłużne,
- c. oprocentowane kredyty i pożyczki,
- d. zobowiązania z tytułu leasingu,
- e. zobowiązania z tytułu faktoringu,
- f. zobowiązania z tytułu zakupu rzeczowych aktywów trwałych,
- g. otrzymane kaucje i wadia.

Zobowiązania handlowe oddane do faktoringu odwrotnego prezentowane są jako zobowiązania z tytułu dostaw i usług, jeżeli nie doszło do zasadniczej zmiany warunków płatności.

Do zobowiązań niefinansowych Jednostka zalicza między innymi:

- a. zobowiązania publiczno-prawne,
- b. zobowiązania z tytułu programów akcji pracowniczych,
- c. zobowiązania z tytułu dywidend,
- d. zobowiązania z tytułu umowy, w tym otrzymane zaliczki i przedpłaty na dostawy dóbr lub usług,
- e. zobowiązania z tytułu wynagrodzeń,
- f. szacunki z tytułu świadczeń pracowniczych, m.in. premii dla pracowników i członków zarządu, niewykorzystanych urlopów, barbórki, dnia energetyka oraz PDO (oszacowane na podstawie deklaracji pracownika).

Zobowiązania z tytułu umowy to obowiązek Jednostki do przekazania klientowi towarów lub usług, w zamian za które jednostka otrzymała wynagrodzenie (lub kwota wynagrodzenia jest należna) od klienta.

Zobowiązania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty. W przypadku, gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, zobowiązania długoterminowe prezentuje się w wartości bieżącej (zdyskontowanej).

Zobowiązanie zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, jeżeli:

- a. oczekuje się, że zostanie ono uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego Grupy,
- b. jest w posiadaniu przede wszystkim z przeznaczeniem do obrotu,
- c. jest ono wymagalne w ciągu dwunastu miesięcy od Dnia sprawozdawczego lub
- d. jednostka nie posiada prawa do odroczenia daty wymagalności zobowiązania przez okres co najmniej dwunastu miesięcy od Dnia sprawozdawczego.

Zobowiązania, które nie spełniają tych kryteriów, zalicza się do zobowiązań długoterminowych.

Jeżeli Spółka ma możliwość refinansowania lub prolongaty zobowiązania na okres co najmniej dwunastu miesięcy po Dniu sprawozdawczym w ramach istniejącej umowy kredytowej, zobowiązanie to jest klasyfikowane jako długoterminowe, nawet jeśli byłoby ono wymagalne w terminie krótszym. Jeżeli Spółka nie ma takiego prawa, nie może uznać możliwości refinansowania zobowiązania i klasyfikuje je jako krótkoterminowe.

Niektóre zobowiązania krótkoterminowe, takie jak zobowiązania z tytułu dostaw, wchodzą w skład kapitału obrotowego wykorzystywanego w normalnym cyklu działalności operacyjnej jednostki. Takie pozycje związane z działalnością operacyjną zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, nawet jeśli są wymagalne w terminie dłuższym niż dwanaście miesięcy od Dnia sprawozdawczego.

Zobowiązania finansowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej, skorygowanej o koszty transakcyjne (z wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, których wartość nie jest pomniejszana o koszty transakcyjne).

Po początkowym ujęciu, jednostka dokonuje wyceny wszystkich zobowiązań finansowych w wysokości zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem:

- a. zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania takie (w tym instrumenty pochodne o ujemnej wartości godziwej), wycenia się w wartości godziwej, za wyjątkiem tych zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych, które muszą zostać rozliczone w drodze dostarczenia nienotowanych instrumentów kapitałowych, których wartości godziwej nie da się ustalić w sposób wiarygodny (ich wyceny dokonuje się według kosztu),
- b. zobowiązań finansowych, które powstają wtedy, kiedy przeniesienie aktywów finansowych nie kwalifikuje się do zaprzestania ujmowania (wyłączenia z ksiąg rachunkowych), bądź jest ujmowane przy wykorzystaniu podejścia ciągłego zaangażowania.

Zobowiązania takie wycenia się w następujący sposób:

- a. jeżeli przeniesienie aktywów finansowych nie kwalifikuje się do wyłączenia z ksiąg rachunkowych ponieważ jednostka zatrzymała zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z własności przekazanego składnika aktywów, to wtedy jednostka kontynuuje ujmowanie przekazanego składnika aktywów w całości i jednocześnie ujmuje w księgach rachunkowych zobowiązanie finansowe w wysokości kwoty otrzymanej płatności. W kolejnych okresach, Jednostka ujmuje wszelkie przychody uzyskane z przekazanego składnika aktywów oraz wszelkie wydatki poniesione w związku z zobowiązaniem finansowym,
- b. jeżeli Jednostka kontynuuje ujmowanie składnika aktywów w zakresie, w jakim utrzymuje swoje zaangażowanie w tymże składniku, jednostka również ujmuje powiązane z nim zobowiązanie. Zobowiązanie takie wycenia się w taki sposób, że Wartość bilansowa netto przekazanego składnika aktywów i powiązanego z nim zobowiązania:
- stanowi amortyzowany koszt praw i obowiązków zatrzymanych przez jednostkę, jeżeli przekazany składnik aktywów wyceniany jest w wysokości amortyzowanego kosztu, lub
 - równa jest wartości godziwej praw i obowiązków zatrzymanych przez jednostkę, jak gdyby były samodzielnie wyceniane, jeżeli przeniesiony składnik aktywów jest wyceniany w wartości godziwej.

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej zobowiązania finansowego, niestanowiącego części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w rachunku zysków i strat w przychodach lub kosztach finansowych lub w kosztach operacyjnych w przypadku opisanym w pkt. 6.2.10. W przypadku zobowiązań finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu, zyski lub straty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie wyłączenia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub naliczenia przychodów i kosztów wg efektywnej stopy procentowej za wyjątkiem zobowiązań zaciągniętych w celu finansowania rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych, zgodnie z zapisami pkt. 6.2.2.3 oraz pkt. 6.2.3.3 niniejszej Polityki. Zasady wyceny instrumentów finansowych według wartości godziwej lub amortyzowanego kosztu zostały przedstawione w pkt. 6.2.6.3 niniejszej Polityki.

6.2.17.1 Zobowiązanie leasingowe.

Zobowiązanie z tytułu leasingu leasingobiorca ujmuje w dacie rozpoczęcia – dacie, w której leasingodawca udostępnia bazowy składnik aktywów do użytkowania przez leasingobiorcę.

W dacie rozpoczęcia leasingobiorca wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli stopę tę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową leasingobiorcy.

W dacie rozpoczęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które pozostają do zapłaty w tej dacie:

- a. stałe opłaty leasingowe (w tym zasadniczo stałe opłaty leasingowe) pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- b. zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- c. kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- d. cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji oraz
- e. kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Do zobowiązań z tytułu leasingu zalicza się również bieżące zobowiązania z tytułu płatności leasingowych oraz zobowiązania związane z kosztami początkowymi.

Leasingobiorca po dacie rozpoczęcia wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu poprzez:

- a. zwiększenie Wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu, które w każdym terminie w ciągu okresu leasingu są kwotą, w ramach której uzyskuje się stałą okresową stopę procentową w stosunku do nieuregulowanego salda zobowiązania z tytułu leasingu,
- b. zmniejszenie Wartości bilansowej w celu uwzględnienia zapłaconych opłat leasingowych oraz
- c. zaktualizowanie wyceny Wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub zmiany leasingu lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Jednostka jako leasingobiorca prezentuje zobowiązania z tytułu leasingu razem z kredytami bankowymi, pożyczkami i obligacjami. Jednostka jako leasingobiorca ujawnia w odrębnej pozycji, nocie wartości zobowiązań leasingowych.

6.2.18 Rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- a. otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo lub całkowicie pożyczek i kredytów oraz dotacji na zakup rzeczowego aktywa trwałego oraz dofinansowania prac rozwojowych lub zakupu wartości niematerialnych,
- b. przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych od tych składników majątkowych, a w przypadku składników nieamortyzowanych – jednorazowo w terminie przekazania do użytkowania.

6.2.19 Fundusze specjalne.

Grupa tworzy pracownicze fundusze specjalne, w szczególności są to:

- a. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych – tworzony jest z odpisów dokonywanych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami wynikającymi także z innych umów i porozumień (m.in. Zakładowych Układów Zbiorowych),
- b. Fundusz Załogi/ Motywacyjny – tworzony w wyniku uchwalonego podziału zysku netto. Zwiększają go odpisy z zysku netto danego roku, a zmniejszają wypłaty nagród (wraz z narzutami).

Grupa kompensuje zobowiązania oraz aktywa Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Takie rozwiązanie odzwierciedla związek pomiędzy Funduszem a Jednostką, w którym to Jednostka występuje w roli powiernika. Oznacza to, że Jednostka ma tytuł prawny do aktywów Funduszu, jednak beneficjentem jest Fundusz.

6.2.20 Przychody ze sprzedaży.

Przychody są ujmowane w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem Jednostki – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi.

6.2.20.1 Ujmowanie.

Jednostka ujmuje przychód z umowy z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- a. strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- b. Jednostka jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
- c. Jednostka jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
- d. umowa ma treść ekonomiczną,
- e. jest prawdopodobne, że Jednostka otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Jeżeli umowa z klientem nie spełnia powyższych kryteriów, a Jednostka otrzyma od klienta wynagrodzenie, jednostka ujmuje otrzymane wynagrodzenie jako zobowiązanie.

Jednostka dokonuje przeksięgowania zobowiązania z tytułu otrzymanego wynagrodzenia w przychody pod warunkiem spełnienia w późniejszym terminie kryteriów określonych powyżej lub w przypadku wystąpienia jednego z następujących zdarzeń:

- a. Jednostka nie ma żadnych innych zobowiązań do przekazania dóbr lub usług klientowi i otrzymała całe lub zasadniczo całe wynagrodzenie przyręczone przez klienta, przy czym wynagrodzenie to nie podlega zwrotowi lub
- b. umowa została rozwiązana, a wynagrodzenie otrzymane od klienta nie podlega zwrotowi.

W momencie zawarcia umowy Jednostka dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

- a. dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub
- b. grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyręczone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- a. klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne (tj. dobro lub usługa mogą być odrębne) oraz
- b. zobowiązanie Jednostki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie (tj. dobro lub usługa są odrębne w ramach samej umowy).

Zobowiązania do wykonania świadczenia nie obejmują czynności, które Jednostka musi podjąć w celu wypełnienia umowy, chyba że czynności te stanowią przekazanie dobra lub usługi na rzecz klienta.

Jednostka ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów, czyli uzyskania zdolności do bezpośredniego rozporządzania tym składnikiem aktywów i możliwości uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści.

Zobowiązania do wykonania świadczenia spełniane w czasie

Jednostka przenosi kontrolę nad dobrem lub usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia oraz ujmuje przychody w miarę upływu czasu, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- a. klient jednocześnie otrzymuje i czerpie korzyści płynące ze świadczenia Jednostki, w miarę wykonywania przez Jednostkę tego świadczenia,
- b. w wyniku wykonania świadczenia przez jednostkę powstaje lub zostaje ulepszony składnik aktywów (np. produkcja w toku), a kontrolę nad tym składnikiem aktywów – w miarę jego powstawania lub ulepszania – sprawuje klient lub
- c. w wyniku wykonania świadczenia przez Jednostkę nie powstaje składnik aktywów o alternatywnym zastosowaniu dla jednostki, a jednostce przysługuje egzekwowne prawo do zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Dla każdego zobowiązania do wykonania świadczenia spełnianego w miarę upływu czasu jednostka ujmuje przychody w miarę upływu czasu, mierząc stopień całkowitego spełnienia tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Celem pomiaru jest określenie postępu w spełnianiu zobowiązania Jednostki do przeniesienia kontroli nad dobrami lub usługami przyrzeczonymi klientowi (tj. stopnia spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia).

Jednostka stosuje jedną metodę pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania w odniesieniu do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia spełnianego w miarę upływu czasu oraz stosuje tę metodę konsekwentnie w odniesieniu do podobnych zobowiązań do wykonania świadczenia i w podobnych okolicznościach. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego jednostka ponownie ocenia stopień całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia spełnianego w miarę upływu czasu.

W zależności od charakteru zobowiązania przyrzeczonego w umowie Jednostka ustala stopień spełnienia zobowiązania w oparciu o następujące metody pomiaru:

- a. metody oparte na nakładach, w których przychód ustala się w oparciu o działania Jednostki lub nakłady poniesione przez jednostkę przy spełnianiu zobowiązania do wykonania świadczenia (na przykład zużyte zasoby, przepracowane roboczogodziny, poniesione koszty, wykorzystany czas lub maszynogodziny) w stosunku do całkowitych oczekiwanych nakładów koniecznych do wypełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia,
- b. metody oparte na wynikach, takie jak analizy dotychczas wykonanych świadczeń, ocenę osiągniętych wyników i etapów, czasu trwania wykonywania świadczenia oraz liczby wyprodukowanych lub dostarczonych Jednostek.

Stosując metodę pomiaru opartą na nakładach Jednostka wyłącza z pomiaru wszelkie dobra lub usługi, w odniesieniu do których jednostka nie przenosi kontroli na rzecz klienta, np. koszty nieprzewidzianych wcześniej strat materiałów, robocizny lub innych zasobów, które zostały poniesione w celu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, jak również niezainstalowane materiały.

Z praktycznego punktu widzenia, jeżeli Jednostka ma prawo do otrzymania wynagrodzenia od klienta w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane przez Jednostkę (na przykład w przypadku umowy o świadczenie usług, w ramach której jednostka nalicza klientowi stałą kwotę za każdą godzinę wykonanej usługi), Jednostka może ująć przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

Jeżeli w pewnych okolicznościach wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Jednostka spodziewa się odzyskać. Jednostka stosuje powyższą metodę ujmowania przychodu do momentu, w którym można dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia.

Zobowiązania do wykonania świadczenia spełniane w określonym momencie

Jeżeli zobowiązanie do wykonania świadczenia nie jest spełniane w czasie, Jednostka spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w określonym momencie.

W celu określenia momentu, w którym klient uzyskuje kontrolę nad przyrzeczoną składnikiem aktywów, a jednostka spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia, jednostka uwzględnia wymogi dotyczące kontroli. Ponadto Jednostka uwzględnia okoliczności wskazujące na to, że miało miejsce przeniesienie kontroli, między innymi gdy:

- a. Jednostka ma bieżące prawo do zapłaty za składnik aktywów,
- b. klient posiada tytuł prawny do składnika aktywów,

- c. Jednostka fizycznie przekazała składnik aktywów,
- d. klient ponosi istotne ryzyko i uzyskuje istotne korzyści wynikające z własności składnika aktywów,
- e. klient przyjął składnik aktywów.

6.2.20.2 Wycena.

Po spełnieniu (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia Jednostka ujmuje jako przychód kwotę równą cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Cena transakcyjna uwzględnia część lub całość kwoty szacowanego wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Jednostka uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Jednostki – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Przy ustalaniu ceny transakcyjnej Jednostka uwzględnia charakter, rozkład w czasie i kwotę wynagrodzenia przyrzonego przez klienta, w tym w szczególności elementy wynagrodzenia zmiennego, istotny komponent finansowania zawarty w umowie, wynagrodzenie niegotówkowe oraz wynagrodzenie, które jednostka płaci lub zamierza płacić klientowi.

Jednostka przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Aby osiągnąć powyższy cel, Jednostka przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia określonego w umowie, na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży odrębnego dobra lub odrębnej usługi będącej przedmiotem każdego zobowiązania do wykonania świadczenia na moment zawarcia umowy.

Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

W przypadku, gdy w dostarczanie dóbr lub usług klientowi zaangażowany jest inny podmiot, Jednostka określa, czy charakter przyrzeczenia Jednostki stanowi zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu określonych dóbr lub usług samodzielnie (w tym przypadku Jednostka jest zleceniodawcą) czy też na zleceniu by te dobra lub usługi zostały dostarczone przez inny podmiot (w tym przypadku Jednostka jest pośrednikiem).

Jednostka określa, czy jest zleceniodawcą czy pośrednikiem dla każdego określonego dobra lub usługi, które zostały przyrzone klientowi. Określone dobro lub usługa jest odrębnym dobrem lub usługą (lub grupą odrębnych dóbr lub usług), które mają zostać dostarczone klientowi. Jeśli umowa z klientem zawiera więcej niż jedno określone dobro lub usługę, jednostka może być zleceniodawcą dla jednych określonych dóbr lub usług, a dla innych pośrednikiem.

Jednostka jest zleceniodawcą, jeśli sprawuje kontrolę nad określonym dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi.

Jeśli Jednostka będąca zleceniodawcą wypełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia, ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia brutto, do którego – zgodnie z oczekiwaniem Jednostki – będzie uprawniona w zamian za przekazanie określonych dóbr lub usług.

Jednostka działa jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia określonego dobra lub usługi przez inny podmiot. Jednostka będąca pośrednikiem nie kontroluje określonego dobra lub usługi świadczonej przez inny podmiot zanim ta zostanie przekazana klientowi. Jeśli jednostka będąca pośrednikiem wypełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia, ujmuje przychody w kwocie opłaty lub prowizji, do której – zgodnie z oczekiwaniem Jednostki – będzie uprawniona w zamian za zapewnienie by określone dobra lub usługi zostały dostarczone przez inny podmiot. Opłata lub prowizja należna Jednostce może być kwotą wynagrodzenia netto, które jednostka zachowuje po zapłaceniu innemu podmiotowi wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi dostarczane przez ten podmiot.

6.2.20.3 Przychody ze sprzedaży towarów i produktów.

Przychody są ujmowane w momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra (produktu) klientowi. Przekazanie dobra następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym dobrem.

Przychody z tytułu realizacji instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne korygują wartość przychodów ze sprzedaży towarów i produktów.

Do przychodów zalicza się:

a. kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną, ciepło, węgiel, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, uprawnienia do emisji oraz usługi działalności podstawowej, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty, podatek VAT, podatek akcyzowy,

b. kwoty należne za sprzedane materiały i towary, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz podatek VAT.

Za moment sprzedaży w kraju uważa się datę wykonania świadczenia zgodnie z umową z klientem (wysyłki lub postawienia do dyspozycji odbiorcy dostawy, odbioru usługi), przy sprzedaży detalicznej zapłatę gotówką lub kartą kredytową, zaś w przypadku sprzedaży energii elektrycznej oraz ciepła za moment sprzedaży przyjmuje się dostarczenie energii do odbiorcy.

Do przychodów netto ze sprzedaży produktów, usług, towarów i materiałów zalicza się w szczególności:

A. W Spółkach dystrybucyjnych:

- a. przychody z usług dystrybucji energii elektrycznej,
- b. przychody z usług tranzytowych,
- c. przychody z umów o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej,
- c. przychody ze sprzedaży innych usług świadczonych przez jednostkę,
- d. przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wielkość przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej oraz usług tranzytowych wynika ze sprzedaży udokumentowanej fakturami VAT, powiększonej o dokonane doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej oraz pomniejszonej o wartość doszacowania tej sprzedaży z poprzedniego okresu. Wartość doszacowania ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji należności z tytułu dostaw i usług.

Doszacowanie sprzedaży jest dokonywane nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

Do przychodów ze sprzedaży nie jest zaliczana wartość opłat pobranych w imieniu stron trzecich, dla których Spółka pełni rolę płatnika, tj. opłaty przejściowej, OZE, kogeneracyjnej i mocowej.

Przychody z umów o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej ujmowane są w momencie wykonania usługi przyłączenia w kwocie opłaty przyłączeniowej. Kwoty zaliczek otrzymanych od klientów na poczet wykonania usługi przyłączenia prezentowane są w pozycji pozostałych zobowiązań niefinansowych.

B. W Spółkach sprzedaży detalicznej i hurtowej:

- a. przychody ze sprzedaży energii elektrycznej zakupionej w celu odsprzedaży,
- b. przychody ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii,
- c. przychody ze sprzedaży zakupionego paliwa gazowego w celu odsprzedaży,
- d. przychody ze sprzedaży energii bilansującej,
- e. przychody ze sprzedaży usług dodatkowych oferowanych klientom w ramach umów sprzedaży energii elektrycznej oraz paliwa gazowego,
- f. przychody ze sprzedaży węgla, biomasy i sorbentów zakupionych w celu dalszej odsprzedaży,
- g. przychody ze sprzedaży usług przetargowych,
- h. przychody ze sprzedaży pozostałych usług, towarów i materiałów.

Wielkość przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej, paliwa gazowego oraz usługi dystrybucyjnej wynika ze sprzedaży udokumentowanej fakturami VAT, powiększonej o dokonane doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży, a pomniejszonej o wartość doszacowania sprzedaży z poprzedniego okresu.

Dokonując doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej oraz paliwa gazowego jednostka doszacowuje również podatek akcyzowy dotyczący doszacowanych przychodów.

Doszacowanie sprzedaży jest dokonywane nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

Do przychodów ze sprzedaży nie zalicza się wynagrodzenia z tytułu sprzedaży usługi dystrybucji z umów kompleksowych sprzedaży energii elektrycznej lub paliwa gazowego oraz usług dystrybucji, dla których Spółka pełni rolę pośrednika.

Przychody ze sprzedaży energii bilansującej dotyczą energii dostarczonej na Rynek Bilansujący, stanowiącej nadwyżkę prognozowanej ilości energii odebranej z KSE w stosunku do energii rzeczywistej. Za moment sprzedaży energii bilansującej uważa się moment dostawy tej energii na RB, wynikający z raportów handlowych ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w KSE. Przychody te wynikają zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań. Jeżeli nie jest możliwe ujęcie faktury sprzedaży za ostatnią dekadę miesiąca w danym okresie sprawozdawczym dokonywane jest doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej dostarczonej na Rynek Bilansujący w kolejnych dobach tej dekady.

Przychody z usług dodatkowych oferowanych klientom w ramach umów sprzedaży energii elektrycznej lub paliwa gazowego, dla których Spółka obrotu działa jako pośrednik, z uwzględnieniem zasady istotności ujmuje się w kwocie wynagrodzenia netto, które jednostka zachowuje po zapłaceniu innemu podmiotowi wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi dostarczane przez ten podmiot.

C. W Spółkach energetyki konwencjonalnej:

- a. przychody ze sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej,
- b. przychody ze sprzedaży usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej,
- c. przychody ze sprzedaży węgla i produktów towarzyszących,
- d. przychody ze sprzedaży usług systemowych,
- e. przychody ze sprzedaży wytworzonego ciepła oraz usług przesyłania i dystrybucji ciepła,
- f. przychody ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii,
- g. rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT,
- h. przychody z rynku mocy,
- i. przychody ze sprzedaży towarów i materiałów,
- j. przychody ze sprzedaży pozostałych usług,
- k. przychody ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂.

Wielkość przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usługi dystrybucyjnej wynika ze sprzedaży udokumentowanej fakturami VAT, powiększonej o dokonane doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży, a pomniejszonej o wartość doszacowania sprzedaży z poprzedniego okresu. Przychody z ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej wykazuje się po pomniejszeniu o wartość opłat pobranych w imieniu stron trzecich, dla których Spółka pełni rolę płatnika, tj. opłaty przejściowej, OZE, kogeneracyjnej i mocowej.

Przychody ze sprzedaży energii niezbilansowania (poprzednio energii bilansującej) dotyczą energii dostarczonej na Rynek Bilansujący („RB”), stanowiącej nadwyżkę rzeczywistej energii dostarczonej do KSE w stosunku do energii zgłoszonej w Programach Pracy. Przychody z Rynku Bilansującego dodatkowo generuje energia bilansująca definiowana jako dostarczona w ramach wymuszeń i redukcji produkcji przez Operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego. W ramach Rynku Bilansującego za moment sprzedaży energii bilansującej i energii niezbilansowania uważa się moment dostawy tej energii na RB, wynikający z raportów handlowych opublikowanych przez OSP (operator sieci przesyłowej). Jeżeli nie jest możliwe ujęcie faktury sprzedaży energii na Rynek Bilansujący, za ostatnią dekadę miesiąca w danym okresie sprawozdawczym dokonywane jest oszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej lub energii niezbilansowania dostarczonej na Rynek Bilansujący w kolejnych dobach tej dekady lub na bazie danych historycznych. Oszacowana wartość przychodów z ostatniej dekady wyksięgowana jest w kolejnym miesiącu w miejsce faktury za energię z rynku bilansującego za ten okres. Dodatkowymi przychodami są przychody z tytułu rozliczeń Mocy Bilansujących („MB”). Są one rozliczane analogicznie jak RB tj. w ujęciu dekadowym, gdzie ostatnia dekada najpierw księgowana jest w formie danych szacunkowych, a następnie, gdy raport handlowy zostanie opublikowany przez OSP, w kolejnym miesiącu zaksięgowana jest wartość fakturowa. Pozostałymi przychodami są Rezerwa Operacyjna (rozliczana analogicznie jak RB i MB) oraz usługa ARNE, która rozliczana jest raz na miesiąc.

Przychody ze sprzedaży ciepła wyceniane są w oparciu o aktualną taryfę, ilość zafakturowanej mocy, ciepła, nośnika, wielkość przekroczenia oraz opłaty stałe za moc zamówioną, przesył stały i przesył zmienny. Faktury za sprzedaż ciepła wystawia się w oparciu o odczyty kroczące z układów pomiarowo-rozliczeniowych. Za okres nie objęty odczytem (od daty ostatniego odczytu do końca miesiąca) wykonywane jest doszacowanie, tak aby uzyskać miesięczną sprzedaż od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca.

Przychody z umów o przyłączenie do sieci ciepłowniczej ujmowane są w momencie wykonania usługi przyłączenia w kwocie należnej opłaty przyłączeniowej.

Przychody ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii są ujmowane w momencie wyprodukowania energii elektrycznej odnawialnej w źródle kogeneracyjnym. Przychody te wyceniane są w oparciu o ceny rynkowe praw majątkowych z ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpiła faktyczna dostawa energii do KSE wykazanej w danym świadectwie. Wartość ujmowanego przychodu uwzględnia wyłącznie taką ilość energii odnawialnej, co do której w danym okresie zostały spełnione warunki uznania jej za energię wytworzoną w odnawialnym źródle energii zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W momencie sprzedaży praw majątkowych do klienta jednostka ujmuje w rachunku zysków i strat nadwyżkę/niedobór ceny sprzedaży praw majątkowych nad ich Wartością bilansową w pozycji przychodów ze sprzedaży.

Jeżeli Jednostka zawarła z klientem wiążący kontrakt sprzedaży praw majątkowych, w którym zobowiązała się do dostawy klientowi wszystkich (lub określonej ilości) praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii wytworzonej w danym okresie w określonym źródle odnawialnym, a klient zobowiązał się do ich odbioru i zapłaty za nie, przychody ze sprzedaży tych praw ujmuje się w momencie wytworzenia energii odnawialnej w ilości określonej w świadectwie pochodzenia (ale nie wyższej od ilości wynikającej z kontraktu) według ceny transakcyjnej określonej w kontrakcie, o ile nie jest wyższa od ceny rynkowej.

D. W Spółkach energetyki odnawialnej:

- a. przychody z wytwarzania energii elektrycznej,

- b. przychody ze świadczenia usług regulacyjnych,
- c. przychody ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii,
- d. przychody ze sprzedaży usług świadczonych przez jednostkę,
- e. przychody ze sprzedaży energii bilansującej,
- f. przychody z rynku mocy,
- g. przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów,
- h. przychody z czynszu i najmu.

Wielkość przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej wynika ze sprzedaży udokumentowanej fakturami VAT, powiększonej o dokonane doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży, a pomniejszonej o wartość doszacowania sprzedaży z poprzedniego okresu.

Przychody ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii są ujmowane w momencie wyprodukowania energii elektrycznej odnawialnej. Przychody te wyceniane są w oparciu o ceny rynkowe praw majątkowych z ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpiła faktyczna dostawa energii do KSE wykazanej w danym świadectwie. Wartość ujmowanego przychodu uwzględnia wyłącznie taką ilość energii odnawialnej, co do której w danym okresie zostały spełnione warunki uznania jej za energię wytworzoną w odnawialnym źródle energii zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W momencie sprzedaży praw majątkowych do klienta Jednostka ujmuje w rachunku zysków i strat nadwyżkę/niedobór ceny sprzedaży praw majątkowych nad ich Wartością bilansową w pozycji przychodów ze sprzedaży.

Jeżeli Jednostka zawarła z klientem wiążący kontrakt sprzedaży praw majątkowych, w którym zobowiązała się do dostawy klientowi wszystkich (lub określonej ilości) praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii wytworzonej w danym okresie w określonym źródle odnawialnym, a klient zobowiązał się do ich odbioru i zapłaty za nie, przychody ze sprzedaży tych praw ujmuje się w momencie wytworzenia energii odnawialnej w ilości określonej w świadectwie pochodzenia (ale nie wyższej od ilości wynikającej z kontraktu) według ceny transakcyjnej określonej w kontrakcie, o ile nie jest wyższa od ceny rynkowej.

Przychody ze sprzedaży energii bilansującej dotyczą energii dostarczonej na Rynek Bilansujący, stanowiącej nadwyżkę rzeczywistej energii dostarczonej do KSE w stosunku do energii deklarowanej. Za moment sprzedaży energii bilansującej uważa się moment dostawy tej energii na RB, wynikający z raportów handlowych ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w KSE. Przychody te wynikają zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań. Jeżeli nie jest możliwe ujęcie faktury sprzedaży za ostatnią dekadę miesiąca w danym okresie sprawozdawczym dokonywane jest doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej dostarczonej na Rynek Bilansujący w kolejnych dobach tej dekady.

E. W Spółkach segmentu ciepłownictwo:

- a. przychody ze sprzedaży wytworzonej i zakupionej energii elektrycznej,
- b. przychody ze sprzedaży usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej,
- c. przychody ze sprzedaży usług systemowych, m.in. usług dyspozycyjność jednostek wytwórczych (GWS) oraz usług Automatycznej Regulacji Napięcia Elektrowni (ARNE),
- d. przychody ze sprzedaży wytworzonego i zakupionego ciepła oraz usług przesyłania i dystrybucji ciepła,
- e. przychody ze sprzedaży otrzymanych i zakupionych praw majątkowych, gwarancji pochodzenia wynikających ze świadectw pochodzenia energii,
- f. rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT,
- g. przychody ze wsparcia dla kogeneracji,
- h. przychody z rynku mocy,
- i. przychody ze sprzedaży towarów i materiałów,
- j. przychody ze sprzedaży pozostałych usług, w tym m.in.: przychody z odbioru odpadów komunalnych,
- k. przychody z czynszu i najmu,
- l. przychody ze sprzedaży zakupionych i otrzymanych uprawnień do emisji CO₂.

Wielkość przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usługi dystrybucyjnej wynika ze sprzedaży udokumentowanej fakturami VAT, powiększonej o dokonane doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży, a pomniejszonej (lub powiększonej) o wartość doszacowania sprzedaży z poprzedniego okresu. Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej wykazuje się po pomniejszeniu o wartość opłat pobranych w imieniu stron trzecich, dla których Spółka segmentu pełni rolę płatnika, tj. opłaty przejściowej, OZE, kogeneracyjnej i mocowej.

Przychody ze sprzedaży energii niezbilansowania (poprzednio energii bilansującej) dotyczą energii dostarczonej na Rynek Bilansujący i w ramach Grupy Bilansującej, stanowiącej nadwyżkę rzeczywistej energii dostarczonej do KSE w stosunku do energii deklarowanej. Przychody z Rynku Bilansującego dodatkowo generuje energia bilansująca definiowana jako dostarczona w ramach wymuszeń i redukcji produkcji przez Operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego. W ramach Rynku Bilansującego za moment sprzedaży energii

bilansującej i energii niezbilansowania uważa się moment dostawy tej energii na RB, wynikający z raportów handlowych ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w KSE. W ramach Grupy Bilansującej za moment sprzedaży energii niezbilansowania uważa się moment dostawy tej energii, wynikający z Raportu Dekadowego Odchyłań PGE Polsk Grupa Energetyczna S.A. Przychody te wynikają z zafakturowanej ilości i ceny w okresach dekadowych, a także z doszacowań. Jeżeli nie jest możliwe ujęcie faktury sprzedaży za ostatnią dekadę miesiąca w danym okresie sprawozdawczym dokonywane jest doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej lub energii niezbilansowania dostarczonej na Rynek Bilansujący w kolejnych dobach tej dekady. Doszacowana wartość przychodów z ostatniej dekady wyksięgowana jest w kolejnym miesiącu w miejsce faktury za energię z rynku bilansującego za ten okres.

Przychody ze sprzedaży ciepła wyceniane są w oparciu o obowiązującą taryfę, ilość zafakturowanej mocy, ciepła, nośnika, wielkość przekroczenia oraz opłaty stałe za moc zamówioną, przesył stały i przesył zmienny. Faktury za sprzedaż ciepła wystawia się w oparciu o odczyty kroczące z układów pomiarowo-rozliczeniowych. Za okres nie objęty odczytem (od daty ostatniego odczytu do końca miesiąca) wykonywane jest doszacowanie, tak aby uzyskać miesięczną sprzedaż od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca.

Przychody z umów o przyłączenie do sieci ciepłowniczej ujmowane są w momencie wykonania usługi przyłączenia, udokumentowanego protokołem odbioru prac, w kwocie należnej opłaty przyłączeniowej.

Przychody ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii są ujmowane w momencie wyprodukowania energii elektrycznej odnawialnej. Przychody te wyceniane są w oparciu o ceny rynkowe praw majątkowych z ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpiła faktyczna dostawa energii do KSE wykazanej w danym świadectwie. Wartość ujmowanego przychodu uwzględnia wyłącznie taką ilość energii odnawialnej, co do której w danym okresie zostały spełnione warunki uznania jej za energię wytworzoną w odnawialnym źródle energii zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W momencie sprzedaży praw majątkowych do klienta Jednostka ujmuje w rachunku zysków i strat nadwyżkę/niedobór ceny sprzedaży praw majątkowych nad ich wartością bilansową w pozycji przychodów ze sprzedaży.

Jeżeli Jednostka zawarła z klientem wiążący kontrakt sprzedaży praw majątkowych, w którym zobowiązała się do dostawy klientowi praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii wytworzonej w danym okresie w określonym źródle odnawialnym, a klient zobowiązał się do ich odbioru i zapłaty za nie, przychody ze sprzedaży tych praw ujmuje się w momencie wytworzenia energii odnawialnej w ilości określonej w świadectwie pochodzenia (ale nie wyższej od ilości wynikającej z kontraktu) według ceny transakcyjnej określonej w kontrakcie, o ile nie jest wyższa od ceny rynkowej.

F. W Spółkach segmentu energetyki kolejowej:

- a. przychody z dystrybucji energii elektrycznej oraz opłat związanych z tą działalnością dystrybucyjną,
- b. przychody z umów o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej,
- c. przychody ze sprzedaży energii elektrycznej,
- d. przychody ze sprzedaży praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii oraz świadectw efektywności energetycznej,
- e. przychody z tytułu niezakończonych usług budowlanych (kontrakty długoterminowe),
- f. przychody ze sprzedaży innych usług świadczonych przez Spółkę (usługi utrzymaniowe, usługi opracowania dokumentacji projektowej, badania linii zasilającej),
- g. przychody ze sprzedaży towarów i materiałów (w tym paliwa),
- h. przychody z najmu.

Wielkość przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej oraz sprzedaży energii elektrycznej wynika ze sprzedaży udokumentowanej fakturami VAT, powiększonej o dokonane doszacowanie niezafakturowanej w danym okresie sprzedaży oraz pomniejszonej o wartość doszacowania tej sprzedaży z poprzedniego okresu. Spółka ujmuje przychody ze sprzedaży energii elektrycznej pomniejszone o wartość podatku akcyzowego. Wartość doszacowania ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji należności z tytułu dostaw i usług.

Dokonując doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej należy doszacować również podatek akcyzowy (zarówno po stronie przychodów jak i kosztów).

Doszacowanie sprzedaży jest dokonywane nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

Spółka ujmuje przychody ze sprzedaży usług dystrybucji w wysokości pomniejszonej o wartość opłat pobranych w imieniu stron trzecich, dla których Spółka pełni rolę płatnika, tj. opłaty przejściowej, OZE, kogeneracyjnej i mocowej.

Przychody ze sprzedaży energii zakupionej przez jednostki na Rynku Bilansującym prezentowane są jako przychody ze sprzedaży towarów.

Przychody z tytułu świadczonych usług budowlanych ujmowane są w czasie, z wykorzystaniem metody opartej na nakładach - metody kosztowej.

Przychody z wykonania niezakończonej usługi w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia sprawozdawczego - po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych - ustala się proporcjonalnie do stopnia jej realizacji, jeżeli stopień ten można ustalić w sposób wiarygodny. Stopień zaawansowania realizacji usługi Spółka ustala w oparciu o stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do całkowitych szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

W przypadku umów, gdzie cenę ustalono w postaci ryczałtu, dodatkowo musi być spełniony warunek, że aktualne całkowite przychody z umowy (cena zryczałtowana) są znane, na dzień sprawozdawczy istnieje możliwość wiarygodnego pomiaru zarówno kosztów, jakie trzeba jeszcze ponieść aby wykonać umowę, jak i stopnia zaawansowania wykonania prac.

W przypadku kontraktów wyrażonych w walucie obcej do wyznaczenia przychodów z niezakończonego kontraktu przyjmuje się kurs waluty przyjęty w aktualnym planie ekonomicznym projektu.

Korekty przychodów ze sprzedaży są zaliczane do okresu, którego dotyczą do momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego do publikacji.

Jeżeli za wykonaną usługę podlegającą rozliczeniu jako kontrakt długoterminowy wystawiono częściową fakturę a jej wartość netto jest wyższa od wyliczonej kwoty przychodu powyższą metodą, nadwyżkę taką przeksięgować należy z konta sprzedaży na konto zobowiązań z tytułu umów.

Nadwyżkę kosztów poniesionych nad kosztami szacowanymi z niezakończonych umów budowlanych (narastająco) jednostka ujmuje w pozycji aktywów z tytułu umów.

Nadwyżkę przychodów szacowanych nad należnościami zafakturowanymi (narastająco) jednostka ujmuje w pozycji aktywów z tytułu umów.

Nadwyżkę kosztów szacowanych z niezakończonych umów budowlanych nad kosztami poniesionymi (narastająco) jednostka ujmuje w pozycji zobowiązań z tytułu umów.

Nadwyżkę należności zafakturowanych nad przychodami szacowanymi (narastająco) jednostka ujmuje w pozycji zobowiązań z tytułu umów.

W przypadku umów o usługi budowlane gdzie Spółka działa jako lider w konsorcjum, każdorazowo ocenie podlega, czy Spółka występuje w charakterze zleceniodawcy czy pośrednika.

Przychody z tytułu dostawy produktów/usług takich jak opłaty przyłączeniowe, usługi elektroenergetyczne (np. badanie sprzętu dielektrycznego), usługi utrzymaniowe (przebiegi okresowe, przejazdy inspekcyjne, naprawy bieżące, usługi specjalistyczne) Spółka ujmuje w określonym momencie. Transfer kontroli następuje, gdy na bazie zawartej umowy produkty/towary zostają udostępnione/dostarczone klientowi lub zakończono realizację danej usługi.

Spółka świadczy usługi (np. usługi serwisu systemów IT, serwis awaryjny) w sposób ciągły i przenosi kontrolę w czasie, spełniając zobowiązania do świadczenia usług.

Spółka ujmuje przychody z tytułu świadczonych usług w oparciu o miesięczne stałe płatności (niezależne od zużycia).

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

6.2.20.4 Przychody ze sprzedaży usług.

Jednostka łączy dwie lub więcej umów, które zostały zawarte jednocześnie lub niemal jednocześnie z tym samym klientem (lub podmiotami powiązanymi z klientem), i ujmuje je jako jedną umowę, jeżeli spełnione jest co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- a. umowy są negocjowane jako pakiet i dotyczą tego samego celu handlowego,
- b. kwota wynagrodzenia należnego w ramach jednej umowy zależy od ceny lub wykonania innej umowy; lub
- c. dobra lub usługi przyręczone w umowach (lub niektóre dobra lub usługi przyręczone w każdej z umów) stanowią zgodnie z warunkami przedstawionymi w pkt. 6.2.20.1 pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Zmiana umowy (modyfikacja) jest uwzględniona w przychodach z umowy, jeżeli zmiana ta została zatwierdzona. Jeżeli strony umowy nie zatwierdziły zmiany umowy, Jednostka w dalszym ciągu stosuje wymogi przedstawione w pkt. 6.2.20.1, 6.2.20.2 oraz w pkt. 6.2.20.3 do istniejącej umowy do czasu zatwierdzenia zmiany umowy. Zatwierdzone modyfikacje, w przypadku których zmiana ceny nie została jeszcze uzgodniona, są księgowane zgodnie z wytycznymi dla wynagrodzenia zmiennego.

W momencie zawarcia umowy Jednostka dokonuje oceny dóbr lub usług przyręczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta zgodnie z zasadami przedstawionymi w pkt. 6.2.20.1.

Jeżeli poszczególne elementy umowy są silnie powiązane i wzajemnie zależne lub istotna usługa integrująca te elementy jest wykonana, w takim przypadku, uważa się, że umowa o usługę zawiera tylko jeden obowiązek świadczenia, stanowiący jednostkę rozliczeniową dla przychodu z tej umowy. Jeżeli Jednostka nie jest w stanie wykazać zależności pomiędzy elementami umowy, wówczas rozpoznaje przychody odrębnie dla poszczególnych obowiązków świadczenia zidentyfikowanych w umowie.

Jednostka ujemuje przychody z umowy o usługę w miarę upływu czasu, jeżeli spełniony jest jeden z warunków przedstawionych w pkt. 6.2.20.1. Jeśli żadne z kryteriów rozpoznawania w czasie nie jest spełnione, wówczas jednostka rozpoznaje przychody, kiedy dobra i usługi zostaną przekazane klientowi, co może nie nastąpić wcześniej niż zakończenie realizacji umowy.

Jednostka ujemuje przychody z tytułu spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu tylko wtedy, gdy może dokonać racjonalnego pomiaru stopnia całkowitego spełnienia tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Jednostka nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru stopnia całkowitego spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, jeśli nie posiada wiarygodnych informacji, które są niezbędne do zastosowania odpowiedniej metody pomiaru.

W pewnych okolicznościach (na przykład na wczesnych etapach realizacji umowy) Jednostka może nie być w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia, ale oczekuje, że odzyska koszty poniesione podczas spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia. W takich okolicznościach Jednostka ujemuje przychody wyłącznie do wysokości kosztów poniesionych do momentu, w którym można dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia. Jednostka szacuje zmienne wynagrodzenie z umowy (na przykład premie, upusty cenowe, kary i roszczenia) na podstawie wartości oczekiwanej lub wartości najbardziej prawdopodobnej, i zalicza je do ceny transakcyjnej wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości tego wynagrodzenia zmiennego.

Ustalając cenę transakcyjną, Jednostka koryguje przyrzeczoną kwotę wynagrodzenia o zmianę wartości pieniądza w czasie, jeśli rozkład w czasie płatności uzgodniony przez strony umowy daje klientowi lub jednostce istotnie korzyści z tytułu finansowania przekazania dóbr lub usług klientowi. W takich okolicznościach uznaje się, że umowa zawiera istotny element finansowania. Istotny element finansowania może występować bez względu na to, czy przyrzeczenie finansowania jest wyraźnie określone w umowie czy też wynika z warunków płatności uzgodnionych przez strony umowy.

Jednostka przedstawia skutki finansowania (przychody lub koszty z tytułu odsetek) oddzielnie od przychodów ze sprzedaży w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Jednostka ujemuje przychody lub koszty z tytułu odsetek tylko w takim zakresie, w jakim wcześniej ujęła składnik aktywów z tytułu umowy (lub należność) lub zobowiązanie z tytułu umowy wynikające z umowy z klientem.

Z praktycznego punktu widzenia Jednostka nie musi korygować przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

6.2.20.5 Przychody z leasingu operacyjnego.

Jednostka ujemuje przychody z umowy jako przychody z leasingu operacyjnego, jeżeli na jej mocy następuje przekazanie prawa do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów do leasingobiorcy, ale nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów ze względu na określone warunki umowy, np. okres leasingu nie stanowi większej części ekonomicznego okresu użytkowania bazowego składnika aktywów. Przychody ze służebności ustanowionych na rzecz innych podmiotów z reguły nie stanowią przychodów z leasingu operacyjnego, chyba że ww. warunki zostały spełnione. Leasingodawca w ramach leasingu operacyjnego ujemuje opłaty leasingowe jako przychód metodą liniową albo w inny systematyczny sposób jeżeli zastosowanie innej metody lepiej odzwierciedla zmniejszenie się korzyści czerpanych z wykorzystywania bazowego składnika aktywów.

6.2.20.6 Przychody z tytułu rekompensat KDT.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) Spółki GK PGE otrzymują rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczek kwartalnych. Po upływie każdego roku dokonywana jest korekta roczna, zaś po całym okresie, na który zawarta została umowa KDT, korekta końcowa.

Spółki jako przychód okresu ujmują otrzymane w formie zaliczek środki pieniężne, skorygowane odpowiednio o korektę roczną oraz odpowiednią część planowanej korekty końcowej. Alokacja korekty końcowej do danego okresu sprawozdawczego dokonywana jest w cenach stałych, w oparciu o planowany rozkład przychodów ze

sprzedaży energii elektrycznej i usług systemowych w okresie korygowania, z uwzględnieniem korekty końcowej. Do dyskonta przyjęta została średnioterminowa stopa wolna od ryzyka.

6.2.20.7 Przychody z tytułu uczestnictwa w aukcyjnym systemie wsparcia energii ze źródeł odnawialnych.

Jednostki uczestniczące w aukcyjnym systemie wsparcia energii ze źródeł odnawialnych ujmują rozliczenia z tego tytułu, tj. powstania ujemnego lub dodatniego salda z tytułu różnicy pomiędzy rynkową ceną energii i ceną aukcyjną, odpowiednio zgodnie z MSR 20 *Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej*.

Korzyść z tytułu gwarantowanej ceny sprzedaży w ramach rozliczenia systemu wsparcia, traktowana jest jako pomoc rządowa a różnica pomiędzy ceną aukcyjną a rynkową ceną energii (tzw. ujemne saldo) ujmowana jest jako dotacja do przychodów bieżącego okresu. Z uwagi na krótki okres rozliczenia należności przez operatora rozliczeń, dotacja ujmowana jest w wartości nominalnej powstałego rozrachunku za dany okres.

Przychody z tytułu rozliczenia systemu wsparcia prezentuje się jako korektę (zwiększenie) przychodów ze sprzedaży. W przypadku kiedy cena rynkowa przekracza cenę aukcyjną zachodzi konieczność naliczenia dodatniego salda za dany okres, które podlega zwrotowi operatorowi rozliczeń w przypadku braku możliwości jego rozliczenia z przyszłym ujemnym saldem. Jednostka ujmuje zobowiązanie do zwrotu z tytułu dodatniego salda w wartości godziwej powstałego rozrachunku za dany okres. Ze względu na długoterminowy charakter rozliczeń dodatniego salda z operatorem rozliczeń energii odnawialnej, zobowiązanie ujmowane jest w wartości bieżącej przepływów gotówkowych.

Opłaty należne operatorowi rozliczeń energii odnawialnej z tytułu dodatniego salda prezentuje się jako korektę (zmniejszenie) przychodów ze sprzedaży.

Na dzień sprawozdawczy jednostka dokonuje wyceny skumulowanego salda z operatorem rozliczeń na podstawie aktualnej stopy rentowności obligacji skarbowych.

Efekt odwracania dyskonta obciąża koszty finansowe.

6.2.20.8 Przychody ze świadczenia usług ze stałą opłatą.

W przypadku gdy umowy odpowiadają definicji umowy ubezpieczenia, ale ich głównym celem jest świadczenie usług za stałą opłatą Spółka stosuje MSSF 15 zamiast MSSF 17 w odniesieniu do takich zawartych przez nią umów, gdy spełnione są następujące warunki:

- a. Spółka nie odzwierciedla oceny ryzyka związanego z danym klientem przy ustalaniu ceny umowy z tym klientem;
- b. umowa zawiera rekompensatę wobec klienta poprzez świadczenie usług, a nie dokonywanie płatności pieniężnych na jego rzecz;
- c. przenoszone w umowie ryzyko ubezpieczeniowe wynika przede wszystkim z korzystania przez klienta z usług, a nie z niepewności co do kosztu tych usług.

6.2.21 Koszty działalności operacyjnej.

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- a. koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- b. wartość sprzedanej energii elektrycznej, towarów i materiałów według cen nabycia,
- c. zmiany wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych związanych z węglem wycenianym do wartości godziwej, a także zmiany wyceny zapasów węgla wycenianego w wartości godziwej (zgodnie zasadami opisanymi w pkt. 6.2.10).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny rzeczowych aktywów trwałych oraz zapasów opisanych w pkt. 6.2.2.3 oraz pkt. 6.2.8.2 odpowiednio.

Koszty poniesione przed zawarciem umowy związane z realizacją jej przedmiotu, zaliczane są do pozostałych aktywów i ujmowane jako czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, jeżeli pokrycie w przyszłości tych kosztów przychodami uzyskanymi od zamawiającego jest prawdopodobne.

Jednostka może ująć dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez jednostkę, wynosi jeden rok lub krócej.

Koszty pozyskania umów z klientem (w tym koszty przetargu) ponoszone przez jednostkę, bez względu na to czy umowa z klientem została zawarta, nie podlegają aktywowaniu. Tego typu koszty wykazywane są jako koszty sprzedaży i dystrybucji.

Jeżeli przychody są ustalane w oparciu o metody pomiaru stopnia spełnienia zobowiązania niezakończonej usługi, to koszty wpływające na wynik finansowy jednostek ustala się w takiej części całkowitych kosztów umowy, jaka odpowiada stopniowi zaawansowania usługi, po odliczeniu kosztów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych, po uwzględnieniu straty na kontrakcie, jeżeli taka wystąpiła. Poprawność przyjętych metod ustalania stopnia zaawansowania usługi, a także przewidywanych całkowitych kosztów i przychodów z wykonania usługi, podlega weryfikacji nie później niż na każdy Dzień sprawozdawczy. Spowodowane weryfikacją korekty wpływają na wyniki finansowe jednostek tego okresu sprawozdawczego, w którym przeprowadzono weryfikację.

Do kosztów podstawowej działalności operacyjnej zalicza się w szczególności:

A. W Spółkach dystrybucyjnych:

- a. koszty wytworzenia sprzedanych produktów, w tym koszty zakupionej usługi przesyłowej, koszty własne dystrybucji, koszty usług tranzytowych, różnicę bilansową,
- b. koszty sprzedaży (w szczególności są to koszty funkcjonowania umów kompleksowych w zakresie obsługi odbiorców końcowych, koszty obsługi odbiorców wynikające z umów TPA, koszty odczytów urządzeń pomiarowych),
- c. koszty ogólnego zarządu,
- d. wartość sprzedanych towarów i materiałów (wg cen nabycia).

Koszty usługi przesyłowej, wynikają z kosztów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w danym okresie kosztów usługi przesyłowej oraz pomniejszonych o wartość doszacowania tych kosztów z poprzedniego okresu. Wartość doszacowania ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

Doszacowanie kosztów jest dokonywane nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

Koszty różnicy bilansowej, wynikają z kosztów udokumentowanych fakturami VAT, pomniejszonych o wartość wynikającą z doszacowania sprzedaży usług dystrybucyjnych w danym okresie oraz powiększonych o wartość wynikającą z doszacowania sprzedaży usług dystrybucyjnych z poprzedniego okresu. Korekta kosztów różnicy bilansowej ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji należności z tytułu dostaw i usług lub w pozycji zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

Do kosztów działalności podstawowej zalicza się koszty związane z likwidacją majątku działalności podstawowej, z wyjątkiem likwidacji związanej ze sprzedażą. Do kosztów nie jest zaliczana wartość przekazanych opłat, pobranych w imieniu stron trzecich, dla których Spółka pełni rolę płatnika, tj. opłaty przejściowej, OZE, kogeneracyjnej i mocowej.

B. W Spółkach sprzedaży detalicznej i hurtowej:

- a. wartość sprzedanych towarów i materiałów, w tym:
 - wartość sprzedanej energii elektrycznej zakupionej w celu odsprzedaży (w cenie nabycia),
 - wartość sprzedanego paliwa gazowego zakupionego w celu odsprzedaży (w cenie nabycia),
 - wartość sprzedanych pozostałych towarów i materiałów (w cenie nabycia),
 - wartość odsprzedanych świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii elektrycznej w cenie zakupu,
 - zmiany wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych związanych z węglem wycenianym do wartości godziwej, a także zmiany wyceny zapasów węgla wycenianego do wartości godziwej (zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.10).
- b. koszt wytworzenia sprzedanych produktów,
- c. koszty sprzedaży, w tym w szczególności:
 - opłata koncesyjna,
 - opłaty giełdowe,
 - opłaty rozliczeniowe,
 - podatek akcyzowy,
 - koszty związane z działalnością biur obsługi klienta tzw. BOK-ów,
 - koszty prowizji agencyjnych z tytułu pozyskania umów sprzedaży energii elektrycznej oraz paliwa gazowego,
 - koszty reklamy bezpośredniej (promocja marketingowa),
 - koszty umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii elektrycznej i świadectw efektywności energetycznej (w tym rezerwy i poniesione opłaty zastępcze).
- d. koszty ogólnego zarządu.

Koszty z tytułu zakupu usługi dystrybucyjnej prezentowane są w kwocie netto po potrąceniu odpowiednio przychodów z tytułu sprzedaży usługi dystrybucji energii i usług dystrybucyjnych oraz przesyłowych gazu.

Dokonując doszacowania przychodu ze sprzedaży energii elektrycznej należy dokonać współmiernego doszacowania rezerwy na prawa majątkowe pochodzenia energii.

Doszacowanie kosztów jest dokonywane nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

Wielkość kosztów z tytułu zakupu energii bilansującej wynika z zakupów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w danym okresie zakupów energii bilansującej oraz pomniejszonej o wartość doszacowania tych zakupów z poprzedniego okresu. Doszacowanie zakupu energii bilansującej za niezafakturowane dekady dokonywane jest na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej odebranej z Rynku Bilansującego w kolejnych dobach tej dekady.

Koszty prowizji agencyjnych wypłacanych pośrednikom za pozyskanie lub utrzymanie klienta ujmowanie są jako składnik pozostałych aktywów oraz amortyzowane są w sposób systematyczny, odzwierciedlający transfer dóbr lub usług do klienta przez okres trwania pozyskanej umowy z klientem lub dłuższy, jeżeli jest to uzasadnione. Jednostka może skorzystać praktycznego rozwiązania polegającego na ustaleniu okresu amortyzacji rozpoznanego składnika aktywów z tytułu prowizji na podstawie średniego okresu, w którym realizuje transfer dóbr lub usług do klientów z danego portfela umów o podobnych cechach.

C. W Spółkach energetyki konwencjonalnej:

- a. koszty wytworzenia sprzedanych produktów, w tym koszt własny sprzedaży węgla i produktów towarzyszących, koszt własny wytworzenia energii elektrycznej i ciepła oraz usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej i ciepła, koszt sprzedanych praw majątkowych pochodzenia energii,
- b. wartość sprzedanych towarów i materiałów, w tym wartość energii zakupionej do odsprzedaży, wartość praw majątkowych nabytych w celu odsprzedaży (w cenie nabycia), uprawnień do emisji CO₂,
- c. koszty sprzedaży,
- d. koszty ogólnego zarządu.

Wielkość kosztów z tytułu zakupu energii bilansującej wynika z zakupów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w danym okresie zakupów energii bilansującej oraz pomniejszonej o wartość doszacowania tych zakupów z poprzedniego okresu. Doszacowanie zakupu energii bilansującej za niezafakturowane dekady dokonywane jest na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej odebranej z Rynku Bilansującego w kolejnych dobach tej dekady.

D. W Spółkach energetyki odnawialnej:

- a. koszt wytworzenia sprzedanych produktów, w tym: zakup energii na pompowanie,
- b. wartość sprzedanych towarów i materiałów, w tym:
 - wartość sprzedanych świadectw pochodzenia energii zakupionych w celu odsprzedaży,
 - wartość sprzedanych pozostałych towarów i materiałów,
- c. koszty sprzedaży, w tym w szczególności koszty reklamy bezpośredniej (promocja marketingowa),
- d. koszty ogólnego zarządu.

Koszty z tytułu zakupu usług wynikają z zakupów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w bieżącym okresie zakupów tej usługi, a pomniejszone o wartość doszacowania zakupów z okresu poprzedniego.

Wielkość kosztów z tytułu zakupu energii bilansującej wynika z zakupów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w danym okresie zakupów energii bilansującej oraz pomniejszonej o wartość doszacowania tych zakupów z poprzedniego okresu. Doszacowanie zakupu energii bilansującej za niezafakturowane dekady dokonywane jest na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej odebranej z Rynku Bilansującego w kolejnych dobach tej dekady.

E. W Spółkach segmentu ciepłownictwo:

- a. koszty wytworzenia sprzedanych produktów, koszt własny wytworzenia energii elektrycznej i ciepła oraz usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej i ciepła, koszt sprzedanych praw majątkowych pochodzenia energii,
- b. wartość sprzedanych towarów i materiałów, w tym wartość energii elektrycznej i ciepłej zakupionej do odsprzedaży, wartość praw majątkowych nabytych w celu odsprzedaży (w cenie nabycia), uprawnień do emisji CO₂, wartości wynikających z obciążenia notami w ramach rozliczeń rynku mocy,
- c. koszty sprzedaży,
- d. koszty ogólnego zarządu.

Wielkość kosztów z tytułu zakupu energii bilansującej wynika z zakupów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w danym okresie zakupów energii bilansującej oraz pomniejszonej (lub powiększonej) o wartość doszacowania tych zakupów z poprzedniego okresu. Doszacowanie zakupu energii bilansującej za niezafakturowane dekady dokonywane jest na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej odebranej z Rynku Bilansującego w kolejnych dobach tej dekady.

F. W Spółkach segmentu energetyki kolejowej

- a. koszty wytworzenia sprzedanych produktów, w tym koszty zakupionej usługi przesyłowej, koszty własne dystrybucji, koszty usług tranzytowych, różnicę bilansową, wycenę kontraktów budowlanych,

- b. koszty sprzedaży, w tym w szczególności są to koszty funkcjonowania umów kompleksowych w zakresie obsługi odbiorców końcowych, koszty obsługi odbiorców wynikające z umów TPA, koszty odczytów urządzeń pomiarowych, opłata koncesyjna, opłaty giełdowe, opłaty rozliczeniowe, koszty związane z działalnością biur obsługi klienta tzw. BOK-ów, koszty prowizji agencyjnych z tytułu pozyskania umów sprzedaży energii elektrycznej oraz paliwa gazowego, koszty reklamy bezpośredniej (promocja marketingowa),
- c. koszty ogólnego zarządu,
- d. wartość sprzedanych towarów i materiałów w tym: wartość sprzedanej energii elektrycznej zakupionej w celu odsprzedaży (w cenie nabycia), wartość sprzedanych pozostałych towarów i materiałów (w cenie nabycia),
- e. wartość odsprzedanych świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii elektrycznej w cenie zakupu.

Koszty usługi przesyłowej, wynikają z kosztów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w danym okresie kosztów usługi przesyłowej oraz pomniejszonych o wartość doszacowania tych kosztów z poprzedniego okresu. Wartość doszacowania ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

Doszacowanie kosztów jest dokonywane nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

Koszty różnicy bilansowej, wynikają z kosztów udokumentowanych fakturami VAT, pomniejszonych o wartość wynikającą z doszacowania sprzedaży usług dystrybucyjnych w danym okresie oraz powiększonych o wartość wynikającą z doszacowania sprzedaży usług dystrybucyjnych z poprzedniego okresu. Korekta kosztów różnicy bilansowej ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji należności z tytułu dostaw i usług lub w pozycji zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

Do kosztów działalności podstawowej zalicza się koszty związane z likwidacją majątku działalności podstawowej, z wyjątkiem likwidacji związanej ze sprzedażą. Do kosztów nie jest zaliczana wartość przekazanych opłat, pobranych w imieniu stron trzecich, dla których Spółka pełni rolę płatnika, tj. opłaty przejściowej, OZE, kogeneracyjnej i mocowej.

Dokonując doszacowania przychodu ze sprzedaży energii elektrycznej należy dokonać współmiernego doszacowania rezerwy na prawa majątkowe pochodzenia energii.

Doszacowanie kosztów jest dokonywane nie rzadziej niż na koniec każdego kwartału.

Wielkość kosztów z tytułu zakupu energii bilansującej wynika z zakupów udokumentowanych fakturami VAT, powiększonych o dokonane doszacowanie niezafakturowanych w danym okresie zakupów energii bilansującej oraz pomniejszonej o wartość doszacowania tych zakupów z poprzedniego okresu. Doszacowanie zakupu energii bilansującej za niezafakturowane dekady dokonywane jest na podstawie dobowych rozliczeń energii bilansującej odebranej z Rynku Bilansującego w kolejnych dobach tej dekady.

Koszty prowizji agencyjnych wypłacanych pośrednikom za pozyskanie lub utrzymanie klienta ujmowanie są jako składnik pozostałych aktywów oraz amortyzowane są w sposób systematyczny, odzwierciedlający transfer dóbr lub usług do klienta przez okres trwania pozyskanej umowy z klientem lub dłuższy, jeżeli jest to uzasadnione. Jednostka może skorzystać praktycznego rozwiązania polegającego na ustaleniu okresu amortyzacji rozpoznanego składnika aktywów z tytułu prowizji na podstawie średniego okresu, w którym realizuje transfer dóbr lub usług do klientów z danego portfela umów o podobnych cechach.

6.2.22 Pozostałe przychody i koszty operacyjne.

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- a. ze zbyciem oraz likwidacją rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych z wyjątkiem pozycji zaliczanych do kosztów amortyzacji zgodnie z zapisami pkt. 6.2.2.5 i pkt. 6.2.3.5 (wartość netto likwidowanych składników majątku dotyczącego działalności podstawowej),
- b. z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi, odnoszonymi w ciężar kosztów operacyjnych bądź utworzonych w korespondencji z rzeczowymi aktywami trwałymi,
- c. z utworzeniem oraz rozwiązaniem odpisów aktualizujących wartość należności,
- d. z utworzeniem oraz rozwiązaniem odpisów aktualizujących wartość RAT, WN, PDU (dotyczy składników nie związanych z działalnością podstawową), aktywów przeznaczonych do sprzedaży i nieruchomości inwestycyjnych,
- e. z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- f. z otrzymanymi oraz należnymi, a także zapłaconymi odszkodowaniami, karami i grzywnami, z zastrzeżeniem regulacji MSSF 15,
- g. z kosztami usunięcia skutków szkód, z wyjątkiem kosztów usuwania szkód związanych z działalnością podstawową w Spółkach dystrybucyjnych,

- h. z opłatami za nielegalny pobór energii elektrycznej i czynnościami z nimi związanymi,
- i. z kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego,
- j. z nadwyżkami i niezawinionymi niedoborami inwentaryzacyjnymi,
- k. z niepodlegającymi zwrotowi kaucjami i wadium,
- l. z likwidacją materiałów i odzyskami z likwidacji materiałów,
- m. z wydatkami na pozyskiwanie dotacji.
- n. z kosztami spisania należności nieściągalnych i przedawnionych,
- o. z kosztami i przychodami refakturowanymi,
- p. z kosztami i przychodami związanymi z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży,
- q. ze spisaniem zaniechanych środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych nie oddanych do użytkowania oraz kosztów początkowych leasingu nierozliczonych, gdy pozycje te nie są związane z działalnością podstawową,
- r. z zakończeniem umów leasingowych lub likwidacją składników majątkowych przekazanych do użytkowania, a zaliczanych do pozycji prawo do użytkowania,
- s. ze zbyciem prawa do użytkowania.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne ujmowane są w sprawozdaniu zgodnie z zasadą ostrożności i współmierności.

Przychody i koszty z tytułu sprzedaży składników rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz aktywów przeznaczonych do zbycia podlegają kompensowaniu. Koszty i przychody z tytułu refaktur podlegają kompensowaniu, jeśli prezentacja taka odzwierciedla istotę transakcji, to znaczy w sytuacji, gdy Jednostka jest pośrednikiem a nie zleceńdawcą, bądź w sytuacji gdy przychody refakturowane są uboczne w stosunku do działalności podstawowej.

6.2.23 Przychody i koszty finansowe.

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- a. zbycia aktywów finansowych oraz udziałów w jednostkach objętych i nieobjętych konsolidacją,
- b. aktualizacji wartości instrumentów finansowych, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.6.3 oraz instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu, których skutki przeszacowania odnoszone są w wartość sprzedanych towarów i materiałów, zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 6.2.10 niniejszej Polityki,
- c. przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- d. odsetek,
- e. zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt zwijania dyskonta),
- f. różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i pasywów na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej rzeczowego aktywa trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych w walucie obcej zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz różnic kursowych uwzględnionych w koszcie wytworzenia produktów lub w cenie nabycia towarów (zgodnie z pkt. 6.2.27.2),
- g. zysków i strat z tytułu modyfikacji umów leasingowych,
- h. zysków z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania leasingowego z tytułu zmiany w opłatach leasingowych, jeżeli Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania została zmniejszona do zera i ma miejsce dalsze zmniejszenie wyceny tego zobowiązania,
- i. pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Jednostki kompensują przychody i koszty z tytułu różnic kursowych, w ramach tej samej kategorii instrumentów finansowych. Zyski i straty tego typu prezentuje się jednak osobno, jeżeli są istotne.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do Wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Leasingodawca w ramach leasingu finansowego ujmuje dochody finansowe w okresie leasingu:

- a. w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu z dokonanej inwestycji leasingowej netto,
- b. w systematyczny i racjonalny sposób.

Opłaty leasingowe dotyczące danego okresu zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę niezrealizowanych dochodów finansowych.

W sprawozdaniu z całkowitych dochodów Spółka jako leasingobiorca przedstawia koszt odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu jako element kosztów finansowych.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania. Zaliczki na poczet dywidend ujmowane są w momencie wpływu środków pieniężnych do jednostki.

Pozostałe przychody i koszty finansowe ujmowane są w sprawozdaniu zgodnie z zasadą ostrożności i współmierności.

6.2.24 Podatek dochodowy bieżący i podatek odroczony.

Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez Jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz zmianę stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczony.

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, Jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

6.2.24.1 Wartość podatkowa.

Wartość podatkowa aktywów jest to kwota wpływająca na pomniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przypadku uzyskania z nich korzyści ekonomicznych, które napłyną do Jednostki, gdy zrealizuje ona Wartość bilansową danego składnika aktywów. Jeżeli ww. korzyści ekonomiczne spowodują pomniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego o pełną Wartość bilansową tego składnika aktywów, wówczas wartość podatkowa takiego składnika aktywów będzie równa jego Wartości bilansowej.

Wartością podatkową zobowiązania jest jego Wartość bilansowa, pomniejszona, o wszystkie kwoty, które będą w przyszłych okresach stanowiły koszt uzyskania przychodu związanego z tym zobowiązaniem. W przypadku przychodów przyszłych okresów, wartością podatkową takiego składnika jest jego Wartość bilansowa pomniejszona o kwotę przychodów, które nie będą podlegały opodatkowaniu w przyszłych okresach.

Odroczony podatek dochodowy określa się, stosując metodę bilansową w odniesieniu do różnic przejściowych, zaistniałych na Dzień sprawozdawczy pomiędzy wartościami podatkowymi aktywów i zobowiązań, a ich wartościami bilansowymi, stosowanymi dla celów sprawozdawczości finansowej.

6.2.24.2 Ujmowanie rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków, gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy albo składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- dodatnich różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których możliwe jest kontrolowanie terminu odwracania się różnic przejściowych i prawdopodobne jest, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości.

Jeśli Wartość bilansowa danego składnika aktywów przekracza jego wartość podatkową, to różnica ta stanowi dodatnią różnicę przejściową, a obowiązek zapłaty w przyszłych okresach związanego z nią podatku dochodowego znajduje wyraz w rezerwie z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Przykłady dodatnich różnic przejściowych skutkujących utworzeniem rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

- przychody z tytułu odsetek zaliczane do wyniku finansowego proporcjonalnie do upływu czasu lub z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, podatkowo włączane do dochodu do opodatkowania na zasadzie kasowej,
- przyspieszona amortyzacja podatkowa,
- przeszacowanie aktywów (do wartości godziwej lub skorygowanej ceny nabycia), ale nie dokonano równoważnej korekty dla celów podatkowych,
- niezrealizowane podatkowo dodatnie różnice kursowe.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego należy utworzyć w odniesieniu do dodatnich różnic przejściowych wiążących się z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych, jak również w odniesieniu do udziałów we wspólnych przedsięwzięciach. Dodatnie różnice przejściowe dotyczą z reguły:

- zmiany kursów wymiany walut, jeśli jednostka dominująca i jej jednostki zależne mają różne waluty funkcjonalne oraz
- podwyższenia Wartości bilansowej inwestycji w spółce stowarzyszonej w wyniku rozpoznania udziału w jej zyskach lub innego rodzaju przyroście aktywów netto.

6.2.24.3 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, za wyjątkiem:

- a. przypadków, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową), oraz
- b. ujemnych różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których aktywa z tytułu odroczonego podatku ujemne się tylko w takim zakresie, w jakim prawdopodobne jest, że różnice przejściowe ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości oraz dostępny będzie dochód do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

Przykłady ujemnych różnic przejściowych skutkujących utworzeniem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

- a. koszty z tytułu odsetek zaliczane do wyniku finansowego proporcjonalnie do upływu czasu lub z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, podatkowo włączane do podstawy opodatkowania na zasadzie kasowej,
- b. różnica między amortyzacją bilansową a podatkową,
- c. rezerwy oraz szacunki z tytułu świadczeń dla pracowników, w tym niewypłacone wynagrodzenia, rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne, premie, odprawy,
- d. pozostałe rezerwy, jeżeli dotyczą kosztów, które podatkowo stanowią będą koszty uzyskania przychodu w momencie poniesienia,
- e. przeszacowanie aktywów z tytułu utraty wartości, ale nie dokonano równoważnej korekty dla celów podatkowych,
- f. niezrealizowane podatkowo ujemne różnice kursowe,
- g. straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania,
- h. zobowiązania z tytułu leasingu,
- i. możliwe odliczenie nadwyżki podatku minimalnego od podatku dochodowego.

W przypadku niewystąpienia dochodu do opodatkowania uznaje się za prawdopodobne zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych i ujemne się aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, jeżeli istnieją wystarczające dodatnie różnice przejściowe dotyczące podatku płaconego, które według przewidywań odwrócą się:

- a. w tym samym okresie, w którym przewiduje się odwrócenie ujemnych różnic przejściowych lub,
- b. w okresach, w których strata podatkowa wynikająca ze składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego może zostać rozliczona z okresami przyszłymi.

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, służący przeniesieniu nierozliczonej straty podatkowej, ujemne się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania, od którego można odpisać nierozliczone straty podatkowe.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy Dzień sprawozdawczy. Spółka obniża Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy Dzień sprawozdawczy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

6.2.24.4 Wycena.

Zobowiązania (należności) z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot wymagających zapłaty na rzecz władz podatkowych (podlegających zwrotowi od władz podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych (i przepisów podatkowych), które obowiązywały na Dzień sprawozdawczy.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na Dzień sprawozdawczy.

Aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie dyskontuje się.

Wartość bilansową składnika aktywów oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy Dzień sprawozdawczy. Jednostka obniża Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Takie obniżki koryguje się w górę, w zakresie w jakim uzyskanie wystarczającego dochodu do opodatkowania staje się prawdopodobne.

6.2.24.5 Ujmowanie podatku bieżącego i odroczonego.

Bieżący i odroczony podatek ujmuje się w rachunku zysków i strat danego okresu, za wyjątkiem przypadku, gdy podatek:

- a. dotyczy transakcji czy zdarzeń, które ujmowane są bezpośrednio w kapitale własnym – wówczas podatek bieżący i odroczony również ujmowane są w odpowiednim składniku kapitału własnego lub,
- b. wynika z połączenia jednostek gospodarczych – wówczas podatek odroczony wpływa na wartość firmy lub nadwyżkę udziału w wartości godziwej aktywów netto nad kosztem przejęcia.

6.2.24.6 Prezentacja.

Jednostka kompensuje należności z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku, jeżeli jednostka:

- a. posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat ujmowania kwot oraz
- b. ma zamiar zapłacić podatek w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować należność i rozliczyć zobowiązanie.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym należność z tytułu bieżącego podatku jednej z Jednostek wchodzących w skład Grupy jest kompensowana z zobowiązaniem z tytułu bieżącego podatku innej Jednostki należącej do Grupy, jeżeli dane Jednostki tworzą podatkową grupę kapitałową.

Jednostka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego gdy:

- a. posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat oraz
- b. aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tę samą władzę podatkową na tego samego podatnika.

6.2.25 Inwentaryzacja.

6.2.25.1 Inwentaryzacja jest przeprowadzana zgodnie z wymaganiami ustawy o rachunkowości. Szczegółowe zasady oraz częstotliwość przeprowadzania inwentaryzacji określa wewnętrzna instrukcja w sprawie okresowej inwentaryzacji aktywów i pasywów.

6.2.26 Płatności w formie akcji.

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do Spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do Jednostki.

Jednostka ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeśli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, Jednostka ujmuje je jako koszt.

Jednostka wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Jednostka nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Jednostki rozpoznają koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Wysokość kosztu ocenia się na podstawie wartości godziwej i dokonuje się wyceny na dzień przyznania instrumentów. Z uwagi na fakt, że wartości godziwej świadczeń pracowników nie da się zwykle bezpośrednio ocenić, należy wyliczyć wartość godziwą przyznanych instrumentów kapitałowych. Jeśli wynagrodzenie w akcjach jest obwarowane warunkami rynkowymi, w szacunku wartości godziwej przyznanych praw na dzień ich przyznania należy uwzględnić prawdopodobieństwo wystąpienia warunków rynkowych. Warunki dotyczące osiągniętych wyników i świadczonych usług nie oparte na warunkach rynkowych nie są uwzględniane w wartości godziwej ustalonej na dzień przyznania opcji. Początkowy koszt ocenia się na podstawie przewidywanej liczby akcji, do których beneficjenci ostatecznie nabędą prawa uwzględniając prawdopodobieństwo wystąpienia warunków innych niż rynkowe. Następnie koryguje się go w okresie nabywania praw do akcji, jeżeli faktyczne wyniki są inne od przewidywanych.

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych stanowią zobowiązania Jednostki, a nie kapitał własny. Do czasu, gdy zobowiązanie zostanie uregulowane, jednostka na każdy Dzień sprawozdawczy, jak i na

dzień rozliczenia, wycenia zobowiązanie do wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w rachunku zysków i strat.

6.2.27 Pozycje wyrażone w walutach obcych.

6.2.27.1 Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji.

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych Jednostek GK PGE wycenia się w walucie głównego środowiska gospodarczego, w którym dana Jednostka prowadzi działalność tj. w walucie funkcjonalnej. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych (PLN). Pozycje Spółek GK PGE, dla których walutą funkcjonalną stanowi inna waluta niż złote są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany, na walutę prezentacji grupy kapitałowej.

6.2.27.2 Transakcje i salda.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień transakcji.

Nie rzadziej niż na każdy Dzień sprawozdawczy:

- wyrażone w walucie obcej pozycje pieniężne przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku z którego korzysta Jednostka) oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Jeżeli aktywa i pasywa są wyrażone w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie ustala kursu, to kurs tych walut określa się w relacji do wskazanej przez Jednostkę waluty odniesienia, której kurs jest ustalany przez Narodowy Bank Polski.

Zyski i straty z tytułu różnic kursowych powstałe w wyniku rozliczenia transakcji w walucie obcej oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat, o ile nie odracza się ich w kapitale własnym, gdy kwalifikują się do uznania za efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych i zabezpieczenie inwestycji netto w Jednostce działającej za granicą. W uzasadnionych przypadkach różnice kursowe ujmowane są w koszcie wytworzenia produktów lub w cenie nabycia towarów.

Różnice kursowe będące częścią kosztów finansowania zewnętrznego kwalifikujących się do skapitalizowania, są ujmowane w wartości odpowiednich aktywów, z zastrzeżeniem zapisów zawartych w pkt. 6.2.2.3 niniejszego opracowania.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny.

6.2.28 Wartość godziwa.

6.2.28.1 Definicje.

Wartość godziwa jest ceną, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. Jeżeli istnieje główny rynek dla danego składnika aktywów lub zobowiązania, ustalona wartość godziwa odpowiada cenie na takim rynku (niezależnie od tego, czy jest to cena bezpośrednio obserwowalna, czy oszacowana przy zastosowaniu innej techniki wyceny), nawet jeżeli na dzień wyceny cena na innym rynku jest potencjalnie korzystniejsza.

Wycena w wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do osiągnięcia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego sprzedaż innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

6.2.28.2 Hierarchia wartości godziwej.

Hierarchia wartości godziwej klasyfikuje na trzech poziomach dane wejściowe dla technik wyceny stosowanych do ustalania wartości godziwej:

- Poziom 1 – dane wejściowe są cenami notowanymi (nieskorygowanymi) na aktywnych rynkach za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których jednostka ma dostęp w dniu wyceny. Cena notowana na aktywnym rynku zapewnia najbardziej wiarygodny dowód wartości godziwej i jest stosowana bez korekty przy ustaleniu wartości godziwej, jeżeli tylko jest dostępna.
- Poziom 2 – dane wejściowe to dane inne niż ceny notowane uwzględnione na poziomie 1, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio. Dane wejściowe obejmują:

- ceny podobnych aktywów lub zobowiązań notowane na rynkach aktywnych,
 - ceny identycznych lub podobnych aktywów lub zobowiązań notowane na rynkach, które nie są aktywne,
 - dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu do danego składnika aktywów lub zobowiązania,
 - dane wejściowe potwierdzone przez rynek.
- c. Poziom 3 – nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania. Nieobserwowalne dane wejściowe są używane do ustalenia wartości godziwej w zakresie, w jakim odpowiednie obserwowalne dane wejściowe są niedostępne. Nieobserwowalne dane wejściowe odzwierciedlają założenia, które przyjęliby uczestnicy rynku na potrzeby kalkulacji ceny składnika aktywów lub zobowiązania, w tym założenia dotyczące ryzyka.

W niektórych przypadkach dane wejściowe stosowane do ustalenia wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązania mogą zostać sklasyfikowane na różnych poziomach hierarchii wartości godziwej. W takich przypadkach pomiar wartości godziwej zostaje sklasyfikowany w całości na tym samym poziomie hierarchii wartości godziwej co dane wejściowe z najniższego poziomu, które są znaczące dla całej wyceny.

6.2.29 Aktywa i zobowiązania warunkowe.

6.2.29.1 Zobowiązanie warunkowe jest:

- a. możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki gospodarczej lub,
- b. obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu, ponieważ:
 - nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub,
 - kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Obowiązek, któremu podlegają Jednostki GK może być prawny (wynikający z umowy lub przepisów prawa) lub też zwyczajowo oczekiwany, który wynika z działalności jednostki gospodarczej, gdy:

- a. poprzez ustalony sposób postępowania w przeszłości, opublikowanie zasad postępowania lub wystarczająco konkretne, aktualne oświadczenie, Jednostka przekazała stronom trzecim, iż przyjmie na siebie określoną powinność oraz
- b. w wyniku powyższego Jednostka wzbudziła u tych stron trzecich uzasadnione oczekiwanie, że powinność tę wypełni.

Zobowiązań warunkowych nie ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Informację o zobowiązaniu warunkowym Spółka ujawnia, chyba że możliwość nastąpienia wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest znikoma, wtedy ujawnienia nie dokonuje się.

6.2.29.2 Warunkowy składnik aktywów jest możliwym składnikiem aktywów, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych oraz którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Jednostki.

6.2.29.3 Spółka nie ujmuje aktywów warunkowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny. Jeśli zaistnienie wpływu korzyści ekonomicznych stało się praktycznie pewne, odnośny składnik aktywów przestaje być warunkowym składnikiem aktywów, a staje się składnikiem aktywów, zatem stosowne staje się jego ujęcie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

6.2.29.4 Jednostka podaje na Dzień sprawozdawczy w odniesieniu do każdego rodzaju zobowiązań warunkowych krótki opis charakteru zobowiązań warunkowych oraz jeśli jest to ze względów praktycznych wykonalne, ujawnia:

- a. wartość szacunkową ich skutków finansowych, wycenianych zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw,
- b. przesłanki świadczące o istnieniu niepewności co do kwot lub terminu wystąpienia wpływu środków oraz
- c. możliwości uzyskania zwrotów.

Jeżeli wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny, Jednostka podaje na Dzień sprawozdawczy krótki opis charakteru aktywów warunkowych oraz jeśli jest to wykonalne w praktyce, szacuje skutki finansowe, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

6.2.30 Specyficzne transakcje pod wspólną kontrolą.

6.2.30.1 Nieodpłatne przekazanie aktywów od jednostki zależnej do jednostki dominującej wyższego szczebla.

W przypadku nieodpłatnego przekazania aktywów od jednostki zależnej do jednostki dominującej wyższego szczebla (na przykład w formie darowizny lub dywidendy rzeczowej), Grupa wybiera ujęcie transakcji w wartości księgowej rozpoznanej w księgach jednostki przekazującej. W jednostce przekazującej wyksięgowanie wartości

darowizny ujmowane jest jako zmniejszenie zysków zatrzymanych. W jednostce otrzymującej zaksięgowanie wartości darowizny ujmowane jest w pozycji dywidend w przychodach finansowych.

6.2.30.2 Nieodpłatne przekazanie aktywów od jednostki dominującej wyższego szczebla do jednostki zależnej.

W przypadku nieodpłatnego przekazania aktywów od jednostki dominującej wyższego szczebla do jednostki zależnej (na przykład w formie darowizny lub darowizny rzeczowej), Grupa wybiera ujęcie transakcji w wartości księgowej rozpoznanej w księgach jednostki przekazującej. W jednostce przekazującej wyksięgowanie wartości darowizny ujmowane jest jako zwiększenie udziału w jednostce zależnej. W jednostce otrzymującej zaksięgowanie wartości darowizny ujmowane jest w pozycji zysków zatrzymanych.

6.2.30.3 Odpłatne przekazanie udziałów i akcji pomiędzy jednostkami powiązanymi w innej formie niż w zamian za akcje (udziały)

W przypadku odpłatnego przekazania aktywów pomiędzy jednostkami powiązanymi (w tym pomiędzy jednostką kontrolującą a jednostką zależną) Grupa wybiera ujęcie w wartości godziwej.

6.2.30.4 Wniesienie akcji (udziałów) do jednostki zależnej w formie aportu w zamian za nowe akcje (udziały)

W przypadku wniesienia udziałów i akcji do jednostki zależnej w formie aportu Grupa wybiera następujące zasady:

- a. jednostka wnosząca aport ujmuje wartość nowo objętych akcji (udziałów) w wartości księgowej akcji (udziałów) będących przedmiotem aportu,
- b. jednostka otrzymująca aport ujmuje wniesione akcje (udziały) w wartości transakcyjnej, tj. w wartości określonej w dokumentach będących podstawą określenia wysokości emitowanych akcji (udziałów).

Ewentualne różnice są eliminowane na poziomie skonsolidowanego sprawozdania Grupy.

6.2.30.5 Połączenie jednostek, podział jednostki.

Połączenie jednostki dominującej z jednostką zależną (lub przedsiębiorstwem), a także jednostek zależnych (lub przedsiębiorstw) w Grupie, z których żadna nie jest podmiotem dominującym w stosunku do drugiej jednostki, jest ujmowane przy zastosowaniu wartości ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej w stosunku do jednostki przejmowanej. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest przeszacowanie pozycji bilansowych do wartości godziwych.

W przypadku podziału jednostki zależnej przez wydzielenie przedsiębiorstwa do nowo założonej jednostki zależnej w ramach Grupy Kapitałowej, aktywa i zobowiązania wydzielonego przedsiębiorstwa ujmuje się w księgach nowej jednostki według ich wartości księgowej ze sprawozdania finansowego jednostki zależnej (dzielonej). Wartość brutto oraz umorzenie aktywów trwałych w nowej jednostce jest kontynuowane z ksiąg rachunkowych jednostki dzielonej. W księgach rachunkowych jednostki zależnej (dzielonej) zbyte aktywa netto obciążają jej kapitał własny.

Rozliczenie połączenia jednostek powiązanych polega na dodaniu pozycji sprawozdawczych łączących się jednostek i dokonaniu odpowiednich eliminacji. Aktywa i zobowiązania łączących się spółek są doprowadzane do jednolitych zasad wyceny. Dane porównawcze połączonego podmiotu podlegają odpowiedniemu przekształceniu w taki sposób, jakby połączenie nastąpiło na początku okresu porównywalnego, lub na dzień objęcia podmiotu zależnego kontrolą przez Grupę, zaleźnie, które z tych zdarzeń jest późniejsze.

W przypadku połączenia przedsiębiorstw dotyczących jednostek lub przedsiębiorstw pod wspólną kontrolą, jednostka przejmująca ujmuje różnicę pomiędzy przekazaniem wynagrodzeniem a wartością księgową przejętych aktywów i zobowiązań przedsiębiorstwa w kapitale własnym w pozycji zysków zatrzymanych.

6.2.30.6 Podział spółki w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

W sytuacji podziału spółki, w której dany podmiot posiada udziały (akcje) i objęcia udziałów (akcji) w innym podmiocie, w jednostkowym sprawozdaniu właściciela wartość udziałów w spółce dzielonej ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do wartości wydzielanych kapitałów przypadających na właściciela. Wartość ta jest następnie dodawana do wartości udziałów (akcji) w spółce przejmującej.

W przypadku podziału jednostki poprzez transfer przedsiębiorstwa do jednostki dominującej lub jednostki zależnej

- a. bez wynagrodzenia, wartość zbytych aktywów netto obciąża kapitał własny jednostki dzielonej,
- b. za wynagrodzeniem (w wysokości wartości godziwej przedsiębiorstwa), jednostka dzielona ujmuje wynik na jego zbyciu przedsiębiorstwa (tj. różnicy pomiędzy otrzymanym wynagrodzeniem a wartością zbytych aktywów netto przedsiębiorstwa) w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpowiednio w pozycji pozostałych przychodów lub kosztów operacyjnych.

6.2.30.7 Podatkowa Grupa Kapitałowa (PGK).

W sytuacji, gdy Spółka należąca do PGK poniesie stratę podatkową, a korzyść podatkowa z tego tytułu przypada Spółce ponoszącej stratę, w jednostkowym sprawozdaniu z całkowitych dochodów Spółki ponoszącej stratę otrzymana korzyść jest prezentowana w linii podatkowej.

6.3 ZMIANA POLITYKI RACHUNKOWOŚCI ORAZ KORYGOWANIE BŁĘDÓW

Spółka stosuje zasady (politykę) rachunkowości zgodne z wymogami MSSF, zapewniając, że jej sprawozdanie finansowe dawać będzie prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji Spółki.

6.3.1 Zmiana polityki rachunkowości.

6.3.1.1 W celu zapewnienia porównywalności sprawozdań finansowych Grupy w kolejnych okresach, jednostki stosują te same zasady rachunkowości z okresu na okres, chyba że zmiany zasad rachunkowości:

- a. wymagają postanowienia nowych lub zaktualizowanych standardów,
- b. spowodują, że zawarte w sprawozdaniu finansowym informacje o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy czy też przepływy pieniężne jednostki, będą bardziej przydatne i wiarygodne.

Jako zmiany zasad rachunkowości nie traktuje się:

- a. zastosowania zasad rachunkowości w odniesieniu do zdarzeń i transakcji, które różnią się w swej treści od poprzednio występujących,
- b. zastosowanie nowych zasad rachunkowości w odniesieniu do zdarzeń lub transakcji, które nie występowały wcześniej lub były nieistotne.

W przypadku, gdy nowy lub zaktualizowany standard nie określa sposobu wprowadzenia i ujęcia zmian w polityce rachunkowości, zmiany należy ująć retrospektywnie przekształcając odpowiednio dane porównawcze oraz przekształcając wynik z lat ubiegłych, chyba że jest to niewykonalne ze względów praktycznych.

Jeżeli Grupa dokonuje zmiany zasad rachunkowości dobrowolnie, zmianę tę ujmuje się w sprawozdaniu retrospektywnie.

6.3.1.2 Jeśli niewykonalne w praktyce jest ustalenie wpływu zmiany zasad (polityki) rachunkowości na informacje porównawcze jednego lub więcej prezentowanych poszczególnych okresów, stosuje się zmienione zasady rachunkowości do Wartości bilansowej aktywów i zobowiązań prezentowanych w najwcześniejszym z możliwych okresów sprawozdawczych (może to być bieżący okres sprawozdawczy) oraz dokonuje odpowiedniej korekty odpowiedniej pozycji kapitałów własnych.

Grupa ujawnia informacje w sprawozdaniu finansowym w zakresie zmian zasad rachunkowości zgodnie z MSR 8.

6.3.2 Korekty błędów poprzednich okresów.

6.3.2.1 Za błędy poprzednich okresów uważa się pominięcia lub nieprawidłowości w sprawozdaniach finansowych, które miały miejsce w poprzednim bądź też kilku wcześniejszych okresach. Są one wynikiem nieuwzględnienia lub błędnego uwzględnienia wiarygodnych informacji:

- a. które były dostępne w momencie zatwierdzania do publikacji sprawozdań finansowych sporządzonych za te okresy,
- b. co do których można by zasadnie oczekiwać, że zostaną otrzymane i uwzględnione w procesie przygotowywania i sporządzania tych sprawozdań finansowych.

Tego typu błędy mogą wynikać z pomyłek arytmetycznych, z niewłaściwego zastosowania zasad rachunkowości, niedopatrzeń, mylnej interpretacji zdarzeń.

6.3.2.2 Błędy mogą dotyczyć ujęcia, wyceny, prezentacji lub ujawnień informacji dotyczących poszczególnych elementów sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie finansowe uważa się za niezgodne z wymogami MSSF, jeśli zawiera istotne błędy bądź błędy nieistotne, które zostały celowo popełnione, aby zaprezentować konkretną sytuację finansową, wynik finansowy lub przepływy środków pieniężnych w sposób z góry zamierzony.

6.3.2.3 W przypadku gdy istotne błędy zostają wykryte po zatwierdzeniu sprawozdania do publikacji wówczas jednostka koryguje je retrospektywnie przez przekształcenie danych porównawczych w kolejnym okresie, chyba że jest to niewykonalne ze względów praktycznych.

Jeśli ustalenie kwoty korekty dotyczącej konkretnego jednego lub kilku okresów jest niewykonalne w praktyce, jednostka przekształca odpowiednio sprawozdanie z sytuacji finansowej najwcześniejszego z możliwych okresów sprawozdawczych, w przypadku którego retrospektywne przekształcenie jest wykonalne w praktyce (może to być bieżący okres sprawozdawczy).

6.3.2.4 Jednostka ujawnia w sprawozdaniu finansowym informacje o zakresie błędów poprzednich okresów zgodnie z MSR 8.

6.3.3 Zmiana wartości szacunkowych.

6.3.3.1 Zmiana wartości szacunkowych stanowi korektę Wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązań, bądź okresowego zużycia składnika aktywów, będącą wynikiem bieżącej oceny oraz oczekiwanych pożytków lub obowiązków związanych z tymi aktywami lub zobowiązaniami. Zmiany wartości szacunkowych są rezultatem nowych informacji bądź wydarzeń i nie stanowią korekty błędów.

Zastosowanie wartości szacunkowych odnosi się w szczególności do:

- a. wartości wątpliwych należności,
- b. wartości zapasów, które utraciły przydatność gospodarczą,
- c. wartości godziwej aktywów/ zobowiązań finansowych,
- d. ustalenia długości okresów użytkowania aktywów podlegających amortyzacji oraz oczekiwanego trybu zużywania korzyści ekonomicznych związanych z tymi aktywami,
- e. wartości rezerw,

f. zobowiązań z tytułu gwarancji.

W odniesieniu do aktywów podlegających amortyzacji zmiany wartości szacunkowych mogą nastąpić tylko w wyniku weryfikacji okresu użytkowania składników majątkowych lub weryfikacji oczekiwanego trybu uzyskiwania korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami (zmiana metody amortyzacji).

6.3.3.2 Skutki zmiany wartości szacunkowej uwzględnia się prospektywnie przez ujęcie w rachunku zysków i strat:

- a. okresu, w którym nastąpiła zmiana jeśli dotyczy ona tylko tego okresu,
- b. okresu, w którym nastąpiła zmiana i okresów przyszłych, jeśli zmiana ta dotyczy wszystkich tych okresów.

Ujęta zmiana wartości szacunkowych koryguje Wartości bilansowe odpowiednich aktywów, zobowiązań lub pozycji kapitału własnego, w okresie, w którym dokonano zmiany, w stopniu, w jakim zmiana ta ma wpływ na wartość tych aktywów, zobowiązań lub pozycji w kapitale własnym.

Jednostka ujawnia rodzaj i kwotę zmiany wartości szacunkowej, która wywołuje skutki w bieżącym okresie, lub która – według przewidywań – takie skutki wywoła w kolejnych okresach, za wyjątkiem tych, dla których niewykonalne w praktyce jest określenie tych skutków. Jeżeli liczbowe wyrażenie skutków zmiany wartości szacunkowych dotyczących przyszłych okresów jest niewykonalne w praktyce, fakt ten należy ujawnić w notach uzupełniających.

6.4 SPRAWOZDAWCZOŚĆ FINANSOWA

6.4.1 Prezentacja sprawozdań finansowych.

6.4.1.1 Sprawozdanie finansowe jest zgodne z MSSF, jeżeli spełnia wymagania wszystkich MSSF oraz MSR jak również obowiązujących interpretacji. Jednostka zamieszcza w sprawozdaniu finansowym notę o zgodności z regulacjami MSSF.

6.4.1.2 Jednostki sporządzają roczne sprawozdania finansowe w formie pełnej zgodnie z zapisami tego rozdziału oraz przyjętym wzorem sprawozdania finansowego.

Każdą istotną kategorię podobnych pozycji prezentuje się w sprawozdaniu finansowym oddzielnie. Pozycje, których charakter lub funkcja są odmienne, prezentuje się oddzielnie, chyba że są nieistotne. Wykorzystywanie różnych metod wyceny w stosunku do różnych klas aktywów sugeruje, że ich istota i funkcja różnią się i dlatego powinny być zaprezentowane w oddzielnych liniach. Dotyczy to głównie rzeczowych aktywów trwałych oraz inwestycji.

6.4.1.3 Jednostki prezentują pozycje przychodów i kosztów ujętych w danym okresie w pojedynczym sprawozdaniu z całkowitych dochodów, na który składają się:

- a. rachunek zysków i strat, oraz
- b. inne dochody.

Jednostki prezentują poniesione koszty w układzie kalkulacyjnym. Dodatkowe informacje na temat kosztów w układzie porównawczym, w tym kwotę amortyzacji i świadczeń pracowniczych, ujawnia się w notach uzupełniających.

6.4.1.4 Jednostka ujawnia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, w zestawieniu zmian w kapitale własnym lub informacji dodatkowej, kwotę dywidendy końcowej lub zaliczkowej przyznanej udziałowcom (akcjonariuszom) w trakcie okresu oraz kwotę dywidendy przypadającą na jedną akcję.

Sposób prezentacji i grupowania pozycji sprawozdań finansowych utrzymuje się w niezmienionej formie w kolejnych okresach, chyba że potrzeba zmiany sposobu prezentacji wynika ze standardu lub interpretacji lub ze znaczącej zmiany charakteru prowadzonej przez jednostkę działalności.

Ponadto, poszczególne składniki aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów nie mogą zostać skompensowane, chyba że wynika to z zapisów Standardów bądź Interpretacji. Pozycje nadzwyczajne wynikają z normalnego ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej i dlatego nie powinny być prezentowane jako oddzielny składnik rachunku zysków i strat. Istota lub funkcja transakcji lub zdarzenia, a nie jego częstotliwość powinny decydować o prezentacji w rachunku zysków i strat.

6.4.2 Skrócone sprawozdania finansowe.

6.4.2.1 Skrócone raporty śródroczne obejmują sprawozdania finansowe za następujące okresy:

- a. sprawozdanie z sytuacji finansowej na koniec bieżącego okresu śródrocznego oraz dane porównywalne na koniec poprzedniego Roku obrotowego oraz na koniec analogicznego okresu poprzedniego Roku obrotowego,
- b. sprawozdania z całkowitych dochodów za bieżący okres śródroczny i narastająco za bieżący Rok obrotowy, wraz z porównawczymi sprawozdaniami z całkowitych dochodów za porównywalne okresy śródroczne (bieżący i od końca roku do danego dnia) bezpośrednio poprzedzającego Roku obrotowego,
- c. sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym narastająco za bieżący Rok obrotowy do danego dnia, wraz z porównawczym sprawozdaniem za porównywalny okres od początku roku do danego dnia, bezpośrednio poprzedzającego go Roku obrotowego oraz
- d. sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane metodą pośrednią za bieżący Rok obrotowy do danego dnia wraz z porównawczym sprawozdaniem za porównywalny okres od początku roku do danego dnia, bezpośrednio poprzedzającego go Roku obrotowego.

6.4.2.2 Śródroczny raport finansowy ma na celu zaktualizowanie ostatniego pełnego rocznego sprawozdania finansowego, w związku z tym koncentruje się on na nowych działaniach, zdarzeniach i okolicznościach, a nie powiela informacji uprzednio podanych w sprawozdaniu rocznym.

6.4.2.3 Sporządzając śródroczne sprawozdania finansowe jednostka stosuje takie same zasady rachunkowości jak w przypadku rocznego sprawozdania finansowego, po uwzględnieniu zmian zasad polityki rachunkowości, które zostały wprowadzone po końcu ostatniego Roku obrotowego, które mają być wzięte pod uwagę przy sporządzaniu następnego rocznego sprawozdania finansowego.

6.4.3 Zasady ujmowania jednostek zależnych.

6.4.3.1 Skonsolidowane sprawozdanie finansowe GK PGE.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe PGE S.A. oraz sprawozdania finansowe lub skonsolidowane sprawozdania finansowe Spółek zależnych sporządzone każdorazowo na ten sam dzień. Sprawozdania finansowe lub skonsolidowane sprawozdania finansowe Spółek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie PGE S.A. przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości. W celu uzgodnienia jakichkolwiek rozbieżności w zasadach rachunkowości wprowadza się korekty konsolidacyjne.

Wszystkie salda rozrachunków, przychodów i kosztów powstałych pomiędzy Jednostkami Grupy, niezrealizowane zyski wewnątrzgrupowe są w całości eliminowane. Eliminacji podlegają również nie zrealizowane straty, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów.

6.4.3.2 Jednostki zależne.

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, nad którymi jednostka dominująca sprawuje kontrolę. Inwestor sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, w przypadku, gdy z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych, oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Co do zasady sprawowanie kontroli wiąże się z posiadaniem większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących jednostkę, w których dokonano inwestycji. Przy dokonywaniu oceny, czy Spółka kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie oraz wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

Przejęcie jednostek zależnych niespełniających definicji restrukturyzacji pod wspólną kontrolą rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych, wycenia się na dzień przejęcia według ich wartości godziwej, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów niekontrolujących.

Mając na uwadze, że zarówno standardy jak i Założenia Koncepcyjne RMSR nie zawierają wymogów bądź wskazówek dotyczących transakcji pod wspólną kontrolą Grupa wybrała politykę rachunkowości, w której takie transakcje są rozliczane metodą „łączenia udziałów”. Rozliczenie metodą łączenia udziałów polega na sumowaniu poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wyłączeniu podlega kapitał podstawowy jednostek, udiały które są wnoszone do Grupy, a odpowiednie pozycje kapitału własnego Grupy korygowane są o różnicę pomiędzy sumą aktywów i zobowiązań. Wyłączeniu podlegają również wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy lub straty, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Udział niekontrolujący w aktywach netto konsolidowanych jednostek zależnych ujmowany jest w ramach kapitału własnego w odrębnej pozycji.

6.4.3.3 Wspólne ustalenia umowne.

Wspólne działania stanowią wspólne działania umowne, w których strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem mają prawa do aktywów i obowiązki wynikające ze zobowiązań powiązane z ustaleniem. W związku z udziałami we wspólnym działaniu w sprawozdaniu finansowym ujmuje się:

- swoje aktywa, w tym aktywa posiadane wspólnie,
- swoje zobowiązania, w tym zobowiązania zaciągnięte wspólnie,
- przychody ze sprzedaży swojego udziału we wspólnym działaniu,
- swoją część przychodów ze sprzedaży w ramach wspólnego działania,
- swoje koszty, w tym udział we wspólnie poniesionych kosztach.

Wspólne przedsięwzięcia stanowią wspólne działania umowne, w których strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem mają prawa do aktywów netto ustalenia umownego. W związku z udziałem we wspólnym przedsięwzięciu w sprawozdaniu finansowym udział ten ujmuje się jako inwestycję i rozlicza przy zastosowaniu metody praw własności.

Przy ocenie czy wspólne ustalenie umowne stanowi wspólne działanie, czy wspólne przedsięwzięcie należy przeanalizować prawa i obowiązki wynikające z ustalenia umownego, przy uwzględnieniu struktury i formy prawnej ustalenia oraz inne fakty i okoliczności.

6.4.3.4 Jednostki stowarzyszone.

Definicja

Jednostka stowarzyszona to jednostka gospodarcza, w tym jednostka osobowa taka jak spółka cywilna, na którą inwestor wywiera znaczący wpływ i która nie jest jednostką zależną lub współkontrolowaną. MSR definiuje „znaczący wpływ” jako prawo do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji w zakresie polityki operacyjnej i finansowej jednostki, w którą dokonano inwestycji, nie polegające jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli nad tą jednostką.

Jeżeli Spółka posiada bezpośrednio lub pośrednio (np. poprzez jednostki zależne) 20 % lub więcej głosów w jednostce, w której dokonano inwestycji, to zakłada się, że Spółka wywiera znaczący wpływ na jednostkę gospodarczą chyba, że można wyraźnie wykazać, że tak nie jest. Natomiast jeśli Spółka posiada bezpośrednio lub pośrednio (np. poprzez jednostki zależne) mniej niż 20 % głosów w danej jednostce, to można założyć, że nie wywiera ona na tę jednostkę znaczącego wpływu chyba, że można wyraźnie taki wpływ wykazać. Posiadanie kontrolnego pakietu lub znaczącej części udziałów przez innego inwestora, nie wyklucza możliwości wywierania znaczącego wpływu przez daną Spółkę.

Na wywieranie znaczącego wpływu przez inwestora wskazują między innymi następujące czynniki:

- a. posiadanie reprezentacji w zarządzie lub innym równorzędnym organie zarządzającym jednostką, w której inwestor dokonał inwestycji,
- b. udział w tworzeniu polityki jednostki, w tym udział w podejmowaniu decyzji o wypłacie dywidendy lub innych wypłat z zysku,
- c. istotne transakcje pomiędzy inwestorem a jednostką, w którą dokonano inwestycji,
- d. wzajemna wymiana kadry kierowniczej,
- e. udostępnianie informacji technicznych o zasadniczym znaczeniu.

Przy ocenie, czy istnieje znaczący wpływ, należy wziąć pod uwagę również potencjalne prawa głosu, wynikające z papierów wartościowych posiadanych przez inwestora, które w przyszłości mogą być skonwertowane na udziały kapitałowe w jednostce stowarzyszonej.

Prezentacja udziałów w jednostkach stowarzyszonych - wyłączenia

Udziały w jednostkach stowarzyszonych powinny być wyceniane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zasada ta nie dotyczy następujących sytuacji:

- a. inwestycja została zaliczona do aktywów przeznaczonych do sprzedaży zgodnie z MSSF 5,
- b. podmiot dominujący, który posiada również jednostki stowarzyszone, nie ma obowiązku sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych zgodnie z punktem 4(a) MSSF 10, lub
- c. spełnione są wszystkie poniższe warunki:
 - inwestor jest jednostką zależną (w 100% lub częściowo) od innej jednostki i pozostali udziałowcy, również ci, którzy nie posiadają praw do głosowania, zostali poinformowani i nie zgłosili zastrzeżeń co do faktu, że inwestor nie będzie stosować metody praw własności,
 - instrumenty dłużne lub kapitałowe inwestora nie są przedmiotem publicznego obrotu,
 - inwestor nie złożył i nie jest w trakcie składania swoich sprawozdań finansowych do komisji papierów wartościowych lub innego regulatora w związku z wprowadzeniem instrumentów finansowych inwestora na giełdę,
 - którakolwiek jednostka nadrzędna wyższego szczebla sporządza sprawozdanie skonsolidowane dostępne publicznie zgodnie z MSSF i obejmuje nim jednostki stowarzyszone metodą praw własności.

Jeżeli inwestycja zaklasyfikowana uprzednio jako przeznaczona do sprzedaży przestała spełniać kryteria klasyfikacji, powinna zostać wyceniona metodą praw własności od momentu pozyskania inwestycji a sprawozdania finansowe za okresy od momentu pozyskania inwestycji powinny być odpowiednio skorygowane.

Wycena udziałów w jednostkach stowarzyszonych

Udziały w jednostkach stowarzyszonych (z uwzględnieniem wyłączeń) są wyceniane metodą praw własności. Przy wycenie metodą praw własności, inwestycja jest początkowo wyceniana w wysokości kosztu poniesionego, a następnie Wartość bilansowa jest powiększana lub pomniejszana o udział w wynikach spółki stowarzyszonej, osiągniętych po dacie nabycia. Udział inwestora w wynikach jednostki stowarzyszonej jest odnoszony do rachunku zysków i strat. Wypłaty z zysku jednostki stowarzyszonej pomniejszają Wartość bilansową inwestycji. W przypadku zmian wysokości kapitałów jednostki stowarzyszonej, innych niż wynikające z osiągnięcia przez tę jednostkę wyniku (np. zmiana kapitałów wynikająca z przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych), udział

inwestora w tych zmianach kapitałów odnoszony jest również w kapitał. Obliczając udział inwestora w zyskach jednostki stowarzyszonej nie uwzględnia się potencjalnych, a tylko istniejące prawa głosu.

Jednostka stowarzyszona jest wyceniana metodą praw własności od dnia, kiedy staje się jednostką stowarzyszoną. Na moment nabycia wszelkie różnice między ceną nabycia a udziałem inwestora w wartości godziwej netto aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki stowarzyszonej rozlicza się zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”. W związku z tym:

- a. wartość firmy związana z jednostką stowarzyszoną jest włączona w Wartość bilansową inwestycji. Jednakże ta wartość firmy nie może być amortyzowana i w związku z tym nie jest uwzględniana przy ustalaniu udziału inwestora w zyskach/stratach jednostki stowarzyszonej,
- b. wszelka nadwyżka udziału inwestora w wartości godziwej netto identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki stowarzyszonej nad ceną nabycia (zysk z okazjonalnego nabycia) jest wyłączana z Wartości bilansowej tej inwestycji i odnoszona w rachunek zysków i strat jako udział inwestora w zyskach/stratach jednostki stowarzyszonej za okres, w którym dokonano inwestycji.

Udział inwestora w zyskach/stratach związanych z transakcjami pomiędzy spółką stowarzyszoną a inwestorem jest eliminowany z wyniku spółki stowarzyszonej.

Rozpoznawanie udziału w stratach jednostki stowarzyszonej

W przypadku, gdy udział inwestora w stratach jednostki stowarzyszonej jest równy lub przewyższa Wartość bilansową inwestycji w jednostce stowarzyszonej, inwestor zaprzestaje rozpoznawania swojego udziału w dalszych stratach. Nadwyżka udziału w stratach ponad wartość udziału inwestora w kapitałach jednostki stowarzyszonej pomniejsza wartość pozostałych rodzajów niezabezpieczonych inwestycji długoterminowych Spółki w danej jednostce stowarzyszonej.

W przypadku, gdy tak pomniejszona wartość wszystkich inwestycji osiągnie zero, pozostały udział inwestora w stratach zostaje rozpoznany jako zobowiązanie, ale tylko w części, w której inwestor został zobligowany prawnie lub zobowiązał się do pokrycia strat. W przypadku, gdy jednostka w późniejszym czasie osiągnie zyski, inwestor rozpoznaje udział w zysku dopiero po zrównaniu się wartości udziału w zysku z wartością nie rozpoznanego wcześniej udziału w stratach.

Utrata wartości

Po zastosowaniu metody praw własności i rozpoznaniu udziału w stratach zgodnie z punktem 29 MSR 28 inwestor stosuje MSR 39 w celu określenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na utratę wartości netto udziałów inwestora w jednostce. Następnie przeprowadza się test na utratę wartości zgodnie z MSR 36. Ponieważ udział inwestora w wartości firmy nie jest oddzielnie rozpoznawany, nie należy stosować oddzielnego testu na utratę wartości firmy. Zamiast tego, w przypadku zaistnienia przesłanek wskazujących na utratę wartości po zastosowaniu MSR 39, test stosuje się do całej Wartości bilansowej inwestycji poprzez porównanie jej wartości odzyskiwalnej (będącej wyższą z dwóch: wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży) z Wartością bilansową. Wartość użytkowa zostaje określona poprzez oszacowanie udziału inwestora w oczekiwanej wartości przyszłych przepływów generowanych przez jednostkę, zdyskontowanych na moment dokonywania oszacowania lub jako oczekiwana wartość przyszłych przepływów inwestora z tytułu dywidend z inwestycji w jednostkę i z tytułu jej ewentualnego zbycia, zdyskontowane na moment dokonywania oszacowania.

6.4.3.5 Wartość firmy.

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych na dzień nabycia. Po początkowym ujęciu wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość firmy z tytułu przejęcia nie podlega amortyzacji. Wartość firmy poddawana jest weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości co najmniej corocznie (lub częściej – w przypadku gdy zaistniały zdarzenia bądź zaszły zmiany wskazujące na ewentualną utratę wartości jej Wartości bilansowej).

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż Wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej Wartości bilansowej. Wartość firmy sprzedana w takich okolicznościach jest wyceniana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

6.4.3.6 Nadwyżka wartości godziwej identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad ceną nabycia.

W przypadku, gdy nabyty w wyniku przejęcia udział w wartości godziwej identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jest wyższy niż cena nabycia to:

- a. dokonuje się ponownej weryfikacji identyfikacji oraz wyceny identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych oraz ceny nabycia,
- b. po czym rozpoznaje się w rachunku zysków i strat przychód okresu, w którym ta transakcja została zrealizowana w wysokości nadwyżki udziału w zrewidowanej wartości godziwej aktywów netto nad zrewidowaną ceną nabycia.

6.4.4 Zdarzenia następujące po Dniu sprawozdawczym.

6.4.4.1 Zdarzenia następujące po Dniu sprawozdawczym są to zdarzenia, które mają miejsce pomiędzy Dniem sprawozdawczym a datą zatwierdzenia przez zarząd jednostki sprawozdania finansowego do publikacji. Ze względu na fakt, że zarządy jednostek zobowiązane są do przedłożenia sprawozdania finansowego do zatwierdzenia radzie nadzorczej, datą zatwierdzenia sprawozdania do publikacji jest data zatwierdzenia go przez kierownictwo w celu przedłożenia radzie nadzorczej.

Można wyróżnić dwa rodzaje zdarzeń następujących po Dniu sprawozdawczym:

- a. zdarzenia, które dostarczają dowodów na istnienie określonego stanu na Dzień sprawozdawczy (zdarzenia następujące po Dniu sprawozdawczym wymagające dokonania korekt) oraz
- b. zdarzenia, które wskazują na stan zaistniały po Dniu sprawozdawczym (zdarzenia następujące po Dniu sprawozdawczym i niewymagające dokonania korekt).

6.4.4.2 Przykładami zdarzeń wymagających dokonania korekty w sprawozdaniu są między innymi:

- a. rozstrzygnięcie sprawy sądowej po Dniu sprawozdawczym, która ze względu na to, iż potwierdza istniejące już na Dzień sprawozdawczy zobowiązanie jednostki, wymaga skorygowania uprzednio utworzonej rezerwy lub utworzenia rezerwy,
- b. ustalenie po Dniu sprawozdawczym ceny nabycia aktywów lub przychodów ze sprzedaży aktywów sprzedanych przed Dniem sprawozdawczym,
- c. uzyskanie informacji po Dniu sprawozdawczym, o tym że na Dzień sprawozdawczy nastąpiła utrata wartości składnika aktywów, lub też że kwota wcześniej ujętego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów powinna zostać skorygowana.

W przypadku zdarzeń niewymagających dokonania korekty jednostka ujawnia w informacji dodatkowej przewidywane skutki finansowe takich wydarzeń, chyba że oszacowanie ich wpływu jest niemożliwe.

6.4.5 Zysk przypadający na jedną akcję

6.4.5.1 Jednostka zobowiązana jest skalkulować zysk przypadający na jedną akcję oraz zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję. Zysk na jedną akcję powinien być wyliczony poprzez podzielenie zysku lub straty netto danego okresu, który przypada na zwykłych akcjonariuszy, przez średnią ważoną ilość akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

6.4.5.2 Wyliczenie zysku rozwodnionego na jedną akcję jest zgodne z wyliczeniem zysku przypadającego na jedną akcję, jednak w wyliczeniu należy uwzględnić także występowanie rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych, czyli:

- a. zysk netto za dany okres przypadający na akcje zwykłe zwiększa się o kwotę dywidendy po opodatkowaniu oraz odsetek zaliczonych do danego okresu, odnoszących się do rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych oraz koryguje się o wszelkie inne zmiany przychodów lub kosztów, które wynikałyby z zamiany rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych,
- b. średnią ważoną ilość występujących akcji zwykłych zwiększa się o średnią ważoną ilość dodatkowych akcji zwykłych, które występowałyby zakładając zamianę wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych.

Potencjalna akcja zwykła jest instrumentem finansowym lub inną umową, która może uprawnić jego posiadacza do objęcia akcji zwykłych.

6.4.6 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności.

6.4.6.1 Segmenty działalności w GK PGE.

Grupa prezentuje odrębnie informacje o każdym segmencie operacyjnym, który:

- a. został określony zgodnie z paragrafami poniżej lub powstał na skutek połączenia dwóch lub większej ilości segmentów oraz
- b. przekroczył progi ilościowe.

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy:

- a. która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi tej samej jednostki),
- b. której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie oraz wykorzystujący te wyniki przy decydowaniu o alokacji zasobów do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu, a także,
- c. w przypadku której są dostępne oddzielnie informacje finansowe.

Ze względu na kierunki sprzedaży w GK PGE wyodrębniono następujące obszary, które jednakże nie stanowią segmentów geograficznych:

- a. Rynek krajowy,
- b. Kraje Unii Europejskiej,
- c. Pozostałe kraje.

6.4.6.2 Wycena danych finansowych segmentu.

Przychody segmentu

Przychody segmentu są przychodami osiąganymi bądź to ze sprzedaży zewnętrznym klientom, bądź z transakcji z innymi segmentami GK PGE, które są wykazywane w rachunku zysków i strat GK PGE i dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu wraz z odpowiednią częścią przychodów, którą w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do tego segmentu.

Koszty segmentu

Koszty segmentu są kosztami składającymi się z kosztów sprzedaży zewnętrznym klientom oraz kosztów transakcji realizowanych z innymi segmentami w ramach Grupy, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu wraz z odpowiednią częścią kosztów jednostki gospodarczej, które w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do danego segmentu.

Wynik segmentu

Wynik segmentu jest różnicą między przychodami segmentu a kosztami segmentu.

Aktywa segmentu

Aktywa segmentu są aktywami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu.

Do aktywów segmentu nie zalicza się aktywów powstających z tytułu podatku dochodowego.

Do przykładów aktywów segmentu zalicza się aktywa obrotowe wykorzystywane w operacyjnej działalności segmentu, rzeczowe aktywa trwałe, prawo do użytkowania składników aktywów oraz wartości niematerialne. Jeżeli amortyzacja danego składnika aktywów jest zaliczona do kosztów segmentu, odpowiadający jej składnik aktywów także należy zaliczyć do aktywów segmentu. Na aktywa segmentu składają się aktywa operacyjne wykorzystywane wspólnie przez dwa lub więcej segmenty, jeżeli istnieje rozsądna podstawa do dokonania tego rodzaju przypisania oraz wartość firmy, którą można bezpośrednio przypisać do tego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki.

Aktywa użytkowane wspólnie przez większą ilość segmentów są przypisywane do tych segmentów gdy odnośne przychody i koszty zostały także przypisane do tych segmentów.

Zobowiązania segmentu

Zobowiązania segmentu są zobowiązaniami operacyjnymi powstałymi w wyniku działalności operacyjnej segmentu, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu.

Do zobowiązań segmentu nie zalicza się zobowiązań z tytułu podatku dochodowego.

Do zobowiązań segmentu zalicza się np. zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania, rozliczenia międzyokresowe bierne, zaliczki otrzymane od klientów, rezerwy na reklamacje dotyczące dostarczanych towarów i świadczonych usług. Do zobowiązań segmentu, którego działalność nie jest w pierwszym rzędzie działalnością finansową, nie zalicza się pożyczek oraz podobnych zobowiązań.

6.5 RAPORTOWANIE

KTO RAPORTUJE	DO KOGO	PRZEDMIOT RAPORTOWANIA	SPOSÓB	TERMIN
Spółki GK, Spółki	PGE S.A.	pakiety konsolidacyjne, sprawozdanie finansowe jednostki, skonsolidowane sprawozdania finansowe	w postaci elektronicznej, poprzez dedykowane systemy informatyczne lub w inny sposób	Dzień sprawozdawczy
Spółki GK, Spółki	wspólnicy, akcjonariusze, GPW w Warszawie S.A., KNF	sprawozdanie finansowe jednostki, skonsolidowane sprawozdania finansowe GK	w postaci elektronicznej poprzez Elektroniczny System Przesyłania Informacji (ESPI), inne dedykowane systemy informatyczne	Dzień sprawozdawczy
PGE S.A.	wspólnicy, akcjonariusze, GPW w Warszawie S.A., KNF	sprawozdanie finansowe jednostki, skonsolidowane sprawozdania finansowe GK	w postaci elektronicznej poprzez Elektroniczny System Przesyłania Informacji (ESPI), inne dedykowane systemy informatyczne	Dzień sprawozdawczy

6.6 PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

6.6.1 Nie dotyczy.

6.7 POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- 6.7.1 Niniejszy dokument jest własnością PGE S.A. Przekazywanie i powielanie w całości, jak i w części, bez pisemnej zgody właściciela jest zabronione. Powyższe ograniczenie nie dotyczy przekazywania lub powielania niniejszego dokumentu przez podmioty wchodzące w skład GK PGE, lub Spółki przygotowujące pakiety sprawozdawcze wg MSR w celu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wg MSR przez PGE S.A.
- 6.7.2 Wszelkie zmiany w załącznikach, niezbędne dla prawidłowej realizacji Polityki (poza zmianami dotyczącymi dołączania nowych i usuwania istniejących załączników lub powodującymi zmianę przebiegu procesu), wymagają akceptacji jej właściciela i nie powodują konieczności zmiany Polityki.
- 6.7.3 Spółki mogą dostosować załączniki do Polityki Rachunkowości biorąc zwłaszcza pod uwagę specyfikę, konfigurację wykorzystywanych systemów informatycznych służących do prowadzenia ksiąg rachunkowych.
- 6.7.4 Z dniem wejścia w życie niniejszej Polityki, traci moc obowiązująca *REGL 00064/O Polityka Rachunkowości zgodna z MSSF dla Spółek GK PGE*.
- 6.7.5 Dokument wchodzi w życie po upływie 5 dni od dnia publikacji w repozytorium przez komórkę właściwą ds. dokumentów systemu zarządzania w PGE S.A.